

Bryssel, 1. maaliskuuta 2024
(OR. en)

6985/24

Toimielinten välinen asia:
2022/0195(COD)

CODEC 601
ENV 220
CLIMA 86
FORETS 69
AGRI 155
POLMAR 6
PE 32

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI luonnon ennallistamisesta – Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn tulokset (Strasbourg 26.–29. helmikuuta 2024)

I JOHDANTO

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 294 artiklan määräysten sekä yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskevan yhteisen julistuksen¹ mukaisesti neuvosto, Euroopan parlamentti ja komissio ovat olleet useita kertoja epävirallisesti yhteydessä toisiinsa, jotta asiasta päästäisiin yhteisymmärrykseen jo ensimmäisessä käsittelyssä.

Tässä yhteydessä ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan (ENVI) puheenjohtaja Pascal CANFIN (RE, FR) esitti valiokunnan puolesta kompromissitarkistuksen (tarkistus 137) edellä mainittuun asetusehdotukseen, josta César LUENA (S&D, ES) oli laatinut mietintöluonnoksen, sekä yhden tarkistuksen (tarkistus 138) lainsäädäntöpäätöslauselmaan, joka sisältää lausuman. Näistä tarkistuksista oli sovittu edellä mainitussa epävirallisessa yhteydenpidossa.

¹ EUVL C 145, 30.6.2007, s. 5.

Lisäksi poliittinen ryhmä ECR esitti seitsemän tarkistusta (tarkistukset 139, 141, 142, 143, 144, 145 ja 146) ja poliittinen ryhmä ID yhden tarkistuksen (tarkistus 140).

II ÄÄNESTYS

Täysistunnon äänestyksessä 27. helmikuuta 2024 hyväksyttiin edellä mainittua asetusehdotusta koskeva kompromissitarkistus (tarkistus 137) sekä lainsäädäntöpäätöslauselmaa koskeva tarkistus (tarkistus 138). Muita tarkistuksia ei hyväksytty. Näin tarkistettu komission ehdotus muodostaa Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan, joka on liitteenä olevassa lainsäädäntöpäätöslauselmassa².

Euroopan parlamentin kanta vastaa sitä, mitä toimielinten kesken oli aiemmin sovittu. Neuvoston pitäisi näin ollen voida hyväksyä Euroopan parlamentin kanta.

Säädös annettaisiin sitten Euroopan parlamentin kantaa vastaavassa sanamuodossa.

² Lainsäädäntöpäätöslauselmassa olevaan Euroopan parlamentin kannan versioon on merkitty komission ehdotukseen tehdyistä tarkistuksista johtuvat muutokset. Lisäykset komission tekstiin on *lihavoitu ja kursivoitu*. Poistot on osoitettu merkillä ”■”.

P9_TA(2024)0089

Luonnon ennallistaminen

Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 27. helmikuuta 2024 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta (COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

(Tavallinen lainsäätämisyksikkö: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (COM(2022)0304),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 2 kohdan sekä 192 artiklan 1 kohdan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C9-0208/2022),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 3 kohdan,
 - ottaa huomioon Ruotsin valtiopäivien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan N:o 2 mukaisesti antaman perustellun lausunnon, jonka mukaan esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen,
 - ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 25. tammikuuta 2023 antaman lausunnon¹,
 - ottaa huomioon alueiden komitean 9. helmikuuta 2023 antaman lausunnon²,
 - ottaa huomioon asiasta vastaavan valiokunnan työjärjestyksen 74 artiklan 4 kohdan mukaisesti hyväksymän alustavan sopimuksen sekä neuvoston edustajan 22. marraskuuta 2023 päivättyllä kirjeellä antaman sitoumuksen hyväksyä Euroopan parlamentin kanta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 4 kohdan mukaisesti,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 59 artiklan,
 - ottaa huomioon maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan ja kalatalousvaliokunnan lausunnot,
 - ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan mietinnön (A9-0220/2023),
1. vahvistaa jäljempänä esitetyn ensimmäisen käsittelyn kannan³;

¹ EUVL C 140, 21.4.2023, s. 46.

² EUVL C 157, 3.5.2023, s. 38.

2. panee merkille tämän päätöslauselman liitteenä olevan komission lausuman;
3. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se korvaa ehdotuksensa, muuttaa sitä huomattavasti tai aikoo muuttaa sitä huomattavasti;
4. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä kansallisille parlamenteille.

³ Tämä kanta korvaa 12. heinäkuuta 2023 hyväksytyt tarkistukset (Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0277).

**Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ensimmäisessä käsittelyssä 27. helmikuuta 2024,
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/... antamiseksi luonnon
ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁴,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁵,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä⁶,

⁴ EUVL C 140, 21.4.2023, s. 46.

⁵ EUVL C 157, 3.5.2023, s. 38.

⁶ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 27. helmikuuta 2024.

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) On tarpeen vahvistaa unionin tasolla säännöt ekosysteemien ennallistamisesta, jotta varmistetaan luonnon monimuotoisuuden ja häiriönsietokyvyn elpyminen koko unionin alueella. Ekosysteemien ennallistaminen edistää myös ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista.
- (2) Komission 11 päivänä joulukuuta 2019 antamassa tiedonannossa ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma”, jäljempänä ’Euroopan vihreän kehityksen ohjelma’, esitetään kunnianhimoinen etenemissuunnitelma unionin muuttamiseksi oikeudenmukaiseksi ja vauraaksi yhteiskunnaksi, jolla on nykyaikainen, resurssitehokas ja kilpailukykyinen talous ja jonka tavoitteena on suojella, hoitaa ja lisätä unionin luonnonpääomaa sekä suojella kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia ympäristöön liittyviltä riskeiltä ja ympäristövaikutuksilta. Osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa 20 päivänä toukokuuta 2020 annetussa komission tiedonannossa ”Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme” esitetään vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia.

- (3) Unioni ja sen jäsenvaltiot ovat biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen⁷ osapuolia. Näin ollen ne ovat sitoutuneet pitkän aikavälin strategiseen visioon, joka hyväksyttiin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin kymmenennessä kokouksessa 18–29 päivänä lokakuuta 2010 päätöksellä X/2 luonnon monimuotoisuutta koskevasta strategisesta suunnitelmasta vuosiksi 2011–2020 ja jonka mukaan vuoteen 2050 mennessä biologista monimuotoisuutta on arvostettava, suojeltava, ennallistettava ja käytettävä järkevästi siten, että pidetään yllä ekosysteemipalveluja ja tervettä maapalloa ja tuotetaan kaikkien ihmisten kannalta välttämättömiä hyötyjä.

⁷ EYVL L 309, 13.12.1993, s. 3.

- (4) *Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolten konferenssin 15. kokouksessa 7–19 päivänä joulukuuta 2022 hyväksytyssä maailmanlaajuisessa biodiversiteettikehyksessä asetetaan toimintapainotteiset maailmanlaajuiset tavoitteet vuoteen 2030 mennessä toteutettaville kiireellisille toimille. Tavoitteena 1 on varmistaa, että kaikkiin aloihin sovelletaan osallistavaa, yhdenmuettyä ja biologisen monimuotoisuuden huomioivaa aluesuunnittelua ja/tai tehokkaita hallintaprosesseja maan ja meren käytön muutoksiin puuttumiseksi ja, että biologiselta monimuotoisuudeltaan merkittävien alueiden, mukaan lukien ekologisesti hyvin eheät ekosysteemit, häviäminen saadaan lähelle nollaa vuoteen 2030 mennessä alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen oikeuksia kunnioittaen alkuperäiskansojen oikeuksista annetun Yhdistyneiden kansakuntien, jäljempänä 'YK', julistuksen mukaisesti. Tavoitteena 2 on varmistaa, että vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 prosenttiin heikentyneistä maa-, sisävesi- sekä meri- ja rannikkoekosysteemeistä kohdistuu tehokasta ennallistamista biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemitointojen ja -palvelujen, ekologisen eheyden ja kytkeytyneisyyden vahvistamiseksi. Tavoitteena 11 on ihmistä hyödyttävien luontovaikutusten ennallistaminen, säilyttäminen ja lisääminen, mukaan lukien ekosysteemitointinnot ja -palvelut, kuten ilman, veden ja ilmaston sääntely, maaperän terveys, pölytys ja tautiriskin vähentäminen sekä suojelu luonnonkatastrofeilta ja katastrofeilta, luontopohjaisten ratkaisujen ja/tai ekosysteemipohjaisten lähestymistapojen avulla ihmisten ja luonnon hyväksi. Maailmanlaajuinen biodiversiteettikehyys mahdollistaa edistymisen kohti tulossuuntautuneiden tavoitteiden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä.*

- (5) YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa ja erityisesti tavoitteissa 14.2, 15.1, 15.2 ja 15.3 viitataan tarpeeseen varmistaa maa- ja sisävesialueiden makean veden ekosysteemien ja niiden palvelujen, erityisesti metsien, kosteikkojen, vuoristojen ja kuivien alueiden, suojelu, ennallistaminen ja kestävä käyttö.
- (6) YK:n yleiskokous julisti 1 päivänä maaliskuuta 2019 antamassaan päätöslauselmassa vuosille 2021–2030 ekosysteemien ennallistamista koskevan YK:n vuosikymmenen, jonka tavoitteena on tukea ja laajentaa toimia ekosysteemien tilan heikentymisen ehkäisemiseksi, pysäyttämiseksi ja kääntämiseksi maailmanlaajuisesti sekä lisätä tietoisuutta ekosysteemien ennallistamisen merkityksestä.
- (7) Vuoteen 2030 ulottuvalla EU:n biodiversiteettistrategialla pyritään varmistamaan, että luonnon monimuotoisuus Euroopassa saadaan elpymään vuoteen 2030 mennessä ihmisten, maapallon, ilmaston ja talouden hyödyksi. Siinä esitetään kunnianhimoinen EU:n luonnon ennallistamissuunnitelma, johon sisältyy useita keskeisiä sitoumuksia, muun muassa sitoumus esittää ehdotus luonnon ennallistamista koskeviksi oikeudellisesti sitoviksi EU:n tavoitteiksi, joilla pyritään ennallistamaan heikentyneitä ekosysteemejä, erityisesti niitä, joilla on parhaat mahdollisuudet ottaa talteen ja varastoida hiiltä sekä ehkäistä ja vähentää luonnonkatastrofien vaikutuksia.

- (8) Euroopan parlamentti suhtautui 9 päivänä kesäkuuta 2021 antamassaan vuoteen 2030 ulottuvaa EU:n biodiversiteettistrategiaa koskevassa päätöslauselmassa erittäin myönteisesti sitoumukseen laatia lainsäädäntöehdotus, johon sisältyy sitovia luonnon ennallistamistavoitteita, ja katsoi lisäksi, että yleisen ennallistamistavoitteen lisäksi siihen olisi sisällytettävä ekosysteemi-, luontotyyppi- ja lajikohtaisia ennallistamistavoitteita, jotka kattavat metsät, niityt, kosteikot, turvesuot, pölyttäjät, vapaasti virtaavat joet, rannikkoalueet ja merelliset ekosysteemit.
- (9) Neuvosto katsoi 23 päivänä lokakuuta 2020 antamissaan päätelmissä, että on tärkeää estää luonnon monimuotoisuuden ja luonnon nykytilan heikentyminen entisestään, joskaan se ei riitä palauttamaan luontoa takaisin osaksi elämäämme. Neuvosto vahvisti, että luonnon ennallistamisessa tarvitaan enemmän kunnianhimoa, kuten esitetään uudessa EU:n luonnon ennallistamissuunnitelmassa, joka sisältää toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelun ja ennallistamisen ulottamiseksi suojelualueiden ulkopuolelle. Neuvosto totesi myös odottavansa ehdotusta oikeudellisesti sitoviksi luonnon ennallistamistavoitteiksi vaikutustenarvioinnin pohjalta.

- (10) Vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa vahvistetaan sitoumus, jonka mukaan oikeudellisen suojelun piirissä on vähintään 30 prosenttia unionin maa-alueista, sisävedet mukaan lukien, ja 30 prosenttia unionin merialueista, joista vähintään kolmasosan tulisi kuulua tiukan suojelun piiriin, mukaan lukien kaikki jäljellä olevat luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät. Komission yhteistyössä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa vuonna 2022 laatimissa uusien suojelualueiden nimeämistä koskevissa kriteereissä ja ohjeissa, jäljempänä 'kriteerit ja ohjeet', korostetaan, että jos ennallistetut alueet täyttävät tai niiden odotetaan täyttävän suojelualueita koskevat kriteerit, kun ennallistamisesta saadaan sen täysi vaikutus ja sovelletaan suojelualueita koskevia kriteereitä, näiden ennallistettujen alueiden olisi myös edistettävä suojelualueita koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista. Kriteereissä ja ohjeissa korostetaan myös, että suojelualueet voivat edistää merkittävästi vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian ennallistamistavoitteita, koska niiden avulla luodaan edellytykset ennallistamistoimien onnistumiselle. Tämä koskee erityisesti alueita, jotka voivat elpyä luontaisesti, jos poistetaan osa ihmisen toiminnasta aiheutuvista paineista tai rajoitetaan niitä. Tällaisten alueiden, mukaan lukien meriympäristö, asettaminen tiukan suojelun piiriin, riittää joissakin tapauksissa siihen, että niiden luonnonarvot palautuvat. Lisäksi kriteereissä ja ohjeissa korostetaan, että kaikkien jäsenvaltioiden odotetaan edistävän vuoteen 2030 ulottuvassa unionin biodiversiteettistrategiassa esitettyjen suojelualueita koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista oikeasuhteisesti kyseisillä alueilla oleviin luonnonarvoihin ja luonnon ennallistamiseen liittyviin mahdollisuuksiin nähden.

- (11) Vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa asetetaan tavoite varmistaa, että suojeltujen luontotyyppien ja lajien suojelun kehityssuunnat ja suojelun taso eivät heikkene ja että vähintään 30 prosenttia lajeista ja luontotyypeistä, joiden suojelun taso ei tällä hetkellä ole suotuisa, ovat kyseisessä luokassa tai osoittavat voimakasta myönteistä kehityssuuntaa kyseistä luokkaa kohti vuoteen 2030 mennessä. Komission yhteistyössä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa laatimat ohjeet, joilla tuetaan näiden tavoitteiden saavuttamista, osoittavat, että useimpien kyseisten luontotyyppien ja lajien osalta tarvitaan todennäköisesti säilyttämis- ja ennallistamistoimia, joilla joko pysäytetään niiden nykyiset kielteiset kehityssuunnat vuoteen 2030 mennessä tai säilytetään nykyiset vakaat tai paranevat kehityssuunnat taikka estetään suotuisan suojelutason omaavien luontotyyppien ja lajien heikkeneminen. Kyseisissä ohjeissa korostetaan lisäksi, että nämä ennallistamistoimet on ensisijaisesti suunniteltava, pantava täytäntöön ja koordinoitava kansallisella tai alueellisella tasolla ja että valittaessa ja priorisoitaessa vuoteen 2030 mennessä parannettavia lajeja ja luontotyyppejä on pyrittävä synergiaan muiden unionin ja kansainvälisten tavoitteiden, erityisesti ympäristö- tai ilmastopoliittisten tavoitteiden, kanssa.

- (12) Komission 15 päivänä lokakuuta 2020 julkaisemassa Euroopan unionin luonnon tilaa koskevassa kertomuksessa, jäljempänä 'luonnon tilaa koskeva vuoden 2020 kertomus', todettiin, että unioni ei ole vielä onnistunut pysäyttämään sellaisten suojeltujen luontotyyppien ja lajien vähenemistä, joiden suojelu aiheuttaa huolta unionille. Väheneminen johtuu pääasiassa laajaperäisestä maataloudesta luopumisesta, hoitokäytäntöjen tehostamisesta, hydrologisten järjestelmien muutoksista, kaupungistumisesta ja ympäristön pilaantumisesta sekä kestäättömästä metsätaloudesta ja lajien hyödyntämisestä. Lisäksi haitalliset vieraslajit ja ilmastonmuutos ovat merkittäviä ja kasvavia uhkia unionin luontaiselle eläimistölle ja kasvistolle.
- (13) *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma johtaa unionin ja sen jäsenvaltioiden talouden asteittaiseen ja perusteelliseen muutokseen, joka puolestaan vaikuttaa voimakkaasti unionin ulkoiseen toimintaan. On tärkeää, että unioni hyödyntää kauppapolitiikkaansa ja laajaa kauppasopimusverkostoaan tehdäkseen kumppaneiden kanssa yhteistyötä ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi myös maailmanlaajuisesti ja edistää samalla tasapuolisia toimintaedellytyksiä.*

- (14) On aiheellista asettaa ekosysteemien ennallistamiselle yleinen tavoite, jolla edistetään taloudellista ja yhteiskunnallista muutosta, laadukkaiden työpaikkojen luomista ja kestävää kasvua. Luonnoltaan monimuotoiset ekosysteemit, kuten kosteikkojen, makeiden vesien, metsien, maatalouden ja harvan kasvillisuuden, merien, rannikkojen ja kaupunkien ekosysteemit tuottavat, jos niiden tila on hyvä, erilaisia keskeisiä ekosysteemipalveluja, ja heikentyneiden ekosysteemien ennallistamisesta hyvään tilaan kaikilla maa- ja merialueilla saadaan hyötyjä, jotka ovat paljon suuremmat kuin ennallistamisen kustannukset. Kyseisistä palveluista on monenlaisia sosioekonomisia hyötyjä, jotka riippuvat taloudellisista, sosiaalisista, kulttuurisista, alueellisista ja paikallisista erityispiirteistä.
- (15) YK:n tilastotoimikunta hyväksyi maaliskuussa 2021 pidetyssä 52. istunnossaan YK:n ympäristötilinpitojärjestelmään sisältyvän ekosysteemitilinpidon, jäljempänä 'SEEA EA -järjestelmä'. SEEA EA -järjestelmä muodostaa integroidun ja kattavan tilastokehyksen, jonka avulla voidaan organisoida luontotyyppejä ja maisemia koskevia tietoja, mitata ekosysteemien laajuutta, tilaa ja palveluja, seurata ekosysteemivarojen muutoksia ja yhdistää kyseiset tiedot taloudelliseen ja muuhun ihmisten toimintaan.

- (16) Luonnoltaan monimuotoisten ekosysteemien turvaaminen ja ilmastonmuutoksen torjunta liittyvät kiinteästi toisiinsa. Luonto ja luontopohjaiset ratkaisut, kuten luonnolliset hiilivarannot ja -nielut, ovat olennaisen tärkeitä ilmastokriisin torjunnassa. Samaan aikaan ilmastokriisi pahentaa jo nyt maa- ja meriekosysteemien muutosta, ja unionin on valmistauduttava siihen, että ilmastonmuutoksen vaikutukset vain voimistuvat ja että niitä esiintyy yhä tiheämmin ja suuremmassa mittakaavassa. Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin, jäljempänä 'IPCC', erityisraportissa ilmaston 1,5 celsiusasteen lämpenemisen vaikutuksista todettiin, että jotkin vaikutukset voivat olla pitkäaikaisia tai peruuttamattomia. IPCC:n kuudennessa arviointiraportissa todetaan, että ekosysteemien ennallistaminen on olennaisen tärkeää, jotta voidaan torjua ilmastonmuutosta ja vähentää elintarviketurvaan kohdistuvia riskejä. Biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevä hallitustenvälinen tiede- ja politiikkafoorumi (IPBES) katsoi biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista vuonna 2019 julkaisemassaan maailmanlaajuisessa arviointiraportissa, että ilmastonmuutos on keskeinen tekijä luonnon muuttumisessa, ja odottavissa on, että ilmastonmuutoksen vaikutukset lisääntyvät tulevana vuosikymmeninä ja joissakin tapauksissa ylittävät muiden ekosysteemin muutosten syiden, kuten maan ja meren käytön muuttumisen, vaikutuksen.

- (17) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1119⁸ asetetaan sitova tavoite ilmastoneutraaliudelle unionissa vuoteen 2050 mennessä ja sen jälkeisille negatiivisille päästöille sekä asetetaan etusijalle nopeat ja ennakoitavissa olevat päästövähennykset ja lisätään samalla luonnollisten nielujen aikaansaamia poistumia. Ekosysteemien ennallistaminen voi edistää merkittävästi luonnollisten nielujen ylläpitämistä, hoitoa ja lisäämistä sekä luonnon monimuotoisuuden lisäämistä samalla kun torjutaan ilmastonmuutosta. Asetuksessa (EU) 2021/1119 edellytetään myös, että asiaankuuluvat unionin toimielimet ja jäsenvaltiot varmistavat jatkuvan edistymisen toimissa, joilla parannetaan sopeutumiskykyä, vahvistetaan ilmastokestävyyttä ja vähennetään haavoittuvuutta ilmastonmuutokselle. Siinä edellytetään myös, että jäsenvaltiot sisällyttävät sopeutumisen kaikkiin politiikanaloihin ja edistävät ekosysteemipohjaista sopeutumista ja luontopohjaisia ratkaisuja. Luontopohjaiset ratkaisut ovat luonnon innoittamia ja luontopohjaisia ratkaisuja, jotka ovat kustannustehokkaita ja tuottavat yhtä aikaa ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä ja auttavat parantamaan selviytymiskykyä. Tällaiset ratkaisut tuovat enemmän ja monipuolisempia luontoon liittyviä ja luonnonmukaisia ominaisuuksia ja prosesseja kaupunkeihin, maisemiin ja vuodenaikoihin paikallisesti mukautettujen, resurssitehokkaiden ja systeemisten interventioiden avulla. Näin ollen luontopohjaisten ratkaisujen on hyödytettävä luonnon monimuotoisuutta ja tuettava erilaisten ekosysteemipalvelujen tarjoamista.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1).

- (18) Komission 24 päivänä helmikuuta 2021 antamassa tiedonannossa ”Ilmastokestävä Eurooppa – Uusi EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi” korostetaan tarvetta edistää luontopohjaisia ratkaisuja ja todetaan, että kustannustehokas sopeutuminen ilmastonmuutokseen voidaan saavuttaa suojelemalla ja ennallistamalla kosteikkoja ja turvemaita sekä rannikko- ja meriekosysteemejä, kehittämällä kaupunkien viheralueita ja asentamalla viherkattoja ja -seiniä sekä edistämällä ja hoitamalla kestäväällä tavalla metsiä ja viljelysmaita. Luonnoltaan monimuotoisten ekosysteemien määrän lisääminen parantaa kykyä sietää ilmastonmuutosta ja tarjoaa tehokkaampia tapoja vähentää katastrofeja ja ehkäistä niitä.

- (19) Unionin ilmastopolitiikkaa tarkistetaan parhaillaan, jotta voidaan noudattaa asetuksessa (EU) 2021/1119 esitettyä kehityspolkua ja vähentää kasvihuonekaasujen nettopäästöjä (päästöt poistumien vähentämisen jälkeen) vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna vuoteen 2030 mennessä. Erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/839⁹ pyritään vahvistamaan maankäyttösektorin panosta vuoden 2030 yleisen ilmastotavoitteen saavuttamiseen ja yhdenmukaistamaan tavoitteet maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden, jäljempänä 'LULUCF', päästöjen ja poistumien tilinpidosta asiaan liittyvien luonnon monimuotoisuutta koskevien poliittisten aloitteiden kanssa. Kyseisessä asetuksessa korostetaan luontopohjaisten hiilipoistumien suojelua ja tehostamista, ekosysteemien ilmastomuutoksen sietokyvyn parantamista, huonontuneen maan ja ekosysteemien ennallistamista sekä turvemaiden uudelleenvettämistä. Lisäksi sillä pyritään parantamaan suojellun ja ennallistettavan maan kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien seuranta ja niitä koskevaa raportointia. Tässä yhteydessä on tärkeää, että ekosysteemit kaikissa maaluokissa, mukaan lukien metsät, niityt, viljelysmaat ja kosteikot, ovat hyvässä tilassa, jotta ne pystyvät tehokkaasti ottamaan talteen ja varastoimaan hiiltä.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/839, annettu 19 päivänä huhtikuuta 2023, asetuksen (EU) 2018/841 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse soveltamisalasta, raportointia ja vaatimusten noudattamista koskevien sääntöjen yksinkertaistamisesta ja jäsenvaltioiden tavoitteiden asettamisesta vuodelle 2030 sekä asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta seurannan, raportoinnin, edistymisen seurannan ja uudelleentarkastelun parantamisen osalta (EUVL L 107, 21.4.2023, s. 1).

- (20) Kuten 23 päivänä maaliskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ”Elintarviketurvan varmistaminen ja elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyvyn vahvistaminen” todetaan, geopoliittinen kehitys on entisestään korostanut tarvetta varmistaa elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyky. On näyttöä siitä, että maatalouden ekosysteemien ennallistamisella on myönteisiä vaikutuksia elintarvikkeisiin liittyvään tuottavuuteen pitkällä aikavälillä ja että luonnon ennallistaminen toimii vakuutuksena, jolla varmistetaan unionin pitkän aikavälin kestävyys ja häiriönsietokyky.
- (21) Toukokuussa 2022 annetussa Euroopan tulevaisuutta käsitelleen konferenssin loppuraportissa kansalaiset kehottavat unionia suojelemaan ja ennallistamaan luonnon monimuotoisuutta, maisemaa ja valtameriä, estämään pilaantumista ja edistämään tietämystä, tietoisuutta, koulutusta ja vuoropuhelua ympäristöstä, ilmastonmuutoksesta, energiankäytöstä ja kestävydestä.

- (22) Ekosysteemien ennallistaminen yhdessä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan ja kulutuksen vähentämiseen tähtäävien toimien kanssa auttaa myös ehkäisemään ja parantamaan kykyä sietää mahdollisia tulevia tartuntatauteja, joilla on zoonoottista potentiaalia, ja siten pienentämään taudinpurkausten ja pandemioiden riskiä sekä tukemaan unionin ja maailmanlaajuisia pyrkimyksiä soveltaa yhteinen terveys -lähestymistapaa, jossa tunnustetaan ihmisten terveyden, eläinten terveyden sekä terveen ja selviytymiskykyisen luonnon välinen luontainen yhteys.
- (23) Maaperä on olennainen osa maaekosysteemejä. Komission 17 päivänä marraskuuta 2021 antamassa tiedonannossa ”Vuoteen 2030 ulottuva EU:n maaperästrategia – Terveestä maaperästä hyötyä ihmisille, elintarvikkeille, luonnolle ja ilmastolle” korostetaan tarvetta ennallistaa huonontunut maaperä ja parantaa maaperän biologista monimuotoisuutta.
- Maailmanlaajuinen mekanismi, joka on aavikoitumisen estämiseksi vakavasta kuivuudesta ja/tai aavikoitumisesta kärsivissä maissa, erityisesti Afrikassa, tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen¹⁰ mukaisesti perustettu elin, ja kyseisen yleissopimuksen sihteeristö ovat perustaneet maaperän huonontumisen nollatasoa koskevan tavoiteohjelman, jolla autetaan maita saavuttamaan maaperän huonontumisen nollataso vuoteen 2030 mennessä.***

¹⁰ EYVL L 83, 19.3.1998, s. 3.

- (24) Neuvoston direktiivillä 92/43/ETY¹¹ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/147/EY¹² pyritään varmistamaan Euroopan arvokkaimpien ja uhanalaisimpien lajien ja luontotyyppien sekä ekosysteemien, joihin ne kuuluvat, pitkäaikainen suojelu, säilyttäminen ja eloonjääminen. Natura 2000 -verkosto perustettiin vuonna 1992. Kyseessä on maailman suurin koordinoitu suojelualueiden verkosto, ja se on keskeinen väline näiden kahden direktiivin tavoitteiden toteuttamisessa. ***Tätä asetusta olisi sovellettava siihen jäsenvaltioiden Euroopassa sijaitsevaan alueeseen, johon perussopimuksia sovelletaan, ja se olisi näin ollen mukautettava direktiiveihin 92/43/ETY ja 2009/147/EY sekä myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2008/56/EY¹³.***

¹¹ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi) (EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19).

- (25) Komissio on laatinut puitteet ja ohjeet direktiivin 92/43/ETY nojalla suojeltujen luontotyyppien hyvän tilan määrittämiseksi ja kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvien lajien elinympäristöjen riittävän laadun ja määrän määrittämiseksi. Kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen ennallistamistavoitteet voidaan asettaa näiden puitteiden ja ohjeiden perusteella. Tällainen ennallistaminen ei kuitenkaan riitä kääntämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisluontaa ja elvyttämään kaikkia ekosysteemejä. Luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi laajempien ekosysteemien mittakaavassa olisi sen vuoksi vahvistettava erityisiin indikaattoreihin perustuvia lisävelvoitteita.
- (26) Direktiivien 92/43/ETY ja 2009/147/EY pohjalta ja kyseisissä direktiiveissä asetettujen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, joilla varmistetaan suojeltujen luontotyyppien ja lajien, mukaan lukien luonnonvaraiset linnut, elpymisen kaikilla unionin alueilla, myös Natura 2000 -verkostoon kuulumattomilla alueilla.
- (27) Direktiivin 92/43/ETY tavoitteena on varmistaa unionin tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen. Siinä ei kuitenkaan aseteta määräaika kyseisen tavoitteen saavuttamiselle. Direktiivissä 2009/147/EY ei myöskään aseteta määräaika lintukantojen elpymiselle unionissa.

- (28) Määräajat ■ ennallistamistoimenpiteiden käyttöönotolle Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla olisi vahvistettava, jotta voidaan asteittain parantaa suojeltujen luontotyyppien tilaa kaikkialla unionissa ja palauttaa luontotyyppejä, kunnes saavutetaan tarvittava suotuisa viiteala kyseisten luontotyyppien suotuisan suojelun tason saavuttamiseksi unionissa. *Jäsenvaltioiden olisi ennallistamistoimenpiteitä toteuttaessaan tarvittaessa asetettava vuoteen 2030 saakka etusijalle ne luontotyyppien alueet, joiden tila ei ole hyvä ja jotka sijaitsevat Natura 2000 -alueilla, kun otetaan huomioon kyseisten alueiden keskeinen rooli luonnonsuojelun kannalta ja se, että voimassa olevan unionin lainsäädännön mukaan on jo olemassa velvoite ottaa käyttöön tehokkaita järjestelmiä ennallistamistoimenpiteiden pitkän aikavälin vaikuttavuuden varmistamiseksi Natura 2000 -alueilla.* Jotta jäsenvaltioilla olisi tarvittava joustovara *laajamittaisten ennallistamistoimien toteuttamiseksi, jäsenvaltioilla olisi edelleen oltava mahdollisuus ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä niillä luontotyyppien esiintymisalueilla, joiden tila ei ole hyvä ja jotka sijaitsevat Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla, kun se on perusteltua erityisten paikallisten olosuhteiden ja edellytysten vuoksi.* Lisäksi on aiheellista ryhmitellä luontotyypit sen ekosysteemin mukaan, johon ne kuuluvat, ja asettaa aikasidonnaiset ja määrälliset aluekohtaiset tavoitteet luontotyyppiryhmille. Näin jäsenvaltiot voisivat valita, mitkä luontotyypit ryhmän sisällä ennallistetaan ensimmäiseksi.

- (29) Direktiivin 92/43/ETY soveltamisalaan kuuluvien lajien elinympäristöille ja direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluville luonnonvaraisten lintujen elinympäristöille vahvistettujen vaatimusten olisi oltava samankaltaisia, ottaen erityisesti huomioon näiden molempien elinympäristöjen kytkeytyneisyys, jotta lajien kannat voivat menestyä.
- (30) Luontotyyppien ennallistamistoimenpiteiden on oltava riittäviä ja soveltuvia, jotta kyseiset luontotyytit saavuttaisivat hyvän tilan ja jotta suotuisat viitealat määritettäisiin mahdollisimman nopeasti kyseisten luontotyyppien suotuisan suojelun tason saavuttamiseksi. On tärkeää, että ennallistamistoimenpiteet ovat niitä, jotka ovat tarpeen aikasidonnaisten ja määrällisten aluekohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. On myös tarpeen, että lajien elinympäristöjen ennallistamistoimenpiteet ovat riittävät ja sopivat niiden riittävän laadun ja määrän saavuttamiseksi mahdollisimman nopeasti, jotta saavutetaan lajien suotuisa suojelun taso.

- (31) *Tämän asetuksen mukaisesti käyttöön otetut ennallistamistoimenpiteet tiettyjen liitteessä I lueteltujen luontotyyppien, kuten niittyjen, nummien tai kosteikkojen, ennallistamiseksi tai säilyttämiseksi voisivat joissakin tapauksissa edellyttää metsän poistamista, jotta voidaan palata suojeluperusteiseen hoitoon, joka saattaa sisältää niittämisen tai laiduntamisen kaltaisia toimia. Luonnon ennallistaminen ja metsäkadon pysäyttäminen ovat molemmat tärkeitä ja toisiaan vahvistavia ympäristötavoitteita. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1115¹⁴ johdanto-osan 36 kappaleessa todetaan, komissio laatii ohjeet kyseisessä asetuksessa vahvistetun 'maatalouskäytön' määritelmän tulkinnan selventämiseksi erityisesti niiltä osin kuin on kyse metsän muuntamisesta maaksi, jonka käyttötarkoitus ei ole maatalouskäyttö.*
- (32) On tärkeää varmistaa, että tämän asetuksen nojalla käyttöön otetuilla ennallistamistoimenpiteillä saadaan aikaan konkreettisia ja mitattavissa olevia parannuksia ekosysteemien tilaan sekä yksittäisten ennallistamisalueiden tasolla että kansallisella ja unionin tasolla.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1115, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionista sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta (EUVL L 150, 9.6.2023, s. 206).

- (33) Jotta voidaan varmistaa, että ennallistamistoimenpiteet ovat tehokkaita ja että niiden tuloksia voidaan ajan myötä mitata, on olennaisen tärkeää, että tällaisten ennallistamistoimenpiteiden kohteena olevat alueet osoittavat jatkuvasti merkkejä paranemisesta, kunnes hyvä tila saavutetaan, jotta voidaan parantaa direktiivin 92/43/ETY liitteen I soveltamisalaan kuuluvien luontotyyppien tilaa, palauttaa kyseiset luontotyytit ja parantaa niiden kytkeytyneisyyttä.
- (34) On myös olennaisen tärkeää, että alueet, joihin sovelletaan ennallistamistoimenpiteitä direktiivin 92/43/ETY soveltamisalaan kuuluvien lajien elinympäristöjen laadun ja määrän parantamiseksi, sekä direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintujen elinympäristöt paranevat jatkuvasti, jotta voidaan edistää tällaisten lajien elinympäristöjen riittävän määrän ja laadun saavuttamista.

- (35) On tärkeää varmistaa, että direktiivin 92/43/ETY soveltamisalaan **kuuluvien**, jäsenvaltioiden ja koko unionin Euroopassa sijaitsevalla alueella hyvässä tilassa olevien luontotyyppien kattamien alueiden määrää kasvatetaan asteittain, kunnes kunkin luontotyyppin suotuisa viiteala on saavutettu ja vähintään 90 prosenttia kyseisistä alueista jäsenvaltion tasolla on hyvässä tilassa, jotta kyseiset luontotyytit unionissa voivat saavuttaa suotuisan suojelun tason. ***Jäsenvaltioiden olisi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja sellaisten luontotyyppien osalta, jotka ovat hyvin yleisiä ja laajalle levinneitä unionissa ja jotka kattavat yli kolme prosenttia asianomaisen jäsenvaltion Euroopassa sijaitsevasta alueesta, voitava soveltaa tämän asetuksen liitteessä I lueteltujen yksittäisten luontotyyppien osalta alle 90 prosentin osuutta siihen alueeseen, jonka on tarkoitus olla hyvässä tilassa, jos kyseinen prosenttiosuus ei estä kyseisten luontotyyppien suotuisan suojelun tason, sellaisena kuin se on määritettyä direktiivin 92/43/ETY 1 artiklan e alakohdan mukaisesti, saavuttamista tai säilyttämistä kansallisella luonnonmaantieteellisellä tasolla. Jos jäsenvaltio soveltaa kyseistä poikkeusta, jäsenvaltion olisi perusteltava se kansallisessa ennallistamissuunnitelmassaan.***

- (36) On tärkeää varmistaa direktiivin 92/43/ETY soveltamisalaan kuuluvien lajien elinympäristöjen sekä direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintujen elinympäristöjen laadun ja määrän asteittainen lisääminen jäsenvaltioiden ja koko unionin Euroopassa sijaitsevalla alueella, kunnes ne riittävät varmistamaan kyseisten lajien selviytymisen pitkällä aikavälillä.
- (37) On tärkeää, että ***jäsenvaltiot ottavat käyttöön toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan, että*** tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien luontotyyppien kattamien alueiden, ***joihin sovelletaan ennallistamistoimenpiteitä, tila paranee jatkuvasti, kunnes ne saavuttavat hyvän tilan, ja että jäsenvaltiot ottavat käyttöön toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan, että kun kyseiset luontotyyppit ovat saavuttaneet hyvän tilan, ne eivät heikkene merkittävästi, jotta ei vaaranneta hyvän tilan säilyttämistä tai saavuttamista pitkällä aikavälillä. Kyseisten tulosten saavuttamatta jättäminen ei merkitse sitä, että olisi laiminlyöty velvollisuus ottaa käyttöön näiden tulosten saavuttamiseksi soveltuvia toimenpiteitä. On myös tärkeää, että jäsenvaltiot pyrkivät toteuttamaan toimia, joilla pyritään estämään merkittävä heikkeneminen kyseisten luontotyyppien kattamilla alueilla, joiden tila joko on jo hyvä tai joiden tila ei ole hyvä, mutta joihin ei vielä sovelleta ennallistamistoimenpiteitä. Tällaiset toimenpiteet ovat tärkeitä, jotta vältetään ennallistamistarpeiden lisääminen tulevaisuudessa, ja niissä olisi painotettava alueita, jotka edustavat niitä jäsenvaltioiden kansallisissa ennallistamissuunnitelmissaan yksilöimiä luontotyypejä, jotka on ennallistettava ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi.***

On kuitenkin aiheellista tarkastella mahdollista ylivoimaista estettä, ***kuten luonnonkatastrofeja***, jotka voisivat johtaa kyseisten luontotyyppien kattamien alueiden heikentymiseen, sekä sellaisia luontotyyppien väistämättömiä muutoksia, jotka johtuvat suoraan ilmastonmuutoksesta. ***Natura 2000 -alueiden ulkopuolisten alueiden osalta on aiheellista tarkastella myös*** muutoksia, jotka johtuvat erittäin tärkeän yleisen edun mukaisesta suunnitelmasta tai hankkeesta, johon ei ole käytettävissä vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja. ***Ennallistamistoimenpiteiden kohteena olevien alueiden osalta tämä olisi*** määritettävä ***tapauskohtaisesti. Natura 2000 -alueiden osalta suunnitelmat ja hankkeet*** hyväksytään direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti. ***On aiheellista varmistaa, että jäsenvaltiot säilyttävät vaihtoehtojen puuttuessa mahdollisuuden soveltaa heikentymisen estämistä koskevaa vaatimusta alueensa kunkin luonnonmaantieteellisen alueen tasolla kunkin luontotyyppin ja lajin elinympäristön osalta. Tällainen mahdollisuus olisi sallittava tietyin edellytyksin, kuten sen, että kunkin merkittävän heikentymistapahtuman osalta on toteutettava hyvittäviä toimenpiteitä. Jos ennallistamistoimenpiteen toivotun tuloksen seurauksena alue muuttuu yhdestä tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta luontotyyppistä toiseen tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvaksi luontotyyppiksi, alueen ei pitäisi katsoa huonontuneen.***

- (38) *Tämän asetuksen mukaisia Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla sovellettavia jatkuvaa paranemista ja heikentymisen estämistä koskevia velvoitteita koskevien poikkeusten soveltamiseksi jäsenvaltioiden olisi oletettava uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantolaitosten suunnittelun, rakentamisen ja käytön, niiden verkkoon liittämisen ja asiaankuuluvan verkon itsensä sekä varastointimenetelmien olevan pakottavan yleisen edun mukaisia. Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää rajoittaa kyseisen oletuksen soveltamista asianmukaisesti perustelluissa ja erityisissä olosuhteissa, esimerkiksi maanpuolustukseen liittyvistä syistä. Lisäksi näitä poikkeuksia sovellettaessa jäsenvaltioiden olisi voitava vapauttaa tällaiset uusiutuvaa energiaa koskevat hankkeet velvoitteesta siihen, että vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole, edellyttäen että hankkeista on tehty strateginen ympäristöarviointi tai ympäristövaikutusten arviointi. Jos tällaiset laitokset katsottaisiin erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi ja tapauksen mukaan rajoitettaisiin vaatimusta arvioida vähemmän vahingollisia vaihtoehtoisia ratkaisuja, tällaisiin hankkeisiin voitaisiin soveltaa yksinkertaistettua arviointia tämän asetuksen mukaiseen pakottavan yleisen edun arviointiin sovellettavien poikkeusten osalta.*

- (39) *Toimet, joiden ainoana tarkoituksena on puolustus tai kansallinen turvallisuus, olisi ehdottomasti asetettava etusijalle. Ottaessaan käyttöön ennallistamistoimenpiteitä jäsenvaltioiden olisi näin ollen voitava vapauttaa niistä tällaisiin toimiin käytetyt alueet, jos kyseisten toimenpiteiden ei katsota olevan yhteensopivia asianomaisten alueiden jatkuvan sotilaskäytön kanssa. Lisäksi niiden tämän asetuksen säännösten soveltamiseksi, jotka koskevat poikkeuksia Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla sovellettavista jatkuvaa paranemista ja heikentymisen estämisestä koskevista velvoitteista, jäsenvaltioiden olisi voitava katsoa tällaisia toimia koskevien suunnitelmien ja hankkeiden olevan pakottavan yleisen edun mukaisia. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava vapauttaa tällaiset suunnitelmat ja hankkeet velvoitteesta siihen, että vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole käytettävissä. Jos jäsenvaltiot soveltavat tätä poikkeusta, olisi kuitenkin edellytettävä, että ne ottavat käyttöön toimenpiteitä kyseisten suunnitelmien ja hankkeiden johdosta luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi, siinä määrin kuin se on kohtuullista ja käytännössä mahdollista.*
- (40) Vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa korostetaan tarvetta tehostaa toimia heikentyneiden meriekosysteemien ennallistamiseksi, mukaan lukien runsaasti hiiltä sisältävät ekosysteemit ja tärkeät kalojen kutu- ja kasvualueet. Kyseisessä strategiassa esitetään myös komission aikomus ehdottaa uutta toimintasuunnitelmaa kalavarojen säilyttämiseksi ja merellisten ekosysteemien suojelemiseksi.

- (41) Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I luetellut merelliset luontotyytit on määritelty laajasti, ja ne käsittävät monia ekologisesti erilaisia alatyyppejä, joilla on erilaiset ennallistamismahdollisuudet, minkä vuoksi jäsenvaltioiden on vaikea ottaa käyttöön asianmukaisia ennallistamistoimenpiteitä kyseisten luontotyyppien tasolla. Sen vuoksi kyseisen direktiivin liitteessä II lueteltuja merellisiä luontotyyppieä olisi täsmennettävä käyttämällä Euroopan luontoa koskevan tietojärjestelmän (EUNIS) asiaankuuluvia tasoja merten luontotyyppien luokittelussa. Jäsenvaltioiden olisi vahvistettava suotuisat viitealat kunkin luontotyytin suotuisan suojelun tason saavuttamiseksi siltä osin kuin näitä viitealoja ei ole jo käsitelty muussa unionin lainsäädännössä. *Meriympäristön pehmeiden sedimenttien luontotyyppien ryhmä, joka vastaa tiettyjä direktiivissä 2008/56/EY täsmennettyjä laajoja pohjalinaympäristötyyppejä, on laajasti edustettuna useiden jäsenvaltioiden merivesissä. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava rajoittaa asteittain käyttöön otettavia ennallistamistoimenpiteitä pienempään osuuteen näiden luontotyyppien, joiden tila ei ole hyvä, alasta edellyttäen, että tämä ei estä direktiivin 2008/56/EY mukaisesti määritetyn ympäristön hyvän tilan saavuttamista tai säilyttämistä, ottaen huomioon erityisesti mainitun direktiivin liitteessä I olevassa 1 ja 6 kohdassa tarkoitettujen ja kyseisen direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti vahvistettujen ympäristön hyvän tilan määrittämisessä käytettävien kuvaajien kynnysarvot, jotka koskevat näiden luontotyyppien häviämisen laajuutta, näiden luontotyyppien tilaan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia ja kyseisten haitallisten vaikutusten suurinta sallittua laajuutta.*

- (42) Jos rannikoiden ja merellisten luontotyyppien suojelu edellyttää kalastus- tai vesiviljelytoiminnan sääntelyä, sovelletaan yhteistä kalastuspolitiikkaa, jäljempänä 'YKP'. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1380/2013¹⁵ säädetään erityisesti, että YKP:ssä sovelletaan kalastuksenhoitoon ekosysteemilähtöistä lähestymistapaa sen varmistamiseksi, että kalastustoimien vuoksi meriekosysteemiin kohdistuvat haittavaikutukset voidaan minimoida. Kyseisessä asetuksessa säädetään myös, että YKP:llä pyritään varmistamaan, että vesiviljely- ja kalastustoimissa vältetään merellisen ympäristön huonontuminen.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1380/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 22).

- (43) Luonnon monimuotoisuuden ja häiriönsietokykyisen luonnon jatkuvan, pitkäaikaisen ja kestävä elpymisen tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä täysimääräisesti YKP:n tarjoamia mahdollisuuksia. Meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä koskevan unionin yksinomaisen toimivallan puitteissa jäsenvaltioilla on mahdollisuus toteuttaa syrjimättömiä toimenpiteitä kalakantojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi sekä merten ekosysteemien suojelun tason ylläpitämiseksi tai parantamiseksi 12 meripeninkulman rajan sisällä. Lisäksi asetuksessa (EU) N:o 1380/2013 määriteltyt jäsenvaltiot, joilla on välitön kalastuksenhoitoetu, voivat toimittaa yhteisiä suosituksia niistä säilyttämistoimenpiteistä, jotka ovat tarpeen unionin ympäristölainsäädännön mukaisten velvoitteiden noudattamiseksi. ***Jos jäsenvaltio sisällyttää kansalliseen ennallistamissuunnitelmaansa säilyttämistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen tavoitteiden edistämiseksi, ja kyseiset säilyttämistoimenpiteet edellyttävät yhteisten suositusten toimittamista, asianomaisen jäsenvaltion olisi aloitettava kuuleminen ja toimitettava kyseiset yhteiset suositukset määräajassa, joka mahdollistaa niiden oikea-aikaisen hyväksymisen ennen niiden määräaikoja, jotta voidaan edistää meriekosysteemien säilyttämistä koskevien eri politiikkojen välistä johdonmukaisuutta.*** Tällaiset toimenpiteet on arvioitava ja hyväksyttävä YKP:ssä vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

- (44) Direktiivissä 2008/56/EY edellytetään, että jäsenvaltiot tekevät kahdenvälistä yhteistyötä alueellisten ja osa-alueellisten yhteistyömekanismien puitteissa, muun muassa alueellisten meriyleissopimusten eli Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen¹⁶, Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen¹⁷, Välimeren merellisen ympäristön ja rannikkoalueiden suojelua koskevan yleissopimuksen¹⁸ ja Bukarestissa 21 päivänä huhtikuuta 1992 allekirjoitetun Mustanmeren suojelua koskevan yleissopimuksen sekä kalastustoimenpiteiden osalta YKP:n yhteydessä perustettujen alueellisten ryhmien puitteissa.
- (45) On tärkeää ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä myös tiettyjen meriympäristön lajien, kuten haiden ja rauskujen, elinympäristöille, kun kyseiset lajit kuuluvat *esimerkiksi* Bonnissa 23 päivänä kesäkuuta 1979 allekirjoitetun muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelemista koskevan yleissopimuksen *tai alueellisten merisopimusten erittäin uhanalaisten ja uhanalaisten lajien luetteloiden* soveltamisalaan mutta jäävät direktiivin 92/43/ETY soveltamisalan ulkopuolelle, koska niillä on tärkeä tehtävä ekosysteemissä.
- (46) Maa-alueiden, makean veden, rannikoiden ja merellisten luontotyyppien ennallistamisen ja huonontumisen estämisen tukemiseksi jäsenvaltioilla on mahdollisuus nimetä lisäalueita 'suojelualueiksi' tai 'tiukasti suojelluiksi alueiksi', toteuttaa muita tehokkaita aluekohtaisia suojelutoimenpiteitä ja edistää yksityisiä maansuojelutoimenpiteitä.

¹⁶ EYVL L 104, 3.4.1998, s. 2.

¹⁷ EYVL L 73, 16.3.1994, s. 20.

¹⁸ EYVL L 240, 19.9.1977, s. 3.

- (47) Kaupunkiekosysteemien osuus unionin maapinta-alasta on noin 22 prosenttia, ja ne muodostavat alueen, jolla suurin osa unionin kansalaisista asuu. Kaupunkivihreään luetaan **muun muassa** kaupunkimetsät, puistot ja puutarhat, kaupunkifarmit, puistokadut, kaupunkien niityt ja pensasaidat. **Kaupunkiekosysteemit** tarjoavat **muiden tässä asetuksessa käsiteltyjen ekosysteemien** tavoin tärkeitä elinympäristöjä biologiselle monimuotoisuudelle, erityisesti kasveille, linnuille ja hyönteisille, pölyttäjät mukaan luettuina. Ne tarjoavat myös **monia muita** elintärkeitä ekosysteemipalveluja, joita ovat muun muassa luonnonkatastrofiriskien, kuten tulvien ja lämpösaarekevaikutusten, vähentäminen ja hallinta, jäähdytys, virkistys, veden ja ilman suodatus sekä ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. **Kaupunkivihreän lisääminen on tärkeä tekijä, kun mitataan missä määrin kaupunkiekosysteemien kyky tarjota kyseisiä elintärkeitä palveluja on lisääntynyt. Kasvillisuuspeitteen lisääminen tietyllä kaupunkialueella hidastaa veden poisvaluntaa pienentäen näin jokien pilaantumisriskiä myrskyveden valuman osalta, auttaa viilentämään kesälämpötiloja, jolloin ilmastokestävyys paranee, ja tarjoaa luonnolle lisää tilaa, kukoistaa. Kaupunkivihreän lisääminen parantaa monissa tapauksissa kaupunkiekosysteemin terveyttä. Terveet kaupunkiekosysteemit puolestaan tukevat olennaisella tavalla muiden keskeisten eurooppalaisten ekosysteemien terveyttä, esimerkiksi kytkeytymällä ympäröivän maaseudun luonnonalueisiin, parantamalla jokien kuntoa kaupunkien ulkopuolella ja tarjoamalla maatalouden ja metsien luontotyyppien lintu- ja pölyttäjälajeille suoja- ja lisääntymisalueita ja muuttolinnuille tärkeitä elinympäristöjä.**

- (48) Toimia, joilla varmistetaan, että kaupunkivihreän, *erityisesti puiden, peittämä ala* ei enää ole vaarassa *huveta*, on tehostettava voimakkaasti. Jotta voidaan varmistaa, että kaupunkivihreä tarjoaa jatkossakin tarvittavia ekosysteemipalveluja, sen häviäminen olisi pysäytettävä ja se olisi ennallistettava ja sitä olisi lisättävä muun muassa *integroimalla* vihreä infrastruktuuri ja luontopohjaiset ratkaisut, *kuten viherkatot ja viherseinät, rakennusten suunnitteluun. Tällaisella integroinnilla voidaan edistää paitsi kaupunkien viheralueiden ylläpitoa ja kasvattamista mutta myös, jos siihen sisällytetään puut, kaupunkipuuston latvuspeittoalaa.*
- (49) *Tieteellinen näyttö viittaa siihen, että keinovalo vaikuttaa kielteisesti luonnon monimuotoisuuteen. Keinovalo voi myös vaikuttaa ihmisten terveyteen. Laatiessaan tämän asetuksen mukaisia kansallisia ennallistamissuunnitelmiaan jäsenvaltioiden olisi voitava harkita valosaasteen poistamista, vähentämistä tai korjaamista kaikissa ekosysteemeissä.*

- (50) Vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa edellytetään lisätoimien toteuttamista makean veden ekosysteemien ja jokien luonnollisten toimintojen ennallistamiseksi. Makean veden ekosysteemien ennallistamiseen olisi sisällyttävä toimia jokien, niiden ranta-alueiden ja tulvatasanteiden luonnollisen kytkettyneisyyden palauttamiseksi, mukaan lukien *keinotekoisten* esteiden poistaminen, jotta voidaan tukea suotuisan suojelun tason saavuttamista jokien, järvien ja tulvavaikutteisten luontotyyppien sekä direktiiveillä 92/43/ETY ja 2009/147/EY suojeltujen luontotyyppien sekä niissä elävien lajien osalta sekä saavuttaa yksi EU:n vuoteen 2030 ulottuvan biodiversiteettistrategian keskeisistä tavoitteista, jonka mukaan ennallistetaan vähintään 25 000 kilometriä jokia vapaana virtaaviksi, *verrattuna vuoteen 2020, jolloin* EU:n vuoteen 2030 ulottuva biodiversiteettistrategia *hyväksyttiin*. Esteitä poistettaessa jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti puututtava vanhentuneisiin esteisiin, joita ei enää tarvita uusiutuvan energian tuotantoon, sisävesiliikenteeseen, vesihuoltoon tai muuhun käyttöön.

- (51) Pölyttäjät ovat unionissa vähentyneet dramaattisesti viime vuosikymmeninä. Joka kolmannen mehiläis- ja perhoslajin kanta pienenee ja joka kymmenes tällaisista lajeista on vaarassa kuolla sukupuuttoon. Pölyttäjät ovat olennaisen tärkeitä maaekosysteemien toiminnalle, ihmisten hyvinvoinnille ja elintarviketurvalle, koska ne pölyttävät luonnonvaraisia ja viljeltyjä kasveja. Komission yksiköiden ja Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) yhdessä toteuttaman integroitua luontopääoman laskentajärjestelmää (INCA) koskevan hankkeen tuloksiin perustuva vuoden 2021 kertomus osoittaa, että lähes 5 000 000 000 euroa unionin maatalouden vuotuisesta tuotoksesta on suoraan pölyttäjähäviöiden ansiota.

- (52) Kesäkuun 1 päivänä 2018 antamallaan tiedonannolla komissio käynnisti pölyttäjiä koskevan EU:n aloitteen vastauksena Euroopan parlamentin ja neuvoston kehotuksiin puuttua luonnonvaraisten pölyttäjähäyönteisten vähenemiseen. Kyseisen aloitteen täytäntöönpanoa koskeva 27 päivänä toukokuuta 2021 julkaistu edistymiskertomus osoitti, että pölyttäjien vähenemistä aiheuttaviin tekijöihin, torjunta-aineiden käyttö mukaan luettuna, liittyy edelleen merkittäviä haasteita. ***Sekä Euroopan parlamentti 9 päivänä kesäkuuta antamassaan päätöslauselmassa että neuvosto 17 päivänä joulukuuta 2020 antamissaan päätelmissä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta nro 15/2020*** ovat kehottaneet vahvistamaan toimia pölyttäjien vähenemisen estämiseksi ja perustamaan pölyttäjiä koskevan unionin laajuisen seurantakehyksen sekä asettamaan selkeät tavoitteet ja indikaattorit, jotka koskevat sitoutumista pölyttäjien vähenemisen pysäyttämiseen. Euroopan tilintarkastustuomioistuin suositteli vuonna 2020 julkaisemassaan erityiskertomuksessa, että komissio perustaisi asianmukaiset hallinnointi- ja valvontamekanismit pölyttäjiin kohdistuvien uhkien torjumiseksi. ***Komissio esitti 24 päivänä tammikuuta 2023 antamassaan tiedonannossa pölyttäjiä koskevan tarkistetun EU:n aloitteen ”Pölyttäjiä koskevan EU:n aloitteen tarkistaminen – Pölyttäjien olosuhteiden parantaminen”, jossa esitetään toimet, joita unionin ja sen jäsenvaltioiden on toteutettava pölyttäjien vähenemisen pysäyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä.***

- (53) Ehdotuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä pyritään sääntelemään yhtä pölyttäjien vähenemiseen vaikuttavaa tekijää kieltämällä torjunta-aineiden käyttö ekologisesti herkillä alueilla, joista monet kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan, esimerkiksi alueilla, joilla esiintyy pölyttäjälajeja, jotka lajeja koskevissa Euroopan punaisissa listoissa luokitellaan uhanalaisiksi.

- (54) Turvallisten, kestävien, ravitsevien ja kohtuuhintaisten elintarvikkeiden tarjoamiseksi tarvitaan kestäviä, häiriönsietokykyisiä ja luonnoltaan monimuotoisia maatalouden ekosysteemejä. Luonnoltaan monimuotoiset maatalouden ekosysteemit myös parantavat maatalouden kykyä sietää ilmastonmuutosta ja ympäristöriskejä samalla kun varmistetaan elintarviketurvallisuus ja ruokaturva ja luodaan uusia työpaikkoja maaseutualueilla, erityisesti luonnonmukaiseen maatalouteen sekä maaseutumatkailuun ja virkistystoimintaan liittyviä työpaikkoja. Sen vuoksi unionin on parannettava maatalousmaansa luonnon monimuotoisuutta erilaisilla olemassa olevilla käytännöillä, jotka ovat suotuisia tai yhteensopivia luonnon monimuotoisuuden parantamisen kannalta, laajaperäisen maatalouden hyödyntäminen mukaan luettuna. Laajaperäinen maatalous on elintärkeää monien lajien ja luontotyyppien säilyttämiseksi luonnoltaan monimuotoisilla alueilla. Monista laajaperäisistä maatalouskäytännöistä on monenlaista ja merkittävää hyötyä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen ja maisemapiirteiden suojelulle. Näitä ovat esimerkiksi täsmäviljely, luonnonmukainen maatalous, agroekologia, peltometsäviljely ja matalan intensiteetin pysyvän nurmen suojelun kannalta. ***Tällaisilla käytännöillä ei pyritä lopettamaan maatalousmaan käyttöä vaan pikemminkin mukauttamaan tällaista käyttöä maatalouden ekosysteemien pitkän aikavälin toiminnan ja tuottavuuden hyväksi. Omistajille, viljelijöille ja muille maankäyttäjille suunnatut taloudellisesti houkuttelevat rahoitusjärjestelmät, joiden tarkoituksena on, että nämä voisivat vapaaehtoisesti osallistua kyseisiin käytäntöihin, ovat tärkeitä ennallistamisen pitkän aikavälin hyötyjen saavuttamiseksi.***

- (55) On tarpeen ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä maatalouden ekosysteemien biologisen monimuotoisuuden parantamiseksi kaikkialla unionissa, myös alueilla, jotka eivät kuulu direktiivin 92/43/ETY soveltamisalaan kuuluvien luontotyyppien piiriin. Koska maatalouden ekosysteemien tilan arvioimiseksi ei ole olemassa yhteistä menetelmää, joka mahdollistaisi erityisten ennallistamistavoitteiden asettamisen maatalouden ekosysteemeille, on aiheellista asettaa yleinen velvoite parantaa maatalouden ekosysteemien biologista monimuotoisuutta ja mitata kyseisen velvoitteen täyttämistä ***niittyperhosindeksistä, kivennäismaata olevan viljelysmaan orgaanisen hiilen määrästä tai sellaisen maatalousmaan osuudesta, jolla on hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä, muodostetun indikaattorivalikoiman*** perusteella.
- (56) Koska viljelysmaiden linnut ovat hyvin tunnettuja ja laajalti tunnustettuja maatalouden ekosysteemien terveyttä kuvaavia keskeisiä indikaattoreita, on aiheellista asettaa tavoitteet niiden elvyttämiselle. Velvoitteen saavuttaa tällaiset tavoitteet olisi koskettava jäsenvaltioita, ei yksittäisiä viljelijöitä. Jäsenvaltioiden olisi saavutettava nämä tavoitteet ottamalla käyttöön tehokkaita viljelysmaan ennallistamistoimenpiteitä, tekemällä yhteistyötä viljelijöiden ja muiden sidosryhmien kanssa ja tukemalla niitä toimenpiteiden suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa.

- (57) Maatalousmaan monimuotoiset maisemapiirteet, kuten suojakaistat, vuoroviljelyyn kuuluva ja kuulumaton kesantomaa, pensasaidat, yksittäiset puut ja puuryhmät, puurivit, pellonpientareet, palstat, ojat, purot, pienet kosteikot, terassiviljelmät, kiviröykkiöt, kiviaidat, pienet lammikot ja kulttuuriset erityispiirteet tarjoavat tilaa luonnonvaraisille kasveille ja eläimille, pölyttäjät mukaan lukien, estävät maaperän eroosiota ja ehtymistä, suodattavat ilmaa ja vettä, tukevat ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista sekä pölyttämisestä riippuvaisten viljelykasvien maatalouden tuottavuutta. Tuotannollisia **ominaispiirteitä** voidaan **tietyin edellytyksin pitää** myös hyvin monimuotoisina maisemapiirteinä.

(58) Yhteisen maatalouspolitiikan, jäljempänä 'YMP', tavoitteena on tukea ja vahvistaa ympäristönsuojelua, myös luonnon monimuotoisuutta. Tämän politiikan erityistavoitteina on muun muassa edistää luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja vähenemissuuntauksen kääntämistä, parantaa ekosysteemipalveluja sekä säilyttää elinympäristöjä ja maisemia. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115¹⁹ liitteessä III vahvistetussa uudessa YMP:n maan hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevassa ehdollisuusvaatimuksessa nro 8 (GAEC 8) pinta-alaperusteisten tukien saajilta edellytetään, että vähintään neljä prosenttia maatalan peltoalasta on pidetty muuna kuin tuottavana alueena tai piirteenä, kuten kesantoalana, ja että olemassa olevat maisemapiirteet säilytetään. Kyseisen GAEC-vaatimuksen nro 8 noudattamisesta johtuva neljän prosentin osuus voidaan pienentää kolmeen prosenttiin, jos tietyt ennakoedellytykset täyttyvät. Kyseinen velvoite auttaa jäsenvaltioita saavuttamaan myönteisen kehityssuunnan maatalousmaan monipuolisissa maisemapiirteissä. Lisäksi jäsenvaltioilla on YMP:n puitteissa mahdollisuus ottaa käyttöön viljelijöiden maatalousalueilla harjoittamia maatalouskäytäntöjä varten ekojärjestelmiä, joihin voi kuulua maisemapiirteiden tai tuottamattomien alojen säilyttäminen ja kehittäminen. Vastaavasti jäsenvaltiot voivat sisällyttää YMP:n strategiasuunnitelmiinsa myös maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksia, mukaan lukien maisemapiirteiden tehostettu hallinnointi, joka menee GAEC-vaatimusta nro 8 tai ekojärjestelmiä pidemmälle. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/783²⁰ perustetun Life-ohjelman alaohjelman ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” mukaiset hankkeet edistävät myös Euroopan luonnon maatalousmaan monimuotoisuuden elpymistä vuoteen 2030 mennessä, koska niillä tuetaan direktiivien 92/43/ETY ja 2009/147/EY sekä vuoteen 2030 ulottuvan biologista monimuotoisuutta koskevan EU:n biodiversiteettistrategian täytäntöönpanoa.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 1).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/783, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 kumoamisesta (EUVL L 172, 17.5.2021, s. 53).

- (59) IPCC:n vuonna 2006 antamissa kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevissa ohjeissa määritelty orgaanisen maaperän ennallistaminen ja uudelleenvettäminen maatalouskäytössä, eli laidun- ja viljelysmaana, jossa käytetään ojitettuja turvemaita, auttaa saavuttamaan merkittäviä luonnon monimuotoisuuteen liittyviä hyötyjä, vähentämään merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä ja tarjoaa muita ympäristöhyötyjä sekä edistää samalla monimuotoista maatalousmaisemaa. Jäsenvaltiot voivat valita erilaisista ojitettujen turvemaiden ennallistamistoimenpiteistä, kuten viljelysmaan muuttaminen pysyväksi nurmeksi ja laajaperäistämistoimenpiteet, joihin liittyy kuivatuksen vähentäminen, sekä täysimittainen uudelleenvettäminen, johon liittyy mahdollisuus kosteikkojen viljelykäyttöön, tai turvetta muodostavan kasvillisuuden kasvattaminen. Merkittävimmät ilmastohyödyt saadaan viljelysmaan ennallistamisesta ja uudelleenvettämisestä ja sen jälkeen voimaperäisesti viljellyn nurmen ennallistamisesta. Jotta maatalouskäytössä olevia ojitettuja turvemaita koskeva ennallistamistavoite voidaan panna joustavasti täytäntöön, jäsenvaltioiden olisi voitava katsoa ennallistamistoimenpiteiden ja ojitettujen turvemaiden uudelleenvettämisen turpeenottoalueilla sekä tietyssä määrin kuivatettujen turvemaiden ennallistamisen ja uudelleenvettämisen muussa maankäytössä, esimerkiksi metsänä, edistävän ennallistamistavoitteita, jotka koskevat maatalouskäytössä olevia ojitettuja turvemaita.
- Jäsenvaltioiden olisi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, jos maatalouskäytössä olevien ojitettujen turvemaiden uudelleenvettäminen ei ole toteutettavissa rakennuksiin, infrastruktuuriin, ilmastomuutokseen sopeutumiseen tai muiden yleiseen etuun liittyvien huomattavien kielteisten vaikutusten vuoksi ja jos muussa maankäytössä olevia turvemaita ei ole mahdollista uudelleenvetää, voitava vähentää uudelleenvetettävien turvemaiden laajuutta.***

- (60) Jotta luonnon monimuotoisuuden kannalta saataisiin mahdollisimman suuri hyöty, ojitetun turvemaan alueiden ennallistamisen ja uudelleenvettämisen olisi ulotuttava sellaisten direktiivin 92/43/ETY liitteessä I lueteltujen kosteikkojen luontotyyppien alueiden ulkopuolelle, jotka on tarkoitettu ennallistaa ja saattaa ennalleen. Tietoja orgaanisen maaperän laajuudesta sekä sen kasvihuonekaasupäästöistä ja -poistumista seurataan ja asetetaan saataville LULUCF-sektorin raportoinnissa jäsenvaltioiden kansallisissa kasvihuonekaasuinventaariorissa, jotka toimitetaan ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen mukaisesti. Ennallistettuja ja uudelleenvetettyjä turvemaita voidaan edelleen käyttää tuottavasti vaihtoehtoisilla tavoilla. Esimerkiksi kosteikkoalueella (kosteilla turvemaidella) harjoitettavaan viljelyyn voi kuulua erityyppisten ruokojen ja tiettyjen puiden, mustikoiden ja karpaloiden sekä rahkasammaleen viljely ja vesipuhvelien laiduntaminen. Tällaisten käytäntöjen olisi perustuttava kestävä hoidon periaatteisiin, ja niillä olisi pyrittävä lisäämään luonnon monimuotoisuutta, jotta ne voivat olla arvokkaita sekä taloudellisesti että ekologisesti. Kosteikkoalueen viljely voi myös hyödyttää useita lajeja, jotka ovat uhanalaisia unionissa, ja se voi myös helpottaa kosteikkoalueiden ja niihin liittyvien lajien kantojen kytkeytyneisyyttä unionissa. Ojitettujen turvemaiden ennallistamiseen ja uudelleenvettämiseen sekä mahdollisten tulonmenetysten korvaamiseen tarkoitettujen toimenpiteiden rahoitusta voidaan saada useista eri lähteistä, kuten unionin talousarviosta ja unionin rahoitusohjelmista.

- (61) Uudessa EU:n metsästrategiassa 2030, joka esitettiin 16 päivänä heinäkuuta 2021 annetussa komission tiedonannossa, korostettiin tarvetta palauttaa metsien biologinen monimuotoisuus. Metsät ja muu puustoinen maa peittävät yli 43,5 prosenttia unionin maapinta-alasta. Metsäekosysteemit, joissa on runsaasti luonnon monimuotoisuutta, ovat alttiita ilmastonmuutokselle, mutta ne ovat myös luonnollinen liittolainen ilmastonmuutokseen ja ilmastonmuutokseen liittyviin riskeihin sopeutumisessa ja niiden torjumisessa, myös hiilivaranto- ja nielutoimintojensa kautta, ja ne tarjoavat monia muita tärkeitä ekosysteemipalveluja ja -hyötyjä, joita ovat muun muassa puutavaran ja puun, elintarvikkeiden ja muiden kuin puutuotteiden tarjonta, ilmaston sääntely, maaperän stabilointi ja eroosion hallinta sekä ilman ja veden puhdistaminen.

- (62) On otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteitä metsäekosysteemien biologisen monimuotoisuuden parantamiseksi kaikkialla unionissa, myös alueilla, jotka eivät kuulu direktiivin 92/43/ETY soveltamisalaan kuuluvien luontotyyppien piiriin. Koska metsäekosysteemien tilan arvioimiseksi ei ole yhteistä menetelmää, joka mahdollistaisi erityisten ennallistamistavoitteiden asettamisen metsäekosysteemeille, on aiheellista asettaa yleinen velvoite parantaa metsäekosysteemien biologista monimuotoisuutta ja mitata kyseisen velvoitteen täyttämistä *yleisten metsälintujen indeksin ja valikoitujen muiden* indikaattorien perusteella, *joita ovat kuolleiden pystypuiden* tai kuolleiden maapuiden määrä, eri-ikäisrakenteisten metsien osuus, metsien kytkeytyneisyys, orgaanisen hiilen määrä, *sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit*, ja *puuston monilajisuus*.

- (63) *Suunnitellessaan ja toteuttaessaan ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi metsäekosysteemeissä, ja asettaessaan metsien biologista monimuotoisuutta koskeville indikaattoreille tyydyttäviä tasoja, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon metsäpalojen riskit paikallisten olosuhteiden perusteella. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä parhaita käytäntöjä tällaisten riskien vähentämiseksi, erityisesti komission vuonna 2021 antamissa maalla tapahtuvien maastopalojen ehkäisyä koskevissa suuntaviivoissa kuvatun mukaisesti.*

(64) *EU:n biodiversiteettistrategiassa 2030 annetaan sitoumus vähintään 3 miljardin uuden puun istuttamisesta unionissa vuoteen 2030 mennessä ekologisia periaatteita täysimääräisesti noudattaen. Komission 16 päivänä heinäkuuta 2021 antamassa tiedonannossa esitetty EU:n uusi metsästrategia 2030 sisältää kyseisen sitoumuksen täytöntöönpanoa koskevan etenemissuunnitelman, joka perustuu yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan oikea puu istutetaan ja kasvatetaan oikeaan paikkaan ja oikeaa tarkoitusta varten. Verkossa on puulaskuri, jonka avulla voidaan kirjata toimet sitoumuksen täyttämiseksi ja edistyminen niissä, ja jäsenvaltioiden olisi dokumentoitava istutetut puut kyseiseen välineeseen. Kuten vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa ja EU:n uudessa metsästrategiassa 2030 esitetään, komissio antoi 17 päivänä maaliskuuta 2023 suuntaviivat luonnon monimuotoisuutta edistävästä metsittämisestä, uudelleen metsittämisestä ja puiden istutuksesta. Kyseisillä suuntaviivoilla, joissa esitetään huomioon otettavien ekologisten periaatteiden puitteet, pyritään edistämään sitoutumista ja tällä tavoin tukemaan tämän asetuksen täytöntöönpanoa.*

(65) Direktiivien 92/43/EY ja 2009/147/EY nojalla suojeltuja luontotyypppejä ja lajeja, pölyttäjiä sekä makean veden, kaupunkien, maatalouden ja metsäekosysteemejä koskevien ennallistamistavoitteiden ja -velvoitteiden olisi täydennettävä toisiaan ja toimittava synergiassa, jotta voidaan saavuttaa yleinen tavoite ekosysteemien ennallistamisesta **jäsenvaltioiden** maa- ja merialueilla. Yhden erityistavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat ennallistamistoimenpiteet edistävät monissa tapauksissa muiden tavoitteiden saavuttamista tai muiden velvoitteiden täyttämistä. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi suunniteltava ennallistamistoimenpiteet strategisesti, jotta maksimoidaan niiden vaikuttavuus luonnon elpymisen edistämisessä kaikkialla unionissa. Ennallistamistoimenpiteet olisi suunniteltava myös siten, että niissä otetaan huomioon ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä luonnonkatastrofien **ja maaperän huonontumisen** vaikutusten ehkäiseminen ja hallinta. Niillä olisi pyrittävä optimoimaan ekosysteemien ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset toiminnot, mukaan lukien niiden tuottavuuspotentiaali, ottaen huomioon niiden vaikutus asianomaisten alueiden ja yhteisöjen kestäväan kehitykseen. **Tahattomien seurausten välttämiseksi jäsenvaltioiden olisi myös otettava huomioon ennallistamistoimenpiteiden toteuttamisen ennakoitavissa olevat sosioekonomiset vaikutukset ja arvioidut hyödyt.** On tärkeää, että jäsenvaltiot laativat yksityiskohtaiset kansalliset ennallistamissuunnitelmat, jotka perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön. **Aiemmasta levinneisyydestä ja pinta-alasta sekä ilmastonmuutoksesta johtuvista ympäristöolosuhteiden ennustetuista muutoksista olisi oltava dokumentoituja tietoja, joiden perusteella voidaan määrittää suotuisat viitealat luontotyypeille. Lisäksi on tärkeää,** että yleisölle annetaan mahdollisuus osallistua varhaisessa vaiheessa ja tehokkaasti suunnitelmien valmisteluun. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon alueensa erityisolosuhteet ja -tarpeet, jotta suunnitelmissa voidaan vastata luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen aiheuttamiin paineisiin, uhkiin ja syihin, ja niiden olisi tehtävä yhteistyötä ennallistamisen ja rajatylittävän kytkeytyneisyyden varmistamiseksi.

- (66) Jotta voidaan varmistaa synergia niiden eri toimenpiteiden välillä, jotka on otettu käyttöön ja joita aiotaan ottaa käyttöön luonnon suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja ennallistamiseksi unionissa, jäsenvaltioiden olisi kansallisia ennallistamissuunnitelmiaan laatiessaan otettava huomioon Natura 2000 -alueita varten vahvistetut suojelutoimenpiteet ja direktiivien 92/43/EY ja 2009/147/EY mukaisesti laaditut hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävät toimintasuunnitelmat; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY²¹ mukaisesti laadittuihin vesipiirin hoitosuunnitelmiin sisältyvät toimenpiteet vesimuodostumien hyvän ekologisen ja kemiallisen tilan saavuttamiseksi; direktiivin 2008/56/EY mukaisesti laaditut meristrategiat ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi kaikilla unionin merialueilla; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/2284²² mukaisesti laaditut kansalliset ilmansuojeluohjelmat; biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 6 artiklan mukaisesti laaditut kansalliset biodiversiteettistrategiat ja -toimintasuunnitelmat sekä asetuksen (EU) N:o 1380/2013 mukaisesti hyväksytyt säilyttämistoimenpiteet ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1241²³ mukaisesti hyväksytyt tekniset toimenpiteet.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta (EUVL L 344, 17.12.2016, s. 1).

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1241, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, kalavarojen säilyttämisestä ja meriekosysteemien suojelemisesta teknisten toimenpiteiden avulla, neuvoston asetusten (EY) N:o 1967/2006, (EY) N:o 1224/2009 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 ja (EU) 2019/1022 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 894/97, (EY) N:o 850/98, (EY) N:o 2549/2000, (EY) N:o 254/2002, (EY) N:o 812/2004 ja (EY) N:o 2187/2005 kumoamisesta (EUVL L 198, 25.7.2019, s. 105).

- (67) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001²⁴, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999²⁵ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY²⁶ tavoitteiden yhdenmukaisuus uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian edistämisen osalta, erityisesti kansallisten ennallistamissuunnitelmien valmistelun yhteydessä, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon uusiutuvaa energiaa koskevien hankkeiden mahdollisuudet edistää luonnon ennallistamistavoitteiden saavuttamista.

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/70/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 1998, bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta (EYVL L 350, 28.12.1998, s. 58).

- (68) Koska on tärkeää puuttua johdonmukaisesti luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen ja ilmastomuutokseen liittyviin kahteen samanaikaiseen haasteeseen, luonnon monimuotoisuuden ennallistamisessa olisi otettava huomioon uusiutuvan energian käyttöönotto ja päinvastoin. ***Ennallistamistoimien ja uusiutuvan energian käyttöönottohankkeiden*** olisi oltava yhdistettävissä ***mahdollisuuksien mukaan, myös uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueilla ja erityisillä infrastruktuurialueilla.*** ***Direktiivissä (EU) 2018/2001 edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat koordinoitun kartoituksen*** uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian ***käyttöönottamiseksi alueellaan, jotta voidaan tunnistaa kansallinen potentiaali ja sijoittamiseen käytettävissä olevat maanpinta-alueet, maanpinnan alaiset alueet ja meri- tai sisävesialueet, jotka ovat tarpeen sellaisten uusiutuvan energian tuotantolaitosten ja niihin liittyvän infrastruktuurin, kuten verkko ja varastointiratkaisut, lämpövarastointi mukaan luettuna, asentamiselle, joita tarvitaan, jotta jäsenvaltiot voivat toteuttaa vähintään kansalliset panoksensa vuoteen 2030 asetetun uusiutuvaa energiaa koskevan tarkistetun tavoitteen saavuttamiseen. Tällaisten tarpeellisten alueiden, mukaan lukien olemassa olevat laitokset ja yhteistyömekanismit, on oltava oikeassa suhteessa arvioituihin kehityskuluihin ja kunkin uusiutuvan energian teknologian suunniteltuun asennettuun kokonaiskapasiteettiin, jotka on vahvistettu kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä näiden alueiden alaryhmä uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiksi.***

Uusiutuvan energian nopean kehittämisen alue ovat joko maalla tai merellä sijaitsevia erityisiä paikkoja, jotka soveltuvat erityisen hyvin uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantolaitosten asentamiseen, ■ joissa tietyn tyyppisen uusiutuvan energian käyttöönotolla ei odoteta olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia valitun alueen erityispiirteiden vuoksi. Jäsenvaltioiden on asetettava etusijalle keinotekoiset ja rakennetut pinnat, kuten *rakennusten* katot *ja julkisivut*, liikenneinfrastruktuuri *ja sen välitön ympäristö*, paikoitusalueet, *maatilat*, jätteen sijoituspaikat, teollisuusalueet, kaivokset, keinotekoiset sisävesialueet, järvet tai tekoaltaat ja tarvittaessa yhdyskuntajätevesien käsittelylaitokset sekä huonontunut maaperä, jota ei voida käyttää maataloudessa.

Direktiivissä (EU) 2018/2001 säädetään myös, että jäsenvaltiot voivat hyväksyä yhden tai useamman suunnitelman, jossa nimetään erityisiä infrastruktuurialueita sellaisten verkko- ja varastointihankkeiden kehittämiseksi, joita tarvitaan uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään, kun tällaisella kehittämisellä ei odoteta olevan merkittävää ympäristövaikutusta tai tällaista vaikutusta voidaan lieventää asianmukaisesti tai, jos tämä ei ole mahdollista, vaikutukset voidaan kompensoida.

Tällaisten alueiden tavoitteena on tukea ja täydentää uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita. Uusiutuvan energian *nopean kehittämisen alueita ja erityisiä infrastruktuuralueita* nimetessään jäsenvaltioiden on vältettävä suojelualueita sekä otettava huomioon kansalliset ennallistamissuunnitelmansa. Jäsenvaltioiden olisi koordinoitava kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatimista *niiden alueiden kartoittamisen kanssa, jotka vaaditaan vähintään niiden vuoteen 2030 asetetun uusiutuvaa energiaa koskevan tavoitteen saavuttamiseksi ja tapauksen mukaan* uusiutuvan energian *nopean kehittämisen alueiden ja erityisten verkkoalueiden* nimeämisen *kanssa*. Kansallisten ennallistamissuunnitelmien valmistelun aikana jäsenvaltioiden olisi varmistettava synergia *uusiutuvan energian ja energiainfrastruktuurin kehittämisen ja* jo nimettyjen uusiutuvan energian *nopean kehittämisen alueiden ja erityisten verkkoalueiden* kanssa sekä varmistettava, että *kyseisten* alueiden toiminta, mukaan lukien direktiivissä (EU) 2018/2001 säädetyt *kyseisiin* alueisiin ■ sovellettavat lupaprosessit, ei muutu.

- (69) Jotta voidaan varmistaa synergia jäsenvaltioissa jo suunniteltujen tai käyttöön otettujen ennallistamistoimenpiteiden kanssa, kansallisissa ennallistamissuunnitelmissa olisi tunnustettava kyseiset ennallistamistoimenpiteet ja otettava ne huomioon. Kun otetaan huomioon IPCC:n kuudennessa arviointiraportissa esiintunut heikentyneiden ekosysteemien ennallistamista koskevien toimien toteuttamisen kiireellisyys, jäsenvaltioiden olisi pantava kyseiset toimenpiteet täytäntöön samanaikaisesti ennallistamissuunnitelmien laatimisen kanssa.

- (70) Kansallisissa ennallistamissuunnitelmissa *ja luontotyyppien ennallistamistoimenpiteissä sekä toimenpiteissä luontotyyppien heikentymisen estämiseksi* olisi myös otettava huomioon sellaiset tutkimushankkeiden tulokset, joilla on merkitystä ekosysteemien tilan arvioinnin, ennallistamistoimenpiteiden määrittämisen ja käyttöönoton sekä seurantatarkoitusten kannalta. *Tapauksen mukaan niissä olisi otettava huomioon myös unionin eri alueiden tilanteiden moninaisuus, kuten sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuurilliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset ominaispiirteet, väestötiheys mukaan lukien, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 191 artiklan 1 kohdan mukaisesti.*

- (71) On aiheellista ottaa huomioon Euroopan unioni toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa lueteltujen unionin syrjäisimpien alueiden erityistilanne; kyseisessä artiklassa määrätään erityistoimenpiteistä kyseisten alueiden tukemiseksi. Kuten vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa todetaan, erityistä huomiota olisi kiinnitettävä syrjäisimpien alueiden ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen, koska niiden luonnon monimuotoisuus on poikkeuksellisen rikasta. ***Erityisesti kansallisten ennallistamissuunnitelmien suunnittelussa olisi samalla otettava huomioon näiden ekosysteemien suojelemiseen ja ennallistamiseen liittyvät kustannukset sekä syrjäisimpien alueiden kaukainen sijainti, saaristoasema, pieni pinta-ala, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto. Jäsenvaltioita kannustetaan sisällyttämään niihin vapaaehtois pohjalta erityisiä ennallistamistoimenpiteitä sellaisilla syrjäisimmillä alueilla, jotka jäävät tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.***

- (72) Euroopan ympäristökeskuksen olisi tuettava jäsenvaltioita niiden kansallisten ennallistamissuunnitelmien valmistelussa sekä edistymisen seurannassa ennallistamistavoitteiden saavuttamisen ja velvoitteiden täyttämisen osalta. Komission olisi arvioitava, ovatko kansalliset ennallistamissuunnitelmat asianmukaisia kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja kyseisten velvoitteiden täyttämiseksi, jotta ***voidaan saavuttaa unionin yleiset tavoitteet kattaa yhteisesti unionin tason tavoitteena tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvilla alueilla ja ekosysteemeissä vähintään 20 prosenttia maa-alueista ja vähintään 20 prosenttia merialueista vuoteen 2030 mennessä ja kaikki ennallistamisen tarpeessa olevat ekosysteemit vuoteen 2050 mennessä, sekä tavoitteet ennallistaa unionissa vähintään 25 000 kilometriä jokia vapaasti virtaaviksi joiksi vuoteen 2030 mennessä, sekä vähintään kolme miljardia uuden puun istuttamista unionissa vuoteen 2030 mennessä koskevan tavoitteen edistämiseksi.***

(73) Luonnon tilaa koskeva vuoden 2020 kertomus on osoittanut, että merkittävä osa jäsenvaltioiden direktiivin 92/43/ETY 17 artiklan ja direktiivin 2009/147/EY 12 artiklan mukaisesti raportoimista tiedoista, jotka koskevat erityisesti suojeltavien luontotyyppien ja lajien suojelun tasoa ja kehityssuuntia, on saatu osittaisista tutkimuksista tai ne perustuvat ainoastaan asiantuntijalausuntoihin. Kyseinen kertomus osoitti myös, että useiden direktiivin 92/43/ETY nojalla suojeltujen luontotyyppien ja lajien tila ei ole vielä tiedossa. Kyseisten tietoaukkojen korjaaminen ja panostus seurantaan ja valvontaan ovat tarpeen, jotta voidaan tukea vankkoja ja tieteeseen perustuvia kansallisia ennallistamissuunnitelmia. Seurannassa ja valvonnassa olisi eri seurantamenetelmien oikea-aikaisuuden, vaikuttavuuden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla unionin rahoittamien tutkimus- ja innovointihankkeiden tuloksia ja uusia teknologioita, kuten paikalla tehtävää seurantaa ja kaukokartoitusta, jossa käytetään Euroopan parlamentin ja unionin asetuksella (EU) 2021/696²⁷ perustetun unionin avaruushjelman Galileo-, EGNOS- ja Copernicus-komponenttien tarjoamaa avaruusdataa ja -palveluja. Euroopan unionin missioista 29 päivänä syyskuuta 2021 annetussa komission tiedonannossa esitetyt EU:n tutkimusmissiot ”Ennallistetaan valtameriä ja vesistöjä”, ”Ilmastonmuutokseen sopeutuminen” ja ”Euroopan maaperäsopimus” tukevat ennallistamistavoitteiden täytäntöönpanoa.

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/696, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, unionin avaruushjelman ja Euroopan unionin avaruushjelmaviraston perustamisesta sekä asetusten (EU) N:o 912/2010, (EU) N:o 1285/2013 ja (EU) N:o 377/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 69).

(74) *Kun otetaan huomioon meriympäristöjen kartoitukseen ja seurantaan liittyvät erityiset tekniset ja rahoitukselliset haasteet, jäsenvaltioiden olisi voitava direktiivin 92/43/EY 17 artiklan ja direktiivin 2008/56/EY 17 artiklan mukaisesti raportoitujen tietojen lisäksi käyttää ekstrapoloinnin perustana paineita ja uhkia koskevia tietoja tai muita asiaankuuluvia tietoja arvioidessaan tämän asetuksen liitteessä II lueteltujen merellisten luontotyyppien tilaa. Tällaista lähestymistapaa olisi myös voitava käyttää perustana merellisten luontotyyppien ennallistamistoimenpiteiden suunnittelussa tämän asetuksen mukaisesti. Tämän asetuksen liitteessä II lueteltujen merellisten luontotyyppien tilan kokonaisarvioinnin olisi perustuttava parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja uusimpaan tekniseen ja tieteelliseen kehitykseen.*

(75) Jotta voidaan varmistaa seuranta, joka koskee kansallisten ennallistamissuunnitelmien täytäntöönpanon edistymistä, käyttöön otettuja ennallistamistoimenpiteitä, ennallistamistoimenpiteiden kohteena olevia alueita sekä jokien esteettömyyttä häiritsevien rakenteiden kartoitusta koskevia tietoja, olisi otettava käyttöön järjestelmä, jossa jäsenvaltioita vaaditaan laatimaan, pitämään ajan tasalla ja asettamaan saataville asiaankuuluvat tiedot tällaisen seurannan tuloksista. Tietojen sähköisessä raportoinnissa komissiolle olisi hyödynnettävä Euroopan ympäristökeskuksen Reportnet-järjestelmää ja pyrittävä rajoittamaan kaikkien toimijoiden hallinnollista taakkaa niin pitkälti kuin se on mahdollista. Jotta varmistetaan yleisen saatavuuden kannalta asianmukainen infrastruktuuri, raportointi ja tietojen vaihto viranomaisten kesken, jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa laadittavat dataeritelmät Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 2003/4/EY²⁸, 2007/2/EY²⁹ ja (EU) 2019/1024³⁰ tarkoitettujen tietojen pohjalta.

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta (EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26).

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1).

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1024, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (EUVL L 172, 26.6.2019, s. 56).

- (76) Tämän asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi komission olisi pyynnöstä tuettava jäsenvaltioita Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/240³¹ perustetulla teknisen tuen välineellä, joka tarjoaa räätälöityä teknistä tukea uudistusten suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kyseisellä välineellä tarjottavaan tekniseen tukeen kuuluu esimerkiksi hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen, lainsäädäntökehysten yhdenmukaistaminen ja asiaankuuluvien parhaiden käytäntöjen jakaminen.
- (77) Komission olisi raportoitava jäsenvaltioiden edistymisestä tässä asetuksessa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamisessa ja velvoitteiden täyttämässä Euroopan ympäristökeskuksen laatimien unionin laajuisten edistymiskertomusten sekä jäsenvaltioiden asiaan liittyvillä politiikanaloilla, kuten luonto-, meri- ja vesipolitiikan aloilla, toimittamien muiden analyysien ja raporttien perusteella.

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/240, annettu 10 päivänä helmikuuta 2021, teknisen tuen välineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 1).

- (78) On äärimmäisen tärkeää, että ennallistamiseen tehdään asianmukaisia yksityisiä ja julkisia investointeja, jotta voidaan varmistaa tässä asetuksessa säädettyjen tavoitteiden saavuttaminen ja velvoitteiden täyttäminen. Jäsenvaltioiden olisi näin ollen sisällytettävä kansallisiin talousarvioihinsa luonnon monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin liittyvät menot, myös kansallisten ennallistamissuunnitelmien täytäntöönpanosta aiheutuvat vaihtoehto- ja siirtymäkustannukset, ja otettava huomioon, miten unionin rahoitusta käytetään.

Unionin rahoituksella, jota myönnetään unionin talousarviosta ja unionin rahoitusohjelmista, kuten Life-ohjelmasta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1139³² perustetusta Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2220³³ perustetuista Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta ja Euroopan maatalouden tukirahastosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1058³⁴ perustetuista Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja koheesiorahastosta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1056³⁵ perustetusta oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/695³⁶ perustetusta tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ”Horisontti Eurooppa”, edistetään luonnon monimuotoisuuden tavoitteita, ja tarkoitus on osoittaa näiden tavoitteiden edistämiseen 7,5 prosenttia vuonna 2024 sekä 10 prosenttia vuonna 2026 ja vuonna 2027 neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2020/2093³⁷ säädetyin vuosina 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen mukaisesti.

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1139, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1004 muuttamisesta (EUVL L 247, 13.7.2021, s. 1).

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/2220, annettu 23 päivänä joulukuuta 2020, tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maaloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 (EUVL L 437, 28.12.2020, s. 1).

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1058, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60).

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1056, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 1).

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1).

³⁷ Neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2093, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, vuosina 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/241³⁸ perustetusta elpymis- ja palautumistukivälineestä saadaan lisärahoitusta luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen. Life-ohjelman osalta olisi kiinnitettävä erityistä huomiota strategisten luontohankkeiden asianmukaiseen käyttöön erityisenä välineenä, jolla voitaisiin tukea tämän asetuksen täytäntöönpanoa valtavirtaistamalla käytettävissä olevia rahoitusvaroja vaikuttavalla ja tehokkaalla tavalla.

- (79) ***Kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatiminen ei saisi merkitä jäsenvaltioille velvollisuutta kohdentaa uudelleen YMP:n, YKP:n tai muiden vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen mukaisten maatalouden ja kalastuksen rahoitusohjelmien tai -välineiden mukaista rahoitusta tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi.***

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (80) Yksityisen rahoituksen edistämiseksi käytettävissä on useita unionin, kansallisia ja yksityisiä aloitteita, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/523³⁹ perustettu InvestEU-ohjelma, joka tarjoaa mahdollisuuksia saada julkista ja yksityistä rahoitusta muun muassa luonnon ja sen monimuotoisuuden edistämiseen vihreiden ja sinisten infrastruktuurihankkeiden avulla, sekä hiiliviljely vihreänä liiketoimintamallina.
- Luonnon ennallistamistoimenpiteiden rahoittamista paikan päällä yksityisellä tai julkisella rahoituksella voitaisiin edistää, mukaan lukien tulospäätös tuki ja innovatiiviset järjestelmät, kuten hiilenpoiston sertifiointijärjestelmät. Julkisten investointiohjelmien avulla, mukaan lukien rahoitusvälineet, tuet ja muut välineet, voitaisiin myös kannustaa yksityisiin investointeihin, edellyttäen että valtiontukisääntöjä noudatetaan.***

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/523, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, InvestEU-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) 2015/1017 muuttamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30).

(81) *Asianmukaiset yksityiset ja julkiset investoinnit luonnon ennallistamistoimenpiteisiin ovat olennaisen tärkeitä tämän asetuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Näin ollen komission olisi viimeistään 12 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta esitettävä jäsenvaltioita kuultuaan raportti, joka sisältää analyysin tämän asetuksen täytäntöönpanossa havaituista vajeista. Kyseiseen raporttiin olisi liitettävä tarvittaessa ehdotuksia asianmukaisiksi toimenpiteiksi havaittujen vajeiden korjaamiseksi, mukaan lukien kohdennetun rahoituksen perustamisen kaltaiset rahoitustoimenpiteet, rajoittamatta vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehysten hyväksymistä koskevia lainsäätäjien valtaoikeuksia.*

- (82) *Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden tuomioistuinten tehtävänä on varmistaa unionin oikeuden mukaisten yksilön oikeuksien oikeussuoja. Lisäksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus säätää tarvittavista muutoksenhakekeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla. Unioni ja jäsenvaltiot ovat tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn YK:n Euroopan talouskomission yleissopimuksen⁴⁰, jäljempänä 'Århusin yleissopimus', osapuolia. Århusin yleissopimuksen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianomaisen kansallisen oikeusjärjestelmän mukaisesti yleisöllä on muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus.*

⁴⁰ EUVL L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (83) Jäsenvaltioiden olisi edistettävä oikeudenmukaista ja koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa kansallisten ennallistamissuunnitelmiensa valmistelussa ja täytäntöönpanossa. *Niiden olisi otettava käyttöön tarvittavat toimenpiteet, joilla otetaan paikallis- ja alueviranomaiset, maanomistajat ja maankäyttäjät ja näitä edustavat järjestöt, kansalaisyhteiskunnan järjestöt, liike-elämä, tutkimus- ja koulutusyhteisöt, viljelijät, kalastajat, metsänhoitajat, sijoittajat ja muut asiaankuuluvat sidosryhmät ja suuri yleisö mukaan kansallisten ennallistamissuunnitelmien valmistelun, uudelleentarkastelun ja täytäntöönpanon kaikkiin vaiheisiin ja edistetään vuoropuhelua ja tieteeseen perustuvan tiedon levittämistä biologisesta monimuotoisuudesta ja ennallistamisen hyödyistä.*

- (84) Asetuksen (EU) 2021/2115 mukaan YMP:n strategiasuunnitelmien tarkoituksena on edistää niiden pitkän aikavälin kansallisten tavoitteiden saavuttamista, jotka vahvistetaan mainitun asetuksen liitteessä XIII luetelluissa säädöksissä tai jotka johtuvat niistä, ja olla johdonmukainen kyseisten tavoitteiden suhteen. Tämä asetus olisi otettava huomioon, kun komissio asetuksen (EU) 2021/2115 159 artiklan mukaisesti tarkastelee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 uudelleen mainitun asetuksen liitteessä XIII olevaa luetteloa.
- (85) Vuoteen 2022 ulottuvassa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä (EU) 2022/591⁴¹ vahvistetussa kahdeksannessa ympäristöalan toimintaohjelmassa esitetyn sitoumuksen mukaisesti jäsenvaltioiden on lakkautettava asteittain ympäristön kannalta haitalliset tuet unionin ja kansallisella tasolla, käytettävä mahdollisimman tehokkaasti markkinapohjaisia välineitä sekä vihreän budjetoinnin ja rahoituksen välineitä, mukaan lukien sosiaalisesti oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseen käytettävät välineet, ja tuettava yrityksiä ja muita sidosryhmiä luonnonpääoman standardoitujen tilipitokäytäntöjen kehittämisessä.

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2022/591, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2022, vuoteen 2030 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta (EUVL L 114, 12.4.2022, s. 22).

(86) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen tarpeellinen mukauttaminen, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEU 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta perustamalla tieteeseen perustuva pölyttäjien monimuotoisuuden ja pölyttäjäkantojen seurantamenetelmä ja päivittämällä sitä sekä muutetaan tämän asetuksen liitteitä I–VII mukauttamalla **tekniikan ja tieteen kehitykseen** luontotyyppien **ryhmiä ja luetteloja**, meriympäristön lajien luetteloa, viljelysmaiden lintuindeksissä **käytettyä lajiluetteloa**, maatalouden ekosysteemien ja metsäekosysteemien biodiversiteetti-indikaattorien kuvausta, yksikköä ja menetelmiä **ja ennallistamistoimenpiteiden esimerkkejä sisältävää luetteloa ja ottaa huomioon asetuksen soveltamisesta saadut kokemukset tai varmistaa johdonmukaisuus EUNIS-luontotyyppien kanssa**. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa **vaikutustenarvioinnit ja** asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, **paremmasta lainsäädännöstä** 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa⁴² vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

⁴² EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (87) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa tämän asetuksen liitteessä IV lueteltujen maatalouden ekosysteemien indikaattorien ja tämän asetuksen liitteessä VI lueteltujen metsäekosysteemien indikaattorien seuraamisessa käytettävien menetelmien täsmentämiseksi, *ohjauskehyksen vahvistamiseksi kaupunkivihreän, kaupunkiekosysteemien puuston latvuspeiton*, pölyttäjien, tämän asetuksen liitteessä IV lueteltujen maatalouden ekosysteemien biodiversiteetti-indikaattorien ja tämän asetuksen liitteessä VI lueteltujen metsäekosysteemejä koskevien indikaattoreiden tyydyttävien tasojen määrittämiselle, kansallisten ennallistamissuunnitelmien yhtenäisen muodon luomiseksi sekä tietojen toimittamisessa komissiolle sähköisesti käytettävän muodon, rakenteen ja yksityiskohtaisten järjestelyjen asettamiseksi. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 mukaisesti⁴³.

⁴³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

(88) *Jotta voidaan reagoida nopeasti ja tehokkaasti, kun ilmenee odottamaton, poikkeuksellinen ja provosoimaton tapahtuma, johon unioni ei voi vaikuttaa ja jolla on vakavia unionin laajuisia vaikutuksia sellaisen maan saatavuuteen, jota tarvitaan riittävään maataloustuotannon turvaamiseksi unionin elintarvikkeiden kulutusta varten, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa keskeyttää väliaikaisesti tämän asetuksen asiaankuuluvien säännösten soveltaminen siinä määrin ja niin pitkäksi ajaksi kuin on ehdottoman välttämätöntä, mutta kuitenkin enintään 12 kuukaudeksi, säilyttäen samalla tämän asetuksen tavoitteet. Tätä täytäntöönpanovaltaa olisi käytettävä asetuksen (EU) N:o 182/2011 mukaisesti.*

(89) Komission olisi tehtävä tätä asetusta koskeva arviointi. Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti arvioinnin olisi perustuttava tehokkuutta, vaikuttavuutta, merkityksellisyyttä, johdonmukaisuutta ja lisäarvoa koskeviin kriteereihin ja sen olisi luotava pohja jatkotoimia koskevien vaihtoehtojen vaikutustenarvioinnille. Lisäksi komission olisi arvioitava tarvetta asettaa ennallistamista koskevia lisätavoitteita, jotka perustuvat yhteisiin menetelmiin, joilla arvioidaan tämän asetuksen 4 ja 5 artiklan soveltamisalaan kuulumattomien ekosysteemien kuntoa, ja ottaen huomioon uusin tieteellinen näyttö.

- (90) Sen vuoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/869⁴⁴ olisi muutettava.
- (91) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, eli biologisesti monimuotoisten ja häiriönsietokykyisten ekosysteemien pitkäaikaista ja kestävää elpymistä jäsenvaltioiden alueella Euroopassa jäsenvaltioiden käyttöön ottamalla ennallistamistoimenpiteillä ennallistamista koskevan unionin tavoitteen saavuttamiseksi yhteisesti maa- ja merialueiden osalta vuoteen 2030 mennessä ja kaikkien ennallistamisen tarpeessa olevien alueiden osalta vuoteen 2050 mennessä, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla ja sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä *Euroopan unionista tehdyn sopimuksen* 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/869, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EY) N:o 715/2009, (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 ja direktiivien 2009/73/EY ja (EU) 2019/944 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 45).

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

1. Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, joilla edistetään
 - a) *ekosysteemien* monimuotoisuuden ja häiriönsietokyvyn **■** pitkäaikaista ja kestävää elpymistä *jäsenvaltioiden* maa- ja merialueilla *heikentyneiden* ekosysteemien ennallistamisen avulla;
 - b) ilmastonmuutoksen hillitsemistä, ilmastonmuutokseen sopeutumista *ja maaperän huonontumisen nollassa* koskevien unionin yleisten tavoitteiden saavuttamista;
 - c) *ruokaturvan parantamista*;
 - d) unionin kansainvälisten sitoumusten täyttämistä.

2. Tällä asetuksella luodaan puitteet, joissa jäsenvaltiot ottavat ■ käyttöön toimivia ja alueperusteisia ennallistamistoimenpiteitä, joilla on *tarkoitus yhdessä kattaa unionin tavoitteena tässä asetuksessa määriteltyn soveltamisalaan kuuluvilla alueilla ja ekosysteemeissä* vähintään 20 prosenttia ■ maa-alueista ja *vähintään 20 prosenttia* merialueista vuoteen 2030 mennessä sekä kaikki ennallistamisen tarpeessa olevat ekosysteemit vuoteen 2050 mennessä.

2 artikla

Maantieteellinen soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan 4–12 artiklassa tarkoitettuihin ekosysteemeihin:

- a) jäsenvaltioiden alueella;
- b) *jäsenvaltioiden rannikkovesillä, sellaisina kuin ne määritellään direktiivin 2000/60/EY 2 artiklan 7 kohdassa, rannikkovesien merenpohjassa tai merenpohjan sisustassa;*
- c) vesillä, merenpohjassa tai merenpohjan sisustassa merenpuoleisella alueella perusviivasta, josta jäsenvaltioiden aluevesien leveys mitataan, ulottuen sen alueen ulkorajaan saakka, jolla jäsenvaltiolla *on tai* jolla se käyttää suvereniteettioikeuksia *tai lainkäyttövaltaa* vuoden 1982 Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen⁴⁵ mukaisesti.

⁴⁵ EYVL L 179, 23.6.1998, s. 3.

Tätä asetusta sovelletaan ainoastaan ekosysteemeihin jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, johon sovelletaan perussopimuksia.

3 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'ekosysteemillä' dynaamista kokonaisuutta, jossa kasvi-, eläin-, ***sieni-*** ja pieneliöyhteisöt toimivat vuorovaikutuksessa elottomassa ympäristössään toiminnallisena yksikkönä ja joka kattaa luontotyyppit, lajien elinympäristöt ja lajien kannat;
- 2) 'lajin elinympäristöllä' ***direktiivin 92/43/ETY 1 artiklan f alakohdassa määriteltyä lajin elinympäristöä;***

- 3) 'ennallistamisella' prosessia, jossa aktiivisesti tai passiivisesti tuetaan ekosysteemin elpymistä sen *rakenteen ja toimintojen parantamiseksi tavoitteena biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien häiriönsietokyvyn säilyttäminen tai lisääminen, joka tapahtuu parantamalla luontotyyppiesiintymän tila hyväksi* , *palauttamalla sen suotuisa viiteala ja tekemällä riittävät laadulliset ja määrälliset parannukset* lajin elinympäristössä *4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan ja 5 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti sekä saavuttamalla ja täyttämällä 8–12 artiklan mukaiset tavoitteet ja velvoitteet, mukaan lukien tyydyttävien tasojen saavuttaminen 8–12 artiklassa tarkoitettujen indikaattoreiden osalta* biodiversiteetin ja ekosysteemien häiriönsietokyvyn säilyttämiseksi tai parantamiseksi;
- 4) 'hyvällä tilalla' *luontotyyppiesiintymää*, jossa *luontotyyppin* keskeiset ominaisuudet, *erityisesti sen rakenne ja toiminnot* ja *luonteenomaiset lajit tai luonteenomainen lajikoostumus* heijastavat korkeatasoista ekologista eheyttä, vakautta ja häiriönsietokykyä, jotka ovat tarpeen ekosysteemin pitkän aikavälin säilymisen varmistamiseksi, *ja näin edistävät luontotyyppin suotuisan suojelun tason saavuttamista tai säilyttämistä, kun asianomainen luontotyyppi on luetteloitu direktiivin 92/43/ETY liitteeseen I, ja meriekosysteemeissä edistävät ympäristön hyvän tilan saavuttamista tai säilyttämistä*;
- 5) 'ympäristön hyvällä tilalla' direktiivin 2008/56/EY 3 artiklan 5 kohdassa määriteltyä ympäristön hyvää tilaa;
- 6) 'luontotyyppin suotuisalla suojelun tasolla' direktiivin 92/43/ETY 1 artiklan e alakohdassa määriteltyä suotuisaa suojelun tasoa;
- 7) 'lajin suotuisalla suojelun tasolla' direktiivin 92/43/ETY 1 artiklan i alakohdassa määriteltyä suotuisaa suojelun tasoa;

- 8) 'suotuisalla viitealalla' luontotyyppin sellaista kokonaispinta-alaa kansallisella tasolla tietyllä luonnonmaantieteellisellä alueella tai merialueella, joka katsotaan välttämättömäksi vähimmäismääräksi luontotyyppin ja sen **luonteenomaisten lajien tai luonteenomaisen lajikoostumuksen** pitkän aikavälin elinkelpoisuuden ja sen luontaisen levinneisyysalueen kaikkien merkittävien ekologisten vaihtelujen varmistamiseksi ja joka koostuu luontotyyppin nykyisestä pinta-alasta ja, jos kyseinen alue ei ole kyseiselle luontotyyppille pitkän aikavälin elinkelpoisuuden ja sille luonteenomaisten lajien tai luonteenomaisen lajikoostumuksen kannalta riittävä, luontotyyppin palauttamiseen tarvittavasta lisäpinta-alasta; ***jos luontotyyppi on mainittu direktiivin 92/43/ETY liitteessä I, tällainen palauttaminen edistää luontotyyppin suotuisan suojelun tason saavuttamista ja meriekosysteemeissä tällainen palauttaminen edistää ympäristön hyvän tilan saavuttamista tai säilyttämistä;***

- 9) 'elinympäristön riittävällä laadulla' sellaista lajin elinympäristön laatua, joka mahdollistaa lajin ekologisten vaatimusten täyttymisen missä tahansa sen elinkierron vaiheessa siten, että laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään elinympäristönsä elinkelpoisena osana sen luontaisella levinneisyysalueella, ***mikä edistää lajin suotuisan suojelun tason saavuttamista tai säilyttämistä direktiivin 92/43/ETY liitteessä II, IV tai V lueteltujen lajien osalta ja turvaa direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintulajien kannat ja lisäksi meriekosysteemeissä edistää ympäristön hyvän tilan saavuttamista tai säilyttämistä;***
- 10) 'elinympäristön riittävällä määrällä' sellaista lajin elinympäristön määrää, joka mahdollistaa lajin ekologisten vaatimusten täyttymisen missä tahansa sen elinkierron vaiheessa siten, että laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään elinympäristönsä elinkelpoisena osana sen luontaisella levinneisyysalueella, ***mikä edistää lajin suotuisan suojelun tason saavuttamista tai säilyttämistä direktiivin 92/43/ETY liitteessä II, IV tai V lueteltujen lajien osalta ja turvaa direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintulajien kannat ja lisäksi meriekosysteemeissä edistää ympäristön hyvän tilan saavuttamista tai säilyttämistä;***

- 11) *'erittäin yleisellä ja laajalle levinneellä luontotyyppillä' luontotyyppiä, jota esiintyy useilla unionin luonnonmaantieteellisillä alueilla ja jonka levinneisyysalue ylittää 10 000 km²;*
- 12) 'pölyttäjällä' luonnonvaraista *hyönteistä*, joka kuljettaa siitepölyä kasvin ponnesta kasvin luottiin ja mahdollistaa siten hedelmöityksen ja siementen tuotannon;
- 13) 'pölyttäjäkantojen vähenemisellä' pölyttäjien määrän tai monimuotoisuuden tai molempien vähenemistä;
- 14) *'luontaisella puulajilla' puulajia, joka esiintyy entisellä tai nykyisellä luontaisella levinneisyysalueellaan ja leviämispotentiaalillaan eli alueella, jolla se luontaisesti esiintyy tai voisi esiintyä ilman ihmisen suoraa tai välillistä vaikutusta tai hoitoa;*
- 15) 'paikallisella hallinnollisella yksiköllä' tai 'LAU:lla' Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1059/2003⁴⁶ 4 artiklan mukaista jäsenvaltion perustamaa alemman tason hallinnollista yksikköä maakunnan, alueen tai valtion alapuolella;

⁴⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1059/2003, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) (EUVL L 154, 21.6.2003, s. 1).

- 16) *'kaupunkikeskuksilla' ja 'kaupunkiklustereilla' asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4 b artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistettua ruutuperusteista typologiaa käyttäen luokiteltuja kaupunkien, pienempien kaupunkien ja esikaupunkien alueyksiköitä;*
- 17) 'kaupungeilla' paikallisia hallinnollisia yksiköitä, joiden väestöstä vähintään 50 prosenttia asuu yhdessä tai useammassa kaupunkikeskuksessa mitattuna asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4 b artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti vahvistettua kaupungistumisastetta käyttäen;
- 18) 'pienemmillä kaupungeilla ja esikaupungeilla' paikallisia hallinnollisia yksiköitä, joiden väestöstä alle 50 prosenttia asuu kaupunkikeskuksessa mutta vähintään 50 prosenttia asuu kaupunkiklusterissa mitattuna asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4 b artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti vahvistettua kaupungistumisastetta käyttäen;
- 19) *'kaupunkien lähialueilla' kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden viereisiä alueita, mukaan lukien vähintään kaikki alueet, jotka sijaitsevat enintään yhden kilometrin etäisyydellä kyseisten kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden ulkorajoista ja jotka sijaitsevat samassa kaupungissa, pienemmässä kaupungissa tai esikaupungissa kuin kyseiset kaupunkikeskukset tai kaupunkiklusterit;*

- 20) 'kaupunkivihreällä' kaupungeissa tai pienemmissä kaupungeissa ja esikaupungeissa esiintyvien ***puiden, pensaikkojen, pensastojen, pysyvän ruohokasvillisuuden, jäkälien ja sammalten, lammikoiden ja vesistöjen kokonaisalaa*** laskettuna asetuksella (EU) 2021/696 perustetun unionin avaruusohjelman Copernicus-komponentin maakartoituspalvelun toimittamien tietojen, ***ja mikäli jäsenvaltion osalta saatavilla, asianomaisen jäsenvaltion toimittamien muiden aiheellisten lisätietojen perusteella;***
- 21) 'kaupunkipuuston latvuspeitolla' puiden peittämää kokonaisalaa kaupungeissa tai pienemmissä kaupungeissa tai esikaupungeissa laskettuna asetuksella (EU) 2021/696 perustetun unionin avaruusohjelman Copernicus-komponentin maakartoituspalvelun toimittamien tietojen, ***ja mikäli jäsenvaltion osalta saatavilla, kyseisen jäsenvaltion toimittamien muiden aiheellisten lisätietojen perusteella;***
- 22) 'vapaasti virtaavalla joella' jokea tai jokiosuutta, jonka pitkittäis-, sivu- ja pystysuuntaisen kytkeytyneisyyden esteenä ei ole keinotekoisia rakenteita ja jonka luonnolliset toiminnot ovat suurelta osin entisellään;

- 23) *'uudelleenvetämisellä' prosessia, jossa ojitettu turvemaa muutetaan kosteaksi maaperäksi.*
- 24) 'uusiutuvan energian *nopean kehittämisen* alueella' direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 9 a alakohdassa määriteltyä uusiutuvan energian *nopean kehittämisen* aluetta.

II LUKU

ENNALLISTAMISTAVOITTEET JA -VELVOITTEET

4 artikla

Maa-, rannikko- ja makeanveden ekosysteemien ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen sellaisten liitteessä I lueteltujen luontotyyppien alueiden, joiden tila ei ole hyvä, parantamiseksi hyvään tilaan. Tällaisten käyttöön otettavien ennallistamistoimenpiteiden on katettava

- a) vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 prosenttia kaikkien liitteessä I lueteltujen luontotyyppien kokonaispinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa, sellaisena kuin se on ilmaistu määrällisesti 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa;*
- b) vuoteen 2040 mennessä vähintään 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä vähintään 90 prosenttia kunkin liitteessä I luetellun luontotyyppiryhmän pinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa, sellaisena kuin se on ilmaistu määrällisesti 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa.*

Tämän kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on tarvittaessa vuoteen 2030 asti asetettava etusijalle Natura 2000 -alueilla sijaitsevilla alueilla toteutettavat ennallistamistoimenpiteet.

2. *Poiketen siitä, mitä 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat kyseisen kohdan soveltamiseksi jättää asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa asianomaisen luontotyyppiryhmän ulkopuolelle erittäin yleiset ja laajalle levinneet luontotyypit, jotka kattavat yli 3 prosenttia jäsenvaltion Euroopassa sijaitsevista alueista.*

Jos jäsenvaltio soveltaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua poikkeusta, sen on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteitä

- a) vuoteen 2050 mennessä kunkin kyseisen luontotyyppin osalta alueella, joka vastaa vähintään 80:tä prosenttia pinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa;*
- b) vuoteen 2030 mennessä vähintään kolmasosalla a alakohdassa tarkoitettusta prosenttiosuudesta; sekä*
- c) vuoteen 2040 mennessä vähintään kahdella kolmasosalla a alakohdassa tarkoitettusta prosenttiosuudesta.*

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua poikkeusta sovelletaan vain, jos voidaan varmistaa, että toisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettu prosenttiosuus ei estä kunkin kyseisen luontotyyppin suotuisan suojelun tason saavuttamista tai säilyttämistä kansallisella luonnonmaantieteellisellä tasolla.

3. *Jos jäsenvaltio soveltaa 2 kohdan mukaista poikkeusta, 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa säädettyä velvoitetta sovelletaan kaikkien muiden liitteessä I lueteltujen luontotyyppien kokonaispinta-alaan, joka ei ole hyvässä tilassa, ja 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa säädettyä velvoitetta sovelletaan liitteessä I lueteltujen asiaankuuluvien luontotyyppiryhmien jäljellä oleviin alueisiin, jotka eivät ole hyvässä tilassa.*

4. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen liitteessä I lueteltujen luontotyyppien palauttamiseksi alueilla, joilla kyseisiä luontotyyppejä ei esiinny, ***tavoitteena saavuttaa kyseisten luontotyyppien suotuisa viiteala***. Tällaisia toimenpiteitä on toteutettava alueilla, jotka edustavat vähintään 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, vähintään 60 prosenttia vuoteen 2040 mennessä ja 100 prosenttia vuoteen 2050 mennessä lisäpinta-alasta, joka tarvitaan, jotta saavutetaan kunkin liitteessä I luetellun luontotyyppiryhmän suotuisa kokonaisviiteala, sellaisena kuin se on määrällisesti määritetty 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa.
5. ***Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 4 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi vahvistaa 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassaan alhaisemman prosenttiosuuden 90–100 prosentin tasolle ja esittää sille asianmukaiset perustelut, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo, että vuoteen 2050 mennessä ei ole mahdollista ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen suotuisan viitealan saavuttamiseksi tietyn luontotyyppin osalta 100 prosentilla pinta-alasta. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on otettava asteittain käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kyseisen alhaisemman prosenttiosuuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. Vuoteen 2030 mennessä näiden ennallistamistoimenpiteiden on katettava vähintään 30 prosenttia lisäpinta-alasta, joka tarvitaan tällaisen alhaisemman prosenttiosuuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä, ja vuoteen 2040 mennessä niiden on katettava vähintään 60 prosenttia lisäpinta-alasta, joka tarvitaan tällaisen alhaisemman prosenttiosuuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä.***

6. *Jos jäsenvaltio soveltaa tiettyihin luontotyyppeihin 5 kohdan mukaista poikkeusta, 4 kohdassa asetettua velvoitetta sovelletaan kaikkiin muihin luontotyyppeihin, jotka ovat osa liitteessä I lueteltuja luontotyyppiryhmiä, joihin kyseiset luontotyytit kuuluvat.*
7. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön direktiivin 92/43/ETY liitteissä II, IV ja V lueteltujen lajien maa-, rannikko- ja makeanveden elinympäristöissä ja direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintujen maa-, rannikko- ja makeanveden elinympäristöissä ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat **tämän artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen ennallistamistoimenpiteiden lisäksi** tarpeen kyseisten elinympäristöjen laadun ja määrän parantamiseksi, mukaan lukien niiden palauttaminen, ja kytkeytyneisyyden lisäämiseksi, kunnes kyseisten elinympäristöjen riittävä laatu ja määrä saavutetaan.

8. Tämän artiklan 1, 4 ja 7 kohdan mukaisten ennallistamistoimenpiteiden kannalta sopivimpien alueiden määrittämisen on perustuttava parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja tuoreimpaan tieteelliseen näyttöön tämän asetuksen liitteessä I lueteltujen luontotyyppien tilasta mitattuna niiden pitkän aikavälin säilymisen kannalta välttämättömien rakenteen ja toimintojen, mukaan lukien niille luonteenomaisten lajien, perusteella direktiivin 92/43/ETY 1 artiklan e alakohdassa tarkoitetun mukaisesti sekä tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laadusta ja määrästä ***hyödyntäen direktiivin 92/43/ETY 17 artiklan ja direktiivin 2009/147/EY 12 artiklan mukaisesti raportoituja tietoja ja tarvittaessa tämän asetuksen 14 artiklan 16 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen eri alueiden tilanteiden moninaisuus huomioon ottaen.***
9. ***Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viimeistään vuonna 2030 luontotyyppien tila tiedetään vähintään 90 prosentilla kaikkien liitteessä I lueteltujen luontotyyppien pinta-alasta, ja että vuoteen 2040 mennessä tiedetään kaikkien liitteessä I lueteltujen luontotyyppien tila koko pinta-alalta.***
10. Edellä 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa ennallistamistoimenpiteissä on tarkasteltava tarvetta parantaa liitteessä I lueteltujen luontotyyppien kytkeytyneisyyttä sekä otettava huomioon kyseisissä luontotyypeissä esiintyvien 7 kohdassa tarkoitettujen lajien ekologiset vaatimukset.

11. Jäsenvaltioiden on *otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla on pyrittävä* varmistamaan se, että alueilla, joihin sovelletaan 1, 4 ja 7 kohdan mukaisia ennallistamistoimenpiteitä, liitteessä I lueteltujen luontotyyppien tila paranee jatkuvasti, kunnes hyvä tila saavutetaan, ja että 7 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laatu paranee jatkuvasti, kunnes kyseisten elinympäristöjen riittävä laatu saavutetaan.

Jäsenvaltioiden on *otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla on pyrittävä* varmistamaan se, että alueet, joilla on saavutettu hyvä tila ja lajien elinympäristöjen riittävä laatu, eivät *merkittävästi* heikkene, *sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 92/43/ETY soveltamista*.

- 12) Jäsenvaltioiden on *viimeistään tämän asetuksen 17 artiklan 6 kohdan mukaiseen kansallisten ennallistamissuunnitelmien julkaisemispäivään mennessä pyrittävä ottamaan käyttöön tarvittavat toimenpiteet, joilla pyritään estämään* merkittävä heikentyminen tämän asetuksen liitteessä I lueteltujen luontotyyppien esiintymillä, *joiden tila on hyvä tai jotka ovat tarpeellisia tämän asetuksen 17 kohdassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 92/43/ETY soveltamista*.

13. *Tämän artiklan 11 ja 12 kohdan osalta jäsenvaltiot voivat vaihtoehtojen puuttuessa soveltaa kyseisissä kohdissa vahvistettuja heikentämättömyysvaatimuksia alueensa kunkin luonnonmaantieteellisen alueen tasolla kunkin luontotyyppin ja lajin elinympäristön osalta, lukuun ottamatta Natura 2000 -alueita, edellyttäen, että asianomainen jäsenvaltio ilmoittaa komissiolle aikomuksestaan soveltaa tätä kohtaa viimeistään ... päivästä ... kuuta ... [kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] ja täyttää 15 artiklan 3 kohdan g alakohdassa, 20 artiklan 1 kohdan j alakohdassa, 21 artiklan 1 kohdassa ja 21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetyt velvoitteet.*
14. Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla *11 kohdassa asetettua velvoitetta ei sovelleta heikentymiseen*, joka johtuu
- a) ylivoimaisesta esteestä, *mukaan lukien luonnonkatastrofit*;
 - b) elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka aiheutuvat suoraan ilmastonmuutoksen seurauksena; ■
 - c) tapauskohtaisesti määritettävästä erittäin tärkeän yleisen edun mukaisesta *suunnitelmasta tai* hankkeesta, jolle ei ole vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja; *tai*
 - d) *kolmansien maiden toimista tai laiminlyönnistä, joista asianomainen jäsenvaltio ei ole vastuussa.*

- 15) *Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla 12 kohdassa asetettua velvoitetta ei sovelleta heikentymiseen, joka johtuu*
- a) *ylivoimaisesta esteestä, mukaan lukien luonnonkatastrofit;*
 - b) *elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka aiheutuvat suoraan ilmastonmuutoksen seurauksena;*
 - c) *erittäin tärkeän yleisen edun mukaisesta hankkeesta, jolle ei ole vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja; tai*
 - d) *kolmansien maiden toimista tai laiminlyönnistä, joista asianomainen jäsenvaltio ei ole vastuussa.*
16. Natura 2000 -alueilla 11 ja 12 kohdassa säädettyjen velvoitteiden täyttämättä jättäminen on perusteltua, jos se johtuu
- a) ylivoimaisesta esteestä, ***mukaan lukien luonnonkatastrofit;***
 - b) elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka aiheutuvat suoraan ilmastonmuutoksen seurauksena; tai
 - c) suunnitelmasta tai hankkeesta, joka on sallittu direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

17. Jäsenvaltioiden on varmistettava:

- a) liitteessä I lueteltujen luontotyyppien osalta hyvässä tilassa olevan pinta-alan lisääntyminen, kunnes vähintään 90 prosenttia on hyvässä tilassa ja saavutetaan kunkin luontotyyppin suotuisa viiteala *asianomaisen jäsenvaltion* kullakin luonnonmaantieteellisellä alueella;
- b) kasvava kehityssuunta kohti direktiivin 92/43/ETY liitteissä II, IV ja V lueteltujen lajien ja direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien lajien maa-, rannikko- ja makeanveden luontotyyppien riittävää laatua ja määrää.

5 artikla

Meriekosysteemien ennallistaminen

- 1. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen sellaisten liitteessä II lueteltujen luontotyyppien alueiden, joiden tila ei ole hyvä, parantamiseksi hyvään tilaan. Tällaisten käyttöön otettavien toimenpiteiden on katettava:

- a) *vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 prosenttia liitteessä II lueteltujen luontotyyppiryhmien 1–6 kokonaisalasta, joka ei ole hyvässä tilassa, sellaisena kuin se on ilmaistu määrällisesti 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa;*
- b) *vuoteen 2040 mennessä vähintään 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä vähintään 90 prosenttia kunkin liitteessä II lueteltujen luontotyyppiryhmien 1–6 pinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa, sellaisena kuin se on ilmaistu määrällisesti 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa.*
- c) *vuoteen 2040 mennessä vähintään kaksi kolmasosaa tämän kohdan d alakohdassa tarkoitetusta prosenttiosuudesta liitteessä II luetellun luontotyyppiryhmän 7 pinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa, sellaisena kuin se on ilmaistu määrällisesti 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa; ja*
- d) *vuoteen 2050 mennessä 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti vahvistettu prosenttiosuus liitteessä II lueteltujen luontotyyppiryhmän 7 pinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa, sellaisena kuin se on ilmaistu määrällisesti 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa.*

Edellä tämän artiklan ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitettu prosenttiosuus on asetettava siten, ettei se estä direktiivin 2008/56/EY 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritetyn ympäristön hyvän tilan saavuttamista tai säilyttämistä.

2. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen liitteessä I lueteltujen *luontotyyppiryhmien 1–6* palauttamiseksi alueilla, joilla kyseisiä luontotyyppejä ei esiinny, *tavoitteena saavuttaa kyseisten luontotyyppien suotuisa viiteala*. Tällaisia toimenpiteitä on toteutettava alueilla, jotka edustavat vähintään 30:tä prosenttia vuoteen 2030 mennessä, vähintään 60:tä prosenttia vuoteen 2040 mennessä ja 100:aa prosenttia vuoteen 2050 mennessä lisäpinta-alasta, joka tarvitaan, jotta saavutetaan kunkin luontotyyppiryhmän suotuisa viiteala, sellaisena kuin se on määrällisesti määritetty 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa.

3. *Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi vahvistaa 15 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassaan alhaisemman prosenttiosuuden 90–100 prosentin tasolle ja esittää asianmukaiset perustelut, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo, että vuoteen 2050 mennessä ei ole mahdollista ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen suotuisan viitealan saavuttamiseksi tietyn luontotyypin osalta 100 prosentilla pinta-alasta. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on otettava asteittain käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kyseisen alhaisemman prosenttiosuuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. Vuoteen 2030 mennessä näiden ennallistamistoimenpiteiden on katettava vähintään 30 prosenttia lisäpinta-alasta, joka tarvitaan tällaisen alhaisemman prosenttiosuuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä, ja vuoteen 2040 mennessä niiden on katettava vähintään 60 prosenttia lisäpinta-alasta, joka tarvitaan tällaisen alhaisemman prosenttiosuuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä.*
4. *Jos jäsenvaltio soveltaa 3 kohdan mukaista poikkeusta tiettyihin luontotyypppeihin, 2 kohdassa säädettyä velvoitetta sovelletaan jäljellä olevaan lisäpinta-alaan, joka tarvitaan suotuisan viitealan saavuttamiseksi kussakin liitteessä II luetellussa luontotyyppiryhmässä, johon kyseiset luontotyypit kuuluvat.*

5. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tämän asetuksen liitteessä III ja direktiivin 92/43/ETY liitteissä II, IV ja V lueteltujen lajien merellisiä elinympäristöjä sekä direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintujen merellisiä elinympäristöjä koskevat ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat **tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen ennallistamistoimenpiteiden lisäksi** tarpeen kyseisten elinympäristöjen laadun ja määrän parantamiseksi, myös palauttamalla ne, ja niiden kytkettyneisyyden parantamiseksi, kunnes kyseisten elinympäristöjen riittävä laatu ja määrä saavutetaan.
6. **Tämän artiklan 1, 2 ja 5 kohdan mukaisten ennallistamistoimenpiteiden kannalta** sopivimpien alueiden määrittämisen on perustuttava parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja tuoreimpaan **tekniikan ja tieteen kehitykseen** tämän asetuksen liitteessä II lueteltujen luontotyyppien tilan ja tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laadun ja määrän **määrittämisessä käyttäen hyödyksi direktiivin 92/43/ETY 17 artiklan, direktiivin 2009/147/EY 12 artiklan ja direktiivin 2008/56/EY 17 artiklan mukaisesti raportoituja tietoja.**

7. *Jäsenvaltioiden on varmistettava, että seuraavien alueiden tila tiedetään:*
- a) *vuoteen 2030 mennessä vähintään 50 prosenttia liitteessä II lueteltujen ryhmien 1–6 kaikkien luontotyyppien alueista;*
 - b) *vuoteen 2040 mennessä kaikki liitteessä II lueteltujen ryhmien 1–6 kaikkien luontotyyppien alueet;*
 - c) *vuoteen 2040 mennessä vähintään 50 prosenttia liitteessä II lueteltujen ryhmän 7 kaikkien luontotyyppien alueista;*
 - d) *vuoteen 2050 mennessä liitteessä II lueteltujen ryhmän 7 kaikkien luontotyyppien alueet.*
8. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa ennallistamistoimenpiteissä on tarkasteltava tarvetta parantaa liitteessä II lueteltujen luontotyyppien *ekologista yhtenäisyyttä ja* kytkeytyneisyyttä sekä otettava huomioon kyseisissä luontotyypeissä esiintyvät 5 kohdassa tarkoitettujen lajien ekologiset vaatimukset.

9. Jäsenvaltioiden on *otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla on pyrittävä* varmistamaan, että alueilla, joihin sovelletaan 1, 2 ja 5 kohdan mukaisia ennallistamistoimenpiteitä, liitteessä I lueteltujen luontotyyppien tila paranee jatkuvasti, kunnes hyvä tila saavutetaan, ja että 5 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laatu paranee jatkuvasti, kunnes kyseisten luontotyyppien riittävä laatu saavutetaan.

Jäsenvaltioiden on *otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla on pyrittävä* varmistamaan, että alueet, joilla on saavutettu hyvä tila ja lajien elinympäristöjen riittävä laatu, eivät *merkittävästi* heikkene, *sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 92/43/ETY soveltamista*.

10. Jäsenvaltioiden on *viimeistään tämän asetuksen 17 artiklan 6 kohdan mukaiseen kansallisten ennallistamissuunnitelmiensa julkaisemispäivään mennessä pyrittävä ottamaan käyttöön tarvittavat toimenpiteet, joilla pyritään estämään* tämän asetuksen liitteessä II lueteltujen sellaisten luontotyyppien *merkittävä heikentyminen* niiden esiintymisalueilla, *joiden tila on hyvä tai jotka ovat tarpeellisia tämän artiklan 14 kohdassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 92/43/ETY soveltamista*.

11. Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla **9 kohdassa asetettua velvoitetta ei sovelleta heikentymiseen, joka johtuu**
- a) ylivoimaisesta esteestä, **mukaan lukien luonnonkatastrofit;**
 - b) elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka aiheutuvat suoraan ilmastonmuutoksen seurauksena; ■
 - c) tapauskohtaisesti määritettävästä erittäin tärkeän yleisen edun mukaisesta **suunnitelmasta tai** hankkeesta, jolle ei ole vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja; **tai**
 - d) **kolmansien maiden toimista tai laiminlyönnistä, joista asianomainen jäsenvaltio ei ole vastuussa.**
12. Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla alueilla **10 kohdassa säädettyä velvoitetta ei sovelleta heikentymiseen, joka johtuu**
- a) ylivoimaisesta esteestä, **mukaan lukien luonnonkatastrofit;**
 - b) elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka aiheutuvat suoraan **ilmastonmuutoksen seurauksena;**
 - c) **erittäin tärkeän yleisen edun mukaisesta suunnitelmasta tai hankkeesta, johon ei ole vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja; tai**

d) kolmansien maiden toimista tai laiminlyönnistä, joista asianomainen jäsenvaltio ei ole vastuussa.

13. Natura 2000 -alueilla 9 ja 10 kohdassa asetettujen **velvoitteiden** täyttämättä jättäminen on perusteltua, jos *se* johtuu

- a) ylivoimaisesta esteestä, *mukaan lukien luonnonkatastrofit*;
- b) elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka aiheutuvat suoraan ilmastonmuutoksen seurauksena; tai
- c) suunnitelmasta tai hankkeesta, joka on sallittu direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

14. Jäsenvaltioiden on varmistettava:

- a) liitteessä II **lueteltujen luontotyyppiryhmien 1–6** osalta hyvässä tilassa olevien alueiden pinta-alan lisääntyminen, kunnes vähintään 90 prosenttia on hyvässä tilassa ja saavutetaan kunkin luontotyyppin suotuisa viiteala **asianomaisen jäsenvaltion** kullakin luonnonmaantieteellisellä alueella;
- b) **liitteessä II lueteltujen luontotyyppien osalta hyvässä tilassa olevien luontotyyppiryhmän 7 pinta-alan lisääntyminen, kunnes vähintään 1 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitettu prosenttiosuus on hyvässä tilassa ja saavutetaan kunkin luontotyyppin suotuisa viiteala asianomaisen jäsenvaltion kullakin luonnonmaantieteellisellä alueella;**
- c) kasvava kehityssuunta kohti tämän asetuksen liitteessä III lueteltujen lajien ja direktiivin 92/43/ETY liitteissä II, IV ja V tarkoitettujen lajien ja direktiivin 2009/147/EY soveltamisalaan kuuluvien lajien merellisten luontotyyppien riittävää laatua ja määrää.

6 artikla

Uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia

1. ***Sovellettaessa 4 artiklan 14 ja 15 kohtaa ja 5 artiklan 11 ja 12 kohtaa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantolaitosten suunnittelun, rakentamisen ja käytön, niiden verkkoon liittämisen ja asiaankuuluvan verkon itsensä sekä varastointimenetelmien on oletettava olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa ne velvoitteesta siihen, että vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole 4 artiklan 14 ja 15 kohdan ja 5 artiklan 11 ja 12 kohdan mukaisesti, edellyttäen että***
 - a) ***niistä on tehty strateginen ympäristöarviointi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/42/EY⁴⁷ säädettyjen edellytysten mukaisesti; tai***
 - b) ***niistä on tehty ympäristövaikutusten arviointi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/92/EU⁴⁸ säädettyjen edellytysten mukaisesti.***
2. ***Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perustelluissa ja erityisissä olosuhteissa rajoittaa 1 kohdan soveltamisen koskemaan alueensa tiettyjä osia sekä tietyn tyyppisiä teknologioita tai tiettyjä teknisiä ominaisuuksia käsittäviä hankkeita yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisesti esitettyjen painopisteiden mukaisesti.***

Jos jäsenvaltiot soveltavat ensimmäisen alakohdan mukaisia poikkeuksia, niiden on ilmoitettava komissiolle kyseisistä rajoituksista ja perusteltava ne.

⁴⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁴⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1).

7 artikla

Maanpuolustus

1. Ottaessaan käyttöön ennallistamistoimenpiteitä 4 artiklan 1, 4 tai 7 kohdan tai 5 artiklan 1, 2 tai 5 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltiot voivat jättää niiden ulkopuolelle alueet, joita käytetään ainoastaan maanpuolustukseen liittyvään toimintaan, jos näiden toimenpiteiden ei katsota olevan yhteensopivia kyseisten alueiden jatkuvan sotilaskäytön kanssa.

2. Sovellettaessa 4 artiklan 14 ja 15 kohtaa ja 5 artiklan 11 ja 12 kohtaa jäsenvaltiot voivat säätää, että suunnitelmien ja hankkeiden, joiden ainoana tarkoituksena on maanpuolustus, oletetaan olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia.

Sovellettaessa 4 artiklan 14 ja 15 kohtaa ja 5 artiklan 11 ja 12 kohtaa jäsenvaltiot voivat vapauttaa suunnitelmat ja hankkeet, joiden ainoana tarkoituksena on maanpuolustus, velvoitteesta siihen, että vähemmän haitallisia vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole. Jos jäsenvaltio soveltaa tätä poikkeusta, jäsenvaltion on kuitenkin otettava käyttöön toimenpiteitä kyseisten suunnitelmien ja hankkeiden luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi, siinä määrin kuin se on kohtuullista ja mahdollista.

Kaupunkiekosysteemien ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 31 päivään joulukuuta 2030 mennessä **14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritetyillä kaupunkiekosysteemialueilla** kaupunkivihreän ja kaupunkipuuston latvuspeiton **kansallisessa kokonaispinta-alassa** ei tapahdu nettohävikkiä vuoteen ... **[tämän asetuksen voimaantulovuosi]** verrattuna. **Sovellettaessa tätä kohtaa jäsenvaltiot voivat jättää kyseisten kansallisten kokonaispinta-alojen ulkopuolelle kaupunkiekosysteemialueet, joissa kaupunkivihreän osuus kaupunkikeskuksissa ja kaupunkiklustereissa ylittää 45 prosenttia ja kaupunkipuuston latvuspeitto ylittää 10 prosenttia.**
2. Jäsenvaltioiden on 1 päivään tammikuuta 2031 mennessä **saavutettava** kaupunkivihreän kansallisen kokonaispinta-alan kasvava kehityssuunta, **mukaan lukien rakennuksiin ja infrastruktuuriin integroitu kaupunkivihreä, 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritetyillä kaupunkiekosysteemialueilla, joka mitataan joka kuudes vuosi 1 päivästä tammikuuta 2031 alkaen, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistettu kaupunkivihreän tyydyttävä taso.**

3. *Jäsenvaltioiden on saavutettava kasvava kehityssuunta kunkin 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritetyn kaupunkiekosysteemialueen kaupunkipuuston latvuspeiton osalta, joka mitataan joka kuudes vuosi 1 päivästä tammikuuta 2031 alkaen, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistettu tyydyttävä taso.*

9 artikla

Jokien luonnollisen kytkeytyneisyyden ja jokiin liittyvien tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on kartoitettava pintavesien ■ kytkeytyneisyyden *keinotekoiset* esteet ja *ottaen huomioon keinotekoisien esteiden sosioekonomiset tehtävät* yksilöitävä esteet, jotka on poistettava, jotta voidaan edistää tämän asetuksen 4 artiklassa vahvistettujen ennallistamistavoitteiden sekä unionin tavoitteen, jonka mukaan unionissa ennallistetaan vähintään 25 000 kilometriä jokia vapaasti virtaavia joiksi vuoteen 2030 mennessä, saavuttamista, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 2000/60/EY ja erityisesti sen 4 artiklan 3, 5 ja 7 kohdan tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1315/2013⁴⁹ ja erityisesti sen 15 artiklan soveltamista.

⁴⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1315/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 1).

2. Jäsenvaltioiden on poistettava tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti tehdyssä **kartoituksessa yksilöidyt** pintavesien **keinotekoiset** kytkeytyneisyyden esteet 15 artiklan 3 kohdan **i ja n** alakohdassa tarkoitetun, niiden poistamista koskevan suunnitelman mukaisesti.
Jäsenvaltioiden on kohdistettava keinotekoisien esteiden poistaminen ensisijaisesti vanhentuneisiin esteisiin eli niihin, joita ei enää tarvita uusiutuvan energian tuotantoon, sisävesiliikenteeseen, vesihuoltoon, **tulvasuojeluun** tai muuhun käyttöön.
3. Jäsenvaltioiden on täydennettävä 2 kohdan mukaisten keinotekoisien esteiden poistamista toimenpiteillä, jotka ovat tarpeen jokiin liittyvien tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen parantamiseksi.
4. **Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 kohdan mukaisesti ennallistettu jokien luonnollinen kytkeytyneisyys ja 3 kohdan mukaisesti ennallistetut jokiin liittyvien tulvatasanteiden luonnolliset toiminnot säilyvät.**

Pölyttäjäkantojen ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on **lisättävä pölyttäjien monimuotoisuutta ja** käännettävä pölyttäjäkantojen vähenemissuuntaus **viimeistään** vuoteen 2030 mennessä **ottamalla oikea-aikaisesti käyttöön asianmukaisia ja tehokkaita toimenpiteitä** ja saavutettava sen jälkeen pölyttäjäkantojen kasvava kehityssuunta, joka mitataan **vähintään** joka **kuudes** vuosi vuoden 2030 jälkeen, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistetut tyydyttävät tasot.
2. **Siirretään** komissiolle **valta** antaa **23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta perustamalla tieteseen perustuva pölyttäjien monimuotoisuuden ja pölyttäjäkantojen seurantamenetelmä ja päivittämällä sitä. Komissio antaa viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [12 kuukautta tämän asetuksen voimaantulopäivästä] ensimmäisen** kyseisistä **delegoiduista säädöksistä, jolla vahvistetaan tällainen menetelmä.**
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa menetelmässä on käytettävä standardoitua lähestymistapaa, jolla kerätään vuosittain tietoja pölyttäjälajien runsaudesta ja monimuotoisuudesta **eri ekosysteemeissä** sekä arvioidaan pölyttäjäkantojen kehityssuuntia **ja jäsenvaltioiden 1 kohdan mukaisesti hyväksymien ennallistamistoimenpiteiden tehokkuutta.**

4. *Käyttäessään 2 kohdassa tarkoitettua menetelmää jäsenvaltioiden on varmistettava, että seurantatietoja saadaan riittävän monilta kohteilta sen takaamiseksi, että koko niiden alue on edustettuna. Jäsenvaltioiden on edistettävä kansalaistiedettä seurantatietojen keräämisessä soveltuvin osin ja tarjottava asianmukaiset resurssit näiden tehtävien suorittamiseksi.*
5. *Komissio ja kaikki asiaankuuluvat unionin virastot, erityisesti Euroopan ympäristökeskus, Euroopan elintarvikevirasto ja Euroopan kemikaalivirasto, koordinoivat toimeksiantojensa mukaisesti pölyttäjiä koskevat toimensa ja toimittavat jäsenvaltioille niiden pyynnöstä tietoa tukeakseen jäsenvaltioita niiden tämän artiklan mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Tätä varten komissio muun muassa perustaa erityistyöryhmän ja levittää koordinoitusti asiaankuuluvaa tietoa ja asiantuntemusta jäsenvaltioille.*

11 artikla

Maatalouden ekosysteemien ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tarvittavat ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi maatalouden ekosysteemeissä niiden alueiden lisäksi, joihin sovelletaan 4 artiklan 1, 4 ja 7 kohdan mukaisia ennallistamistoimenpiteitä, **ottaen huomioon ilmastonmuutoksen, maaseutualueiden sosiaaliset ja taloudelliset tarpeet sekä tarpeen varmistaa kestävä maataloustuotanto unionissa.**
2. Jäsenvaltioiden on **otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla pyritään** saavuttamaan kansallisella tasolla maatalouden ekosysteemeissä jäljempänä luetelluista ja liitteessä IV täsmennetyistä **kolmesta** indikaattorista **vähintään kahden** indikaattorin kasvava kehityssuunta, joka mitataan ... päivän ...kuuta ... [tämän asetuksen voimaantulopäivä] ja 31 päivän joulukuuta 2030 välisenä aikana ja sen jälkeen joka **kuudes** vuosi, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistetut tyydyttävät tasot:
 - a) niittyperhosindeksi;
 - b) orgaanisen hiilen määrä kivennäismaasta olevassa viljelysmaassa;
 - c) sen maatalousmaan osuus, jolla on hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä.

3. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteet, *joilla pyritään* varmistamaan, että kansallinen viljelysmaiden lintuindeksi, joka perustuu liitteessä V esitettyihin lajeihin ja joka on indeksoitu ... päivästä...kuuta... [päivämäärä: seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä sen jälkeen, kun 12 kuukautta on kulunut tämän asetuksen voimaantulopäivästä] sadaksi, saavuttaa seuraavat tasot:
- a) liitteessä V luetelluissa jäsenvaltioissa, joissa viljelysmaiden lintukannat ovat historiallisesti enemmän heikentyneet: 110 vuoteen 2030 mennessä, 120 vuoteen 2040 mennessä ja 130 vuoteen 2050 mennessä;
 - b) liitteessä V luetelluissa jäsenvaltioissa, joissa viljelysmaiden lintukannat ovat historiallisesti vähemmän heikentyneet: 105 vuoteen 2030 mennessä, 110 vuoteen 2040 mennessä ja 115 vuoteen 2050 mennessä.

4. *Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla pyritään ennallistamaan maatalouskäytössä oleva orgaaninen maaperä, joka on ojitettua turvemaata.* Kyseisten toimenpiteiden on koskettava vähintään:

- a) vuoteen 2030 mennessä 30 prosenttia tällaisista alueista, joista vähintään neljännes on vesitettävä uudelleen;
- b) vuoteen 2040 mennessä 40 prosenttia tällaisista alueista, joista vähintään **kolmannes** on vesitettävä uudelleen;
- c) vuoteen 2050 mennessä 50 prosenttia tällaisista alueista, joista vähintään **kolmannes** on vesitettävä uudelleen;

Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, mukaan lukien uudelleenvettäminen, turpeen tuotantoalueilla ja ottaa kyseiset alueet huomioon osana ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä sellaisen orgaanisen maaperän uudelleenvettämiseksi, joka on ojitettua turvemaata muussa maankäytössä kuin maatalouskäytössä ja turpeen tuotannossa, ja ottaa uudelleenvetetyt alueet enintään **40** prosenttiin saakka huomioon osana ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista.

Turvemaiden uudelleenvettämisenä toteutettujen ennallistamistoimenpiteiden, mukaan lukien saavutettavat vedenkorkeudet, on edistettävä kasvihuonekaasujen nettopäästöjen vähentämistä ja luonnon monimuotoisuuden lisäämistä ottaen huomioon kansalliset ja paikalliset olosuhteet.

Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa jäsenvaltio voi vähentää maatalouskäytössä olevien turvemaiden uudelleenvettämisen laajuutta tämän kohdan ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa vaadittua pienemmäksi, jos tällaisella uudelleenvettämisellä on todennäköisesti merkittäviä kielteisiä vaikutuksia infrastruktuuriin, rakennuksiin, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tai muuhun yleiseen etuun, ja jos tällaista uudelleenvettämistä ei voida toteuttaa muulla kuin maatalousmaalla. Tällaiset mahdolliset vähennykset on määritettävä 14 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

Ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa säädetyllä jäsenvaltioiden velvoitteella saavuttaa uudelleenvettämistä koskevat tavoitteet ei aseteta viljelijöille ja yksityisille maanomistajille velvoitetta uudelleenvettää maitaan, ja heidän osaltaan maatalousmaan uudelleenvettäminen säilyy vapaaehtoisena, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansallisesta lainsäädännöstä seuraavia velvoitteita.

Jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan kannustettava uudelleenvettämistä, jotta siitä tulee houkutteleva vaihtoehto viljelijöille ja yksityisille maanomistajille, ja edistettävä koulutuksen ja neuvonnan tarjoamista viljelijöille ja muille sidosryhmille turvamaiden uudelleenvettämisen hyödyistä sekä maankäytön vaihtoehtoista uudelleenvettämisen jälkeen ja siihen liittyvistä mahdollisuuksista.

12 artikla

Metsäekosysteemien ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen metsäekosysteemien luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi niiden alueiden lisäksi, joihin sovelletaan 4 artiklan 1, 4 ja 7 kohdan mukaisia ennallistamistoimenpiteitä **ottaen huomioon metsäpalojen riskin**.
2. Jäsenvaltioiden on saavutettava kansallisella tasolla liitteessä IV täsmennetyn **yleisten metsälintujen indeksin** kasvava kehityssuunta, joka mitataan ... päivän ...kuuta ... [tämän asetuksen voimaantulopäivä] ja 31 päivän joulukuuta 2030 välisenä aikana ja sen jälkeen joka **kuudes** vuosi, kunnes saavutetaan tyydyttävät tasot 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

3. *Jäsenvaltioiden on saavutettava kansallisella tasolla metsäekosysteemeissä kasvava kehityssuunta vähintään sellaisten kuuden indikaattorin osalta jäljempänä luetelluista ja liitteessä IV täsmennetyistä seitsemästä indikaattorista, jotka valitaan sen perusteella, miten niillä pystytään osoittamaan metsäekosysteemien biologisen monimuotoisuuden parantuminen asianomaisessa jäsenvaltiossa. Kehityssuunta mitataan ... päivän ...kuuta ... [tämän asetuksen voimaantulopäivä] ja 31 päivän joulukuuta 2030 välisenä aikana ja sen jälkeen joka kuudes vuosi, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistetut tyydyttävät tasot:*

- a) kuolleet pystypuut;*
- b) kuolleet maapuut;*
- c) eri-ikäisrakenteisten metsien osuus;*
- d) metsien kytkeytyneisyys;*
- e) orgaanisen hiilen määrä;*
- f) sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit;*
- g) puuston monilajisuus.*

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa säädettyjen velvoitteiden täyttämättä jättäminen on perusteltua, jos se johtuu

- a) laajamittaisesta ylivoimaisesta esteestä, mukaan lukien luonnonkatastrofit, erityisesti suunnittelemattomat ja hallitsemattomat maastopalot; tai*
- b) elinympäristöjen väistämättömistä muutoksista, jotka johtuvat suoraan ilmastonmuutoksesta.*

13 artikla

Kolmen miljardin uuden puun istuttaminen

- 1. Kun jäsenvaltiot määrittävät ja panevat täytäntöön 4 ja 8–12 artiklassa säädettyjä tavoitteita ja velvoitteita, niiden on pyrittävä edistämään sitoumusta istuttaa unionin tasolla vähintään kolme miljardia uutta puuta vuoteen 2030 mennessä.*
- 2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden panos 1 kohdassa asetetun sitoumuksen täyttämiseen saavutetaan noudattaen täysimääräisesti ekologisia periaatteita, mukaan lukien varmistaen lajien monimuotoisuus ja ikärakenteen monipuolisuus, ja asettaen etusijalle luontaiset puulajit, lukuun ottamatta hyvin erityisissä tapauksissa ja olosuhteissa sellaisia ei-luontaisia lajeja jotka ovat sopeutuneet paikalliseen maaperään, ilmastoon ja ekologisiin olosuhteisiin, sekä luontotyyppin tila, joka osaltaan lisää kykyä sietää ilmastonmuutosta. Kyseisen sitoumuksen täyttämiseksi toteutettavilla toimenpiteillä on pyrittävä lisäämään ekologista kytkeytyneisyyttä ja niiden on perustuttava kestävään metsittämiseen, uudelleenmetsittämiseen ja puiden istuttamiseen sekä kaupunkivihreän lisäämiseen.*

III LUKU

KANSALLISET ENNALLISTAMISSUUNNITELMAT

14 artikla

Kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatiminen

1. Kunkin jäsenvaltion on laadittava kansallinen ennallistamissuunnitelma ja toteutettava tarvittava alustava seuranta ja tutkimus niiden ennallistamistoimenpiteiden määrittämiseksi, jotka ovat tarpeen 4–13 artiklassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi *ja 1 artiklassa säädettyjen unionin yleisten tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi* ottaen huomioon uusin tieteellinen näyttö.
2. Jäsenvaltioiden on määritettävä määrällisesti alue, joka on ennallistettava 4 ja 5 artiklassa vahvistettujen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi, ottaen huomioon 4 artiklan 1 ja 4 kohdassa ja 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen luontotyyppien tila sekä 2 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa ekosysteemeissä esiintyvien 4 artiklan 7 kohdassa ja 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laatu ja määrä. Määrällisen määrittelyn on perustuttava muun muassa seuraaviin tietoihin:

- a) kunkin luontotyyppin osalta:
- i) luontotyyppin kokonaispinta-ala ja kartta sen nykyisestä levinneisyydestä;
 - ii) luontotyyppin pinta-ala, jonka tila ei ole hyvä;
 - iii) suotuisa viiteala, kun otetaan huomioon *aineisto historiallisesta levinneisyydestä* ja ilmastonmuutoksesta johtuvat ympäristöolosuhteiden ennustetut muutokset;
 - iv) alueet, jotka soveltuvat parhaiten luontotyyppien palauttamiseen, kun otetaan huomioon ilmastonmuutoksesta johtuvat meneillään olevat ja ennustetut ympäristöolosuhteiden muutokset;

- b) lajien elinympäristöjen riittävä laatu ja määrä, joita niiden suotuisan suojelun tason saavuttaminen edellyttää, ottaen huomioon kyseisten elinympäristöjen palauttamiseen parhaiten soveltuvat alueet, tarvittava kyseisten elinympäristöjen kytkeytyneisyys, jotta lajien kannat voivat menestyä, sekä ilmastonmuutoksesta johtuvat meneillään olevat ja ennustetut ympäristöolosuhteiden muutokset, *elinympäristöjen ja lajien kilpailevat tarpeet ja luonnonarvoltaan merkittävän maatalousmaan esiintyminen.*

Jotta voidaan määrittää kunkin luontotyypin pinta-ala, joka on ennallistettava 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa asetettujen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi, tämän kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuun luontotyypin pinta-alaan, jonka tila ei ole hyvä, saa sisältyä ainoastaan alueita, joiden luontotyypin tila on tiedossa.

Jotta voidaan määrittää kunkin luontotyyppin pinta-ala, joka on ennallistettava 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 5 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdassa vahvistettujen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi, tämän kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuun luontotyyppialueeseen, jonka tila ei ole hyvä, saa sisältyä ainoastaan alueita, joiden luontotyyppin tila on tiedossa tai määrä olla tiedossa 4 artiklan 9 kohdan ja 5 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Jos jäsenvaltio aikoo soveltaa 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta, asianomaisen jäsenvaltion määrittämät kyseisessä artiklassa tarkoitetut prosenttiosuudet.

Jos jäsenvaltio aikoo soveltaa 4 artiklan 5 kohdassa ja 5 artiklan 3 kohdassa säädettyä poikkeusta, asianomaisen jäsenvaltion määrittämät kyseisen artiklan nojalla asetetut alhaisemmat prosenttiosuudet.

3. *Liitteessä II lueteltujen luontotyyppien ryhmän 7 osalta jäsenvaltioiden on vahvistettava 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu prosenttiosuus.*
4. *Jäsenvaltioiden on määritettävä ja kartoitettava 8 artiklassa tarkoitetut kaupunkiekosysteemialueet kaikkien kaupunkiensä, pienempien kaupunkiensä ja esikaupunkiensä osalta.*

Kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin kaupunkiekosysteemialueeseen kuuluvat:

- a) *koko kaupunki tai pienempi kaupunki ja esikaupunki; tai*
- b) *kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin osat, mukaan lukien vähintään sen kaupunkikeskukset, kaupunkiklusterit ja, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo sen asianmukaiseksi, kaupungin lähialue.*

Jäsenvaltiot voivat yhdistää kahden tai useamman vierekkäisen kaupungin tai kahden tai useamman vierekkäisen pienemmän kaupungin ja esikaupungin tai molempien kaupunkiekosysteemialueet yhdeksi näille kaupungeille tai pienemmille kaupungeille ja esikaupungeille yhteiseksi kaupunkiekosysteemialueeksi.

5. Vuoteen 2030 mennessä jäsenvaltioiden on vahvistettava käyttäen avointa ja toimivaa prosessia ja arviointia viimeisimmän tieteellisen näytön pohjalta, **20 artiklan 10 kohdassa tarkoitettua ohjauskehystä** ja, jos sellainen on käytettävissä, 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua ohjauskehystä tyydyttävät tasot
- a) 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille pölyttäjäkannoille ja kullekin **12 artiklan 2 kohdassa** tarkoitettulle valitulle indikaattorille;
 - b) kullekin **11 artiklan 2 kohdassa** tarkoitettulle valitulle indikaattorille;
 - c) kullekin **12 artiklan 3 kohdassa** tarkoitettulle valitulle indikaattorille;
 - d) **8 artiklan 2 kohdassa** tarkoitettulle kaupunkivihreälle; ja
 - e) **8 artiklan 3 kohdassa** tarkoitettulle kaupunkipuuston latvuspeittoa.
6. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä ja kartoitettava ennallistamisen tarpeessa olevat maatalous- ja metsäalueet, erityisesti alueet, jotka tuotannon tehostamisen tai muiden hoitoon liittyvien tekijöiden vuoksi tarvitsevat parempaa kytkeytyneisyyttä ja maiseman monimuotoisuutta.

7. *Kukin jäsenvaltio voi ... päivään ...kuuta ... [yksi vuosi tämän asetuksen voimaantulopäivästä] mennessä kehittää menetelmän, jolla täydennetään liitteessä IV tarkoitettua menetelmää, jotta voidaan seurata hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä, joita kyseisessä liitteessä oleva hyvin monimuotoisten maisemapiirteiden kuvauksessa tarkoitettu yhteinen menetelmä ei kata. Komissio antaa ohjeita tällaisten menetelmien kehittämispuutteista ... päivään ...kuuta ... [yksi kuukausi tämän asetuksen voimaantulopäivästä] mennessä.*
8. *Jäsenvaltioiden on tapauksen mukaan määritettävä, missä määrin maatalouskäytössä olevien turvemaiden uudelleenvettämisen laajuutta vähennetään 11 artiklan 4 kohdan viidennen alakohdan mukaisesti.*
9. Jäsenvaltioiden on tunnistettava synergiat ilmastonmuutoksen hillitsemisen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen, *maaperän huonontumisen nollatason* ja katastrofien ehkäisyn kanssa ja priorisoitava ennallistamistoimenpiteitä vastaavasti. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon myös:
- a) asetuksen (EU) 2018/1999 3 artiklassa tarkoitettu yhdennetty kansallinen energia- ja ilmastosuunnitelmansa;
 - b) asetuksen (EU) 2018/1999 15 artiklassa tarkoitettu pitkän aikavälin strategiansa;
 - c) direktiivin (EU) 2018/2001 3 artiklassa asetettu sitova unionin yleistavoite vuodelle 2030.

10. *Jäsenvaltioiden on tunnistettava synergiat maatalouden ja metsätalouden kanssa. Lisäksi niiden on tunnistettava olemassa olevat maa- ja metsätalouskäytännöt, mukaan lukien YMP:n interventiot, jotka edistävät tämän asetuksen tavoitteita.*
11. *Tämän asetuksen täytäntöönpanosta ei seuraa, että jäsenvaltioilla olisi velvollisuus ohjelmoida uudelleen rahoitusta YMP:n, YKP:n tai muiden maatalouden ja kalastuksen rahoitusohjelmien ja -välineiden puitteissa vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä.*
12. *Jäsenvaltiot voivat edistää yksityisten tai julkisten tukijärjestelmien kohdentamista 4–12 artiklassa tarkoitettuja ennallistamistoimenpiteitä toteuttaville sidosryhmille, mukaan lukien maankäyttäjät ja -omistajat, viljelijät, metsäalan toimijat ja kalastajat.*

13. Jäsenvaltioiden on koordinoitava kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatimista **niiden alueiden kartoittamisen kanssa, jotka vaaditaan vuoteen 2030 asetetun uusiutuvaa energiaa koskevan tavoitteen saavuttamiseksi ja tapauksen mukaan** uusiutuvan energian **nopean kehittämisen alueiden ja erityisten infrastruktuuri**alueiden nimeämisen **kanssa**. Kansallisten ennallistamissuunnitelmien valmistelun aikana jäsenvaltioiden on varmistettava synergia **uusiutuvan energian ja energiainfrastruktuurin kehittämisen ja kaikkien** jo nimettyjen uusiutuvan energian **nopean kehittämisen alueiden ja erityisten infrastruktuuri**alueiden ■ kanssa ja varmistettava, että **kyseisten** alueiden toiminta, mukaan lukien direktiivissä (EU) 2018/2001 säädetyt **kyseisiin** alueisiin sovellettavat lupamenettelyt, **sekä niiden verkkohankkeiden toiminta, joita tarvitaan uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään, ja niihin liittyvät lupamenettelyt** eivät muutu.
14. Jäsenvaltioiden on kansallisia ennallistamissuunnitelmiaan laatiessaan otettava huomioon **erityisesti**:
- a) Natura 2000 -alueita varten direktiivin 92/43/ETY mukaisesti vahvistetut suojelutoimenpiteet;

- b) direktiivin 92/43/EY mukaisesti laaditut hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävät toimintasuunnitelmat;
- c) direktiivin 2000/60/EY mukaisesti laadittuihin *toimenpideohjelmiin ja* vesipiirin hoitosuunnitelmiin *sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/60/EY⁵⁰ mukaisesti laadittuihin tulvariskien hallintasuunnitelmiin* sisältyvät toimenpiteet vesimuodostumien hyvän *määrällisen*, ekologisen ja kemiallisen tilan saavuttamiseksi;
- d) *tapauksen mukaan* direktiivin 2008/56/EY mukaisesti laaditut meristrategiat ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi kaikilla unionin merialueilla;
- e) direktiivin (EU) 2016/2284 mukaisesti laaditut kansalliset ilmansuojeluohjelmat;
- f) biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 6 artiklan mukaisesti laaditut kansalliset biodiversiteettistrategiat ja toimintasuunnitelmat;
- g) *tapauksen mukaan* YKP:n puitteissa hyväksytyt säilyttämis- *ja hoitotoimenpiteet*;
- h) *asetuksen (EU) 2021/2115 mukaisesti laaditut YMP:n strategiasuunnitelmat.*

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta (EUVL L 288, 6.11.2007, s. 27).

15. *Jäsenvaltioiden on kansallisia ennallistamissuunnitelmiaan laatiessaan otettava huomioon myös unionin oikeuden mukaisesti tunnustetut strategiset kriittisiä raaka-aineita koskevat hankkeet.*
16. Kansallisia ennallistamissuunnitelmia laatiessaan
- a) jäsenvaltiot **voivat** hyödyntää liitteessä VII lueteltuja esimerkkejä ennallistamistoimenpiteistä erityisten kansallisten ja paikallisten olosuhteiden ja viimeisimmän tieteellisen näytön mukaan;
 - b) jäsenvaltioiden on pyrittävä optimoimaan ekosysteemien ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset toiminnot sekä asianomaisten alueiden ja yhteisöjen kestävän kehityksen edistäminen;
 - c) *jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon eri alueiden erilaiset tilanteet, jotka liittyvät sosiaalisiin, taloudellisiin ja kulttuurillisiin vaatimuksiin, alueellisiin ja paikallisiin erityispiirteisiin ja väestötiheyteen. Tarpeen mukaan olisi otettava huomioon unionin syrjäisimpien alueiden erityistilanne, kuten niiden syrjäinen sijainti, saaristoasema, pieni pinta-ala, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto, sekä niiden rikas luonnon monimuotoisuus ja niiden ekosysteemien suojelemiseen ja ennallistamiseen liittyvät kustannukset.*

17. Jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan edistettävä synergioita muiden jäsenvaltioiden kansallisten ennallistamissuunnitelmien kanssa erityisesti sellaisten ekosysteemien osalta, jotka ulottuvat rajojen yli ***tai joissa jäsenvaltioilla on direktiivissä 2008/56/EY tarkoitettu yhteinen merialue tai osa-alue.***
18. ***Jäsenvaltiot voivat, jos se on käytännöllistä ja aiheellista, käyttää olemassa olevia alueellisia institutionaalisia yhteistyörakenteita meriekosysteemien ennallistamiseen ja palauttamiseen liittyvien kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatimiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.***
19. ***Jos jäsenvaltiot havaitsevat ongelman, joka todennäköisesti estää meriekosysteemien ennallistamista ja palauttamista koskevien velvoitteiden täyttämistä ja joka edellyttää toimenpiteitä, joihin niillä ei ole toimivaltaa, niiden on yksin tai yhdessä tapauksen mukaan käännettävä jäsenvaltioiden, komission tai kansainvälisten järjestöjen puoleen ja esitettävä niille kuvaus havaitusta ongelmasta ja mahdollisista toimenpiteistä niiden tarkastelua ja mahdollista hyväksymistä varten.***

20. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennallistamissuunnitelman valmistelu on avointa, ***läpinäkyvää***, osallistavaa ja toimivaa ja että yleisölle, ***mukaan lukien kaikille asianmukaisille sidosryhmille***, annetaan varhaisessa vaiheessa ja tosiasiallisesti mahdollisuus osallistua sen valmisteluun. Kuulemisten on oltava direktiivin 2001/42/EY vaatimusten mukaisia.

15 artikla

Kansallisen ennallistamissuunnitelman sisältö

1. Kansallisen ennallistamissuunnitelman on katettava vuoteen 2050 ulottuva ajanjakso, ja siinä on asetettava välimääräajat, jotka vastaavat 4–13 artiklassa säädettyjä tavoitteita ja velvoitteita.
2. ***Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, 16 artiklan ja 17 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimitettavassa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa voidaan 1 päivästä heinäkuuta 2032 alkavan ajanjakson osalta ja 19 artiklan 1 kohdan mukaiseen uudelleentarkasteluun asti rajoittua seuraavia koskevaan strategiseen katsaukseen:***
 - a) ***3 kohdassa tarkoitetut tiedot; ja***
 - b) ***4 ja 5 kohdassa tarkoitettu sisältö.***

Tarkistetussa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa, joka perustuu viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2032 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti suoritettavaan uudelleentarkasteluun, voidaan 1 päivästä heinäkuuta 2042 alkavan ajanjakson osalta ja viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2042 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti suoritettavaan tarkistukseen saakka rajoittaa tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja tietoja ja sisältöjä koskevaan strategiseen katsaukseen.

3. Kunkin jäsenvaltion on sisällytettävä kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan tämän artiklan 7 kohdan mukaisesti vahvistettua yhdenmukaista muotoa käyttäen seuraavat tiedot:
- a) niiden alueiden määrällinen määrittäminen, jotka on ennallistettava 4–12 artiklassa vahvistettujen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi 14 artiklan mukaisesti tehdyn valmistelutyön perusteella ja viitteelliset kartat ***mahdollisesti ennallistettavista*** alueista;
 - b) *jos jäsenvaltio soveltaa 4 artiklan 5 kohdassa tai 5 artiklan 3 kohdassa säädettyä poikkeusta, perustelut sille, miksi ei ole mahdollista ottaa vuoteen 2050 mennessä käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen yksittäisen luontotyypin suotuisan viitealan saavuttamiseksi, ja perustelut asianomaisen jäsenvaltion mainittujen artiklojen mukaisesti vahvistamille alhaisemmille prosenttiosuuksille;*

- c) kuvaus tämän asetuksen 4–13 artiklassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi suunnitelluista tai käyttöön otetuista ennallistamistoimenpiteistä ja erittely siitä, mitä näistä ennallistamistoimenpiteistä suunnitellaan tai otetaan käyttöön direktiivin 92/43/ETY mukaisesti perustetussa Natura 2000 -verkostossa;
- d) *erillinen osio, jossa esitetään toimenpiteet 4 artiklan 9 kohdassa ja 5 artiklan 7 kohdassa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi;*
- e) *jos jäsenvaltio soveltaa tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta, perustelut sille, miten mainitun artiklan mukaisesti vahvistetut prosenttiosuudet eivät estä saavuttamasta tai säilyttämästä direktiivin 92/43/ETY 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritettyä asiaankuuluvien luontotyyppien suotuisan suojelun tasoa kansallisella luonnonmaantieteellisellä tasolla;*

- f) tiedot toimenpiteistä, joilla **pyritään** varmistamaan 4 artiklan 11 kohdan ja 5 artiklan 9 kohdan mukaisesti, että liitteissä I ja II lueteltujen luontotyyppien kattamat alueet eivät heikkene alueilla, joilla on saavutettu hyvä tila, ja että 4 artiklan 7 kohdassa ja **5 artiklan 5 kohdassa** tarkoitettujen lajien elinympäristöt eivät **merkittävästi** heikkene alueilla, joilla lajin elinympäristöjen riittävä laatu on saavutettu;
- g) **tapauksen mukaan kuvaus 4 artiklan 13 kohdan soveltamisesta sen alueella, mukaan lukien**
- i) **selvitys kunkin heikentymistapahtuman kohdalla toteutettavien hyvittävien toimenpiteiden järjestelmästä sekä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen merkittävää heikentymistä koskevasta tarvittavasta seurannasta ja raportoinnista ja toteutetuista hyvittävästä toimenpiteistä;**
 - ii) **selvitys siitä, miten varmistetaan, ettei 4 artiklan 13 kohdan soveltaminen vaikuta 1, 4 ja 5 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseen;**
- h) tiedot toimenpiteistä, joilla **pyritään säilyttämään liitteessä I ja II lueteltujen luontotyyppien hyvä tila niiden esiintymisalueilla ja estämään** 4 artiklan 12 kohdan ja 5 artiklan 10 kohdan mukaisesti liitteissä I ja II lueteltujen luontotyyppien kattamien **muiden alueiden** merkittävä heikentyminen;

- i) luettelo esteistä ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti poistettaviksi määritetyistä esteistä, suunnitelma niiden poistamiseksi 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja vapaasti virtaavien jokien pituus, joka saavutetaan poistamalla kyseiset esteet, **arvioituna vuodesta 2020 vuoteen 2030 ja vuoteen 2050 mennessä**, sekä mahdolliset muut toimenpiteet, joilla palautetaan tulvatasanteiden luonnollinen toiminta 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
- j) *selvitys 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti valituista maatalouden ekosysteemejä koskevista indikaattoreista ja niiden soveltuvuudesta lisätä maatalouden ekosysteemien biologista monimuotoisuutta asianomaisessa jäsenvaltiossa;*
- k) *tapauksen mukaan perustelut sille, että turvemaiden uudelleenvettäminen koskee 11 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa säädettyä pienempää osuutta;*
- l) *selvitys 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti valituista metsäekosysteemejä koskevista indikaattoreista ja niiden soveltuvuudesta lisätä metsäekosysteemien biologista monimuotoisuutta asianomaisessa jäsenvaltiossa;*
- m) *kuvaus panoksesta 13 artiklassa tarkoitettuun sitoumukseen;*
- n) 4–12 artiklan mukaisten ennallistamistoimenpiteiden käyttöönoton aikataulu;

- o) erillinen osio, jossa esitetään tarvittaessa jäsenvaltion syrjäisimmillä alueilla toteutettavat räätälöidyt ennallistamistoimenpiteet;
- p) 4 ja 5 artiklan mukainen ennallistamisen kohteena olevien alojen seuranta, menettely 4–12 artiklan mukaisesti käyttöön otettujen ennallistamistoimenpiteiden toimivuuden arvioimiseksi ja tarvittaessa kyseisten toimenpiteiden tarkistamiseksi sen varmistamiseksi, että 4–~~13~~ artiklassa säädetyt tavoitteet saavutetaan ja velvoitteet täyttyvät;
- q) tiedot säännöksistä, joilla varmistetaan 4–12 artiklassa tarkoitettujen ennallistamistoimenpiteiden jatkuvat, pitkäaikaiset ja kestävät vaikutukset;
- r) ennallistamistoimenpiteisiin liittyvät arvioidut sivuhyödyt ilmastonmuutoksen hillitsemiselle *ja maaperän huonontumisen nollatasolle* ajan mittaan;
- s) *4–12 artiklassa tarkoitettujen ennallistamistoimenpiteiden täytäntöönpanon ennakoitavissa olevan sosioekonomiset vaikutukset ja arvioidut hyödyt;*

- t) erillinen osio, jossa esitetään, miten kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa otetaan huomioon:
- i) ilmastonmuutosskenaarioiden merkitys ennallistamistoimenpiteiden tyyppin ja sijainnin suunnittelussa;
 - ii) ennallistamistoimenpiteiden mahdollisuudet minimoida ilmastonmuutoksen vaikutukset luontoon, ehkäistä ***tai hillitä*** luonnonkatastrofien ***vaikutuksia*** ja tukea sopeutumista;
 - iii) synergiat kansallisten sopeutumisstrategioiden tai -suunnitelmien ja kansallisten katastrofiriskien arviointiraporttien kanssa;
 - iv) yleiskatsaus kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ja kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman välisestä vuorovaikutuksesta;
- u) ennallistamistoimenpiteiden täytäntöönpanoa varten arvioidut rahoitustarpeet, joihin on sisällyttävä kuvaus tuesta sidosryhmille, joihin ennallistamistoimenpiteet tai muut tästä asetuksesta johtuvat uudet velvoitteet vaikuttavat, sekä aiotun julkisen tai yksityisen rahoituksen keinot, mukaan lukien rahoitus tai yhteisrahoitus unionin rahoitusvälineiden kanssa;

- v) ilmoitus tuista, jotka vaikuttavat kielteisesti tavoitteiden saavuttamiseen ja tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseen;
- w) yhteenveto kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelu- ja laatimisprosessista, mukaan lukien tiedot yleisön osallistumisesta ja siitä, miten paikallisyhteisöjen ja sidosryhmien tarpeet on otettu huomioon;
- x) erillinen osio, jossa esitetään, miten komission havainnot 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksesta on otettu huomioon 17 artiklan 5 kohdan mukaisesti; jos asianomainen jäsenvaltio ei käsittele komission havaintoa tai merkittävää osaa siitä, kyseisen jäsenvaltion on esitettävä perustelunsa.

4. Kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan on tarvittaessa sisällytettävä säilyttämis- **ja hoitotoimenpiteet**, jotka jäsenvaltio aikoo hyväksyä yhteisen kalastuspolitiikan mukaisesti, mukaan lukien yhteisissä suosituksissa esitetyt säilyttämistoimenpiteet, jotka jäsenvaltio aikoo käynnistää asetuksessa (EU) N:o 1380/2013 vahvistettua **ja tämän asetuksen 18 artiklassa tarkoitettua** menettelyä noudattaen, sekä kaikki asiaankuuluvat tiedot kyseisistä toimenpiteistä.

5. *Kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan on sisällyttävä katsaus kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ja kansallisen YMP:n strategiasuunnitelman välisestä vuorovaikutuksesta.*
6. *Kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan on tarvittaessa sisällyttävä katsaus 14 artiklan 16 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista näkökohdista, jotka liittyvät eri alueiden erilaisiin tilanteisiin.*
7. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä ennallistamissuunnitelman yhdenmukaisen muodon. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Euroopan ympäristökeskus avustaa komissiota yhdenmukaisen muodon laatimisessa. *Komissio toimittaa täytäntöönpanosäädöksiä koskevat luonnokset 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle komitealle viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [päivämäärä: seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä sen jälkeen, kun kolme kuukautta on kulunut tämän asetuksen voimaantulopäivästä].*

16 artikla

Kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen toimittaminen

Kunkin jäsenvaltion on toimitettava 14 ja 15 artiklassa tarkoitetun kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnos komissiolle viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä sen jälkeen, kun 24 kuukautta on kulunut tämän asetuksen voimaantulopäivästä].

17 artikla

Kansallisen ennallistamissuunnitelman arviointi

1. Komissio arvioi kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Komissio toimii kyseistä arviointia tehdessään tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltion kanssa.
2. Arvioidessaan kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnosta komissio arvioi

a) 15 artiklan noudattamista;

- b) sen riittävyttä suhteessa 4–13 artiklassa säädettyihin tavoitteisiin ja velvoitteisiin;*
- c) sen myötävaikutusta 1 artiklassa tarkoitettuihin unionin yleisiin tavoitteisiin, 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin erityisiin tavoitteisiin ennallistaa unionissa vähintään 25 000 kilometriä jokia vapaasti virtaaviksi joiksi vuoteen 2030 mennessä ja 13 artiklan mukaiseen tavoitteeseen istuttaa vähintään kolme miljardia uutta puuta unionissa vuoteen 2030 mennessä.*

3. Kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen arvioinnissa komissiota avustavat asiantuntijat tai Euroopan ympäristökeskus.
4. Komissio voi esittää havaintonsa kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksesta jäsenvaltiolle kuuden kuukauden kuluessa kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen vastaanottamisesta.
5. Jäsenvaltion on otettava komission mahdolliset havainnot huomioon lopullisessa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassaan.
6. Jäsenvaltion on viimeisteltävä, julkaistava ja toimitettava komissiolle kansallinen ennallistamissuunnitelmansa kuuden kuukauden kuluessa komission havaintojen vastaanottamisesta.

18 artikla

Meriekosysteemien ennallistamistoimenpiteiden yhteensovittaminen

- 1. Jäsenvaltioiden, joiden kansalliset ennallistamissuunnitelmat sisältävät YKP:n mukaisesti hyväksyttäviä ennallistamistoimenpiteitä, on hyödynnettävä täysimääräisesti YKP:n tarjoamia välineitä.***
- 2. Jos kansalliset ennallistamissuunnitelmat sisältävät toimenpiteitä, jotka edellyttävät yhteisen suosituksen toimittamista asetuksen (EU) N:o 1380/2013 18 artiklan mukaisen alueellistamismenettelyn kautta, kyseisiä kansallisia ennallistamissuunnitelmia valmistelevien jäsenvaltioiden on aloitettava kuulemiset hyvissä ajoin tämän asetuksen 5 artiklassa säädetty määräajat huomioon ottaen muiden sellaisten jäsenvaltioiden kanssa, joilla on välitön hallinnointietu, johon nämä toimenpiteet vaikuttavat, ja asetuksen (EU) N:o 1380/2013 18 artiklan 2 kohdan mukaisten asianomaisten neuvoa-antavien toimikuntien kanssa, jotta mahdolliset yhteiset suositukset voidaan hyväksyä ja toimittaa oikea-aikaisesti. Tätä varten niiden on sisällytettävä kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan myös kuulemisen ja yhteisten suositusten toimittamisen arvioitu aikataulu.***

3. *Komissio helpottaa YKP:n mukaisten yhteisten suositusten toimittamista ja seuraa sen edistymistä. Jäsenvaltioiden on toimitettava 5 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavia säilyttämistoimenpiteitä koskevat yhteiset suositukset viimeistään 18 kuukautta ennen määräaika.*
4. *Jos tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yhteisiä suosituksia ei ole toimitettu ennen tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua määräaika ja jos komissio katsoo säilyttämistoimenpiteet tarpeellisiksi asetuksen (EU) N:o 1380/2013 11 artiklassa tarkoitettujen unionin ympäristölainsäädännön mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi, komissio voi hyödyntää täysimääräisesti kyseisen asetuksen 11 artiklan 4 kohdassa säädettyjä välineitä tarvittaessa ja tapauksen mukaan mainitussa kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti.*

Kansallisen ennallistamissuunnitelman uudelleentarkastelu

1. Kunkin jäsenvaltion on tarkasteltava uudelleen *ja tarkistettava* kansallista ennallistamissuunnitelmaansa *ja sisällytettävä siihen täydentäviä toimenpiteitä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2032 ja sen jälkeen viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2042. Tämän jälkeen kunkin jäsenvaltion on tarkasteltava uudelleen kansallista ennallistamissuunnitelmaansa* vähintään kerran kymmenessä vuodessa *ja tarpeen mukaan tarkistettava sitä ja sisällytettävä siihen täydentäviä toimenpiteitä.*

Uudelleentarkastelut on suoritettava 14 ja 15 artiklan mukaisesti ottaen huomioon suunnitelmien täytäntöönpanossa saavutettu edistys, paras käytettävissä oleva tieteellinen näyttö sekä saatavilla oleva tietämys ilmastonmuutoksesta johtuvista ympäristöolosuhteiden muutoksista tai odotetuista muutoksista. *Jäsenvaltioiden on viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2032 ja viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2042 tehtävissä uudelleentarkasteluissa otettava huomioon liitteissä I ja II lueteltujen luontotyyppien tilaa koskeva tieto, joka on hankittu 4 artiklan 9 kohdan ja 5 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion on julkistettava tarkistettu kansallinen ennallistamissuunnitelmansa ja toimitettava se komissiolle.*

2. *Jos 20 artiklan mukaisesti toteutetussa seurannassa ilmenee*, että kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät ole riittäviä 4–13 artiklassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi, *jäsenvaltion on tarkastettava uudelleen kansallista ennallistamissuunnitelmaa ja tarpeen mukaan tarkistettava sitä ja sisällytettävä siihen täydentäviä toimenpiteitä*. Jäsenvaltioiden on *julkistettava tarkistetut kansalliset ennallistamissuunnitelmansa ja toimitettava ne komissiolle*.
3. Jos komissio katsoo 21 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja 21 artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella, että jäsenvaltion edistyminen ei riitä 4–13 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseen ja velvoitteiden täyttämiseen, komissio voi asianomaista jäsenvaltiota *kuultuaan pyytää jäsenvaltiota* toimittamaan kansallisen ennallistamissuunnitelman *tarkistetun* luonnoksen täydentävine toimenpiteineen. Jäsenvaltion on julkistettava *tarkistettu* kansallinen ennallistamissuunnitelma, johon sisältyy täydentäviä toimenpiteitä, ja toimitettava se komissiolle kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komission pyyntö on vastaanotettu. *Asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi pidentää mainittua määräaikaa edelleen kuudella kuukaudella*.

IV LUKU
SEURANTA JA RAPORTOINTI

20 artikla

Seuranta

1. Jäsenvaltioiden on seurattava seuraavia:
 - a) luontotyyppien tila ja tilan kehityssuunta sekä 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laatu ja laadun kehityssuunta alueilla, joihin sovelletaan 15 artiklan 3 kohdan p alakohdassa tarkoitettuun seurantaan perustuvia ennallistamistoimenpiteitä;

- b) 8 artiklassa tarkoitettujen ja **14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritettyjen kaupunkiekosysteemialueiden** kaupunkivihreä ja kaupunkipuuston latvuspeitto;
- c) **vähintään kaksi jäsenvaltion 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti valitsemaa** maatalouden ekosysteemien biodiversiteetti-indikaattoria;
- d) liitteessä V lueteltujen yleisten viljelysmaiden lintulajien kannat;
- e) **12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu** metsäekosysteemien biodiversiteetti-indikaattori;
- f) **vähintään kuusi jäsenvaltion 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti valitsemaa metsäekosysteemien biodiversiteetti-indikaattoria;**
- g) pölyttäjälajien runsaus ja monimuotoisuus 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistetun menetelmän mukaisesti;
- h) liitteissä I ja II lueteltujen luontotyyppien kattamien alueiden pinta-ala ja tila ■ ;
- i) edellä 4 artiklan 7 kohdassa ja 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristön alue ja laatu ■ ;

j) niiden alueiden laajuus ja sijainti, joiden luontotyytit ja lajien elinympäristöt ovat heikentyneet merkittävästi, ja niiden alueiden laajuus ja sijainti, joihin sovelletaan 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti toteutettavia hyvittäviä toimenpiteitä, sekä hyvittävien toimenpiteiden vaikuttavuus sen varmistamisessa, että luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentyminen ei ole merkittävää millään jäsenvaltioiden alueella sijaitsevalla luonnonmaantieteellisellä alueella ja että 1, 4 ja 5 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttaminen ja velvoitteiden täyttäminen ei vaarannu.

2. Edellä olevan 1 kohdan a alakohdan mukainen seuranta on aloitettava heti, kun ennallistamistoimenpiteet on otettu käyttöön.
3. Edellä olevan 1 kohdan b, c, d, e **ja f** alakohdan mukainen seuranta on aloitettava ... päivänä ...kuuta ... *[tämän asetuksen voimaantulopäivä]*.
4. Tämän artiklan 1 kohdan f alakohdan mukainen seuranta on aloitettava vuoden kuluttua 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun *delegoidun* säädöksen voimaantulosta.
5. *Tämän artiklan 1 kohdan j alakohdan mukainen seuranta on aloitettava heti, kun 4 artiklan 13 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on toimitettu komissiolle.*

6. Edellä olevan 1 kohdan a *ja b* alakohdan mukainen seuranta *on toteutettava vähintään joka kuudes vuosi. Edellä olevan 1 kohdan c alakohdan mukainen seuranta, joka koskee tapauksen mukaan* kivennäismaata olevan viljelysmaan hiilivarastoa ja sellaisen maatalousmaan osuutta, jolla on hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä, ja 1 kohdan *f* alakohdan mukainen seuranta, joka koskee *tapauksen mukaan* kuolleita pystypuita, kuolleita maapuita, eri-ikäisrakenteisten metsien osuutta, metsien kytkeytyneisyyttä, orgaanisen hiilen määrää, *sellaisen metsän osuutta, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit, ja puuston monilajisuutta*, on toteutettava vähintään *kuuden* vuoden välein *tai tarvittaessa lyhyemmin aikavälein, jotta voidaan arvioida kasvavien kehityssuuntien saavuttamista vuoteen 2030 mennessä.* Edellä olevan 1 kohdan c alakohdan mukainen seuranta, joka koskee *tapauksen mukaan* niittyperhosindeksiä, 1 kohdan *d alakohdan mukainen viljelysmaiden lintuindeksin seuranta, 1 kohdan e alakohdan mukainen* yleisten metsälintujen indeksin seuranta ja 1 kohdan *g alakohdan mukainen* pölyttäjälajien seuranta on toteutettava vuosittain. Edellä olevan 1 kohdan *h ja i alakohdan mukainen* seuranta on suoritettava vähintään joka kuudes vuosi, ja se on koordinoitava direktiivin 92/43/ETY 17 artiklan *ja direktiivin 2008/56/EY 17 artiklan mukaisen alustavan arvioinnin* kanssa. *Edellä olevan 1 kohdan j alakohdan mukainen seuranta on toteutettava joka kolmas vuosi.*

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän asetuksen 11 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja maatalouden ekosysteemejä koskevia indikaattoreita ja **12 artiklan 3 kohdan a, b ja e alakohdassa** tarkoitettuja metsäekosysteemejä koskevia indikaattoreita seurataan tavalla, joka on yhdenmukainen asetuksissa (EU) 2018/841 ja (EU) 2018/1999 edellytetyn seurannan kanssa.
8. Jäsenvaltioiden on julkistettava tämän artiklan nojalla suoritettun seurannan tuottamat tiedot direktiivin 2007/2/EY mukaisesti ja tämän artiklan 6 kohdassa säädettyjen seurantatiheyksien mukaisesti.
9. Jäsenvaltioiden seurantajärjestelmien on perustuttava sähköisiin tietokantoihin ja paikkatietojärjestelmiin, ja niissä on maksimoitava kaukokartoitustekniikoista, maan havainnoinnista (Copernicus-palvelut), paikalla tehtävän seurannan sensoreista ja -laitteista tai kansalaistieteestä saatavien tietojen ja palvelujen saatavuus ja käyttö hyödyntämällä tekoälyn, kehittyneen datan analyysin ja käsittelyn tarjoamia mahdollisuuksia.
10. ***Komissio vahvistaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028 täytäntöönpanosäädöksillä ohjauskehyksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa, 10 artiklan 1 kohdassa ja 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tyydyttävien tasojen asettamiselle.***

11. Komissio voi täytäntöönpanosäädöksillä

- a) määrittää menetelmät liitteessä IV lueteltujen maatalouden ekosysteemejä koskevien indikaattorien seuraamiseksi;
- b) määrittää menetelmät liitteessä VI lueteltujen metsäekosysteemejä koskevien indikaattorien seuraamiseksi;
- c) *vahvistaa ohjauskehyksen 12* artiklan *2 ja 3 kohdassa* tarkoitettujen tyydyttävien tasojen asettamiselle. ■

12. *Tämän artiklan 10 ja 11 kohdassa tarkoitettut* täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle *viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2028 ja sen jälkeen vähintään joka kolmas vuosi* sähköisesti seuraavat tiedot:
 - a) ala, johon sovelletaan 4–12 artiklassa tarkoitettuja ennallistamistoimenpiteitä;
 - b) *niiden alueiden laajuus, joilla luontotyytit ja lajien elinympäristöt ovat heikentyneet merkittävästi, ja niiden alueiden laajuus, joilla toteutetaan hyvittäviä toimenpiteitä 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti;*
 - c) edellä 9 artiklassa tarkoitettut esteet, jotka on poistettu; ja
 - d) *jäsenvaltioiden panos 13 artiklassa tarkoitettun sitoumuksen täyttämiseen.*
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle, jota avustaa Euroopan ympäristökeskus, viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2031 vuoteen 2030 ulottuvalta kaudelta ja tämän jälkeen vähintään joka *kuudes* vuosi sähköisesti seuraavat tiedot **■** :
 - a) edistyminen kansallisen ennallistamissuunnitelman täytäntöönpanossa, ennallistamistoimenpiteiden käyttöönotossa ja 4–13 artiklan mukaisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja velvoitteiden noudattamisessa;

b) tiedot seuraavista:

- i) niiden alueiden sijainti, joilla luontotyytit ja lajien elinympäristöt ovat heikentyneet merkittävästi, ja niiden alueiden laajuus, joilla toteutetaan hyvittäviä toimenpiteitä 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti;**
 - ii) kuvaus 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti toteutettujen hyvittävien toimenpiteiden vaikuttavuudesta sen varmistamisessa, että mikään luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikkeneminen ei ole merkittävää jäsenvaltion alueella sijaitsevan minkään luonnonmaantieteellisen alueen tasolla;**
 - iii) kuvaus 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti toteutettujen hyvittävien toimenpiteiden tehokkuudesta sen varmistamisessa, että 1, 4 ja 5 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu.**
- c) edellä olevan 20 artiklan mukaisesti toteutetun seurannan tulokset, mukaan lukien paikkatietokartat 20 artiklan 1 kohdan h ja i alakohdan mukaisesti suoritettun seurannan osalta;

- d) niiden alueiden sijainti ja laajuus, joihin sovelletaan 4 ja 5 artiklassa ja 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja ennallistamistoimenpiteitä, mukaan lukien paikkatietokartta kyseisistä alueista;
- e) päivitetty luettelo 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista esteistä;
- f) tiedot edistymisestä rahoitustarpeiden täyttämiseksi 15 artiklan 3 kohdan u alakohdan mukaisesti, mukaan lukien tarkastelu, jossa toteutuneita investointeja verrataan alkuperäisiin investointioletuksiin.

3. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen esittämisen muodon, rakenteen ja yksityiskohtaiset järjestelyt. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Euroopan ympäristökeskus avustaa komissiota sähköisen raportoinnin muodon, rakenteen ja yksityiskohtaisten järjestelyjen laatimisessa.

4. Euroopan ympäristökeskus toimittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028 ja *sen jälkeen joka kolmas vuosi* komissiolle jäsenvaltioiden tämän artiklan 1 kohdan ja 20 artiklan 8 kohdan mukaisesti saataville asettamien tietojen perusteella teknisen katsauksen edistymisestä tässä asetuksessa säädettyjen tavoitteiden saavuttamisessa ja velvoitteiden noudattamisessa.
5. Euroopan ympäristökeskus toimittaa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2032 ja sen jälkeen joka kuudes vuosi komissiolle jäsenvaltioiden tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti saataville asettamien tietojen perusteella vuosittain unionin laajuisen teknisen katsauksen edistymisestä tässä asetuksessa säädettyjen tavoitteiden saavuttamisessa ja velvoitteiden noudattamisessa. Euroopan ympäristökeskus voi myös käyttää direktiivin 92/43/ETY 17 artiklan, direktiivin 2000/60/EY 15 artiklan, direktiivin 2009/147/EY 12 artiklan ja direktiivin 2008/56/EY **17** artiklan mukaisesti raportoituja tietoja.
6. Komissio antaa ... päivästä ...kuuta ... *[viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta]* alkaen ja sen jälkeen joka kuudes vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta.

7. *Komissio antaa jäsenvaltioita kuultuaan viimeistään [12 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, joka sisältää seuraavat:*

- a) yleiskatsaus unionin tasolla tämän asetuksen täytäntöönpanoon käytettävissä olevista taloudellisista resursseista;*
- b) arvio rahoitustarpeesta 4–13 artiklan täytäntöönpanemiseksi ja 1 artiklan 2 kohdassa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi;*
- c) analyysi, jossa yksilöidään mahdolliset rahoitusvajeet tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden täytäntöönpanossa;*
- d) tarvittaessa ehdotuksia asianmukaisiksi toimenpiteiksi, rahoitustoimenpiteet mukaan lukien, havaittujen vajeiden korjaamiseksi, kuten erityisen rahoituksen perustaminen, ja rajoittamatta vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyn hyväksymistä koskevia lainsäätäjien valtaoikeuksia.*

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot ovat riittäviä ja ajantasaisia ja että ne ovat yleisön saatavilla direktiivien 2003/4/EY, 2007/2/EY ja (EU) 2019/1024 mukaisesti.

V LUKU

DELEGOIDUT SÄÄDÖKSET JA TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET

22 artikla

Liitteiden muuttaminen

1. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen I muuttamiseksi mukauttamalla luontotyyppien *ryhmittelyä tekniikan ja tieteen kehitykseen ja tämän asetuksen soveltamisesta saatujen kokemusten huomioon ottamiseksi*.

2. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen II muuttamiseksi mukauttamalla
- a) luontotyyppien luetteloa johdonmukaisuuden varmistamiseksi Euroopan luontoa koskevan tietojärjestelmän (EUNIS) luontotyyppiluokituksen päivitysten kanssa; ja*
- b) luontotyyppien ryhmittelytapaa tekniikan ja tieteen kehitykseen ja tämän asetuksen soveltamisesta saatujen kokemusten huomioon ottamiseksi.*
3. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen III muuttamiseksi mukauttamalla 5 artiklassa tarkoitettujen meriympäristön lajien luetteloa *tekniikan ja tieteen kehitykseen.*
4. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen IV muuttamiseksi mukauttamalla maatalouden ekosysteemien biodiversiteetti-indikaattorien kuvausta, yksikköä ja menetelmää *tekniikan ja tieteen kehitykseen.*

5. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen V muuttamiseksi *mukauttamalla* lajiluetteloa, jota käytetään viljelysmaiden lintuindeksissä jäsenvaltioissa, *tekniikan ja tieteen kehitykseen*.
6. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen VI muuttamiseksi mukauttamalla metsäekosysteemien biodiversiteetti-indikaattorien kuvausta, yksikköä ja menetelmää *tekniikan ja tieteen kehitykseen*.
7. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteen VII muuttamiseksi mukauttamalla ennallistamistoimenpiteiden esimerkkejä sisältävää luetteloa *tekniikan ja tieteen kehitykseen ja tämän asetuksen soveltamisesta saatujen kokemusten huomioon ottamiseksi*.

23 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artikkelissa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään komissiolle [tämän asetuksen voimaantulopäivä] viiden vuoden ajaksi 10 artiklan 2 kohdassa ja 22 artiklan 1–7 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen tämän viiden vuoden kauden päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 10 artiklan 2 kohdassa ja 22 artiklan 1–7 kohdassa tarkoitettun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevan 10 artiklan 2 kohdan tai 22 artiklan 1–7 kohdan nojalla annetut delegoidut säädökset tulevat voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomaiset säädökset on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa niitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöksiä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

24 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

VI LUKU LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla

Asetuksen (EU) 2022/869 muuttaminen

Korvataan asetuksen (EU) 2022/869 7 artiklan 8 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”Kun on kyse direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdassa, direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 7 kohdassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...⁺ 4 artiklan 14 ja 15 kohdassa ja 5 artiklan 11 ja 12 kohdassa tarkoitetuista ympäristövaikutuksista, unionin luettelossa olevien hankkeiden katsotaan olevan energiapolitiikan kannalta yleisen edun mukaisia ja niiden voidaan katsoa olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia, edellyttäen että kaikki mainituissa direktiiveissä ja asetuksessa säädetty edellytykset täyttyvät.

** Asetus (EU) .../..., annettu ..., luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta (EUVL L , , s.).”.*

⁺ Julkaisutoimisto: Lisätään tekstiin asiakirjassa PE CONS 74/23 - 2022/0195 (COD) olevan asetuksen numero ja alaviitteeseen sen numero, päivämäärä, otsikko ja EUVL-viite.

26 artikla
Uudelleentarkastelu

1. Komissio arvioi tämän asetuksen soveltamista viimeistään 31 päivänä joulukuuta **2033**.

Arviointi sisältää arvion sekä tämän asetuksen vaikutuksista maa-, metsä- ja kalatalousaloilla ottaen huomioon merkitykselliset yhteydet unionin elintarviketuotantoon ja elintarviketurvaan että sen laajemmista sosioekonomisista vaikutuksista.

2. Komissio esittää kertomuksen arvioinnin keskeisistä havainnoista Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. Jos komissio katsoo sen aiheelliseksi, kertomukseen liitetään lainsäädäntöehdotus tämän asetuksen asiaankuuluvien säännösten muuttamiseksi, ottaen huomioon tarve asettaa ennallistamista koskevia lisätavoitteita, **mukaan lukien vuosien 2040 ja 2050 päivitetyt tavoitteet**, niiden yhteisten menetelmien, joilla arvioidaan 4 ja 5 artiklan soveltamisalaan kuulumattomien ekosysteemien tilaa, **tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin** sekä tuoreimman tieteellisen näytön perusteella.

27 artikla

Väliaikainen keskeyttäminen

- 1. Jos on tapahtunut ennalta arvaamaton, poikkeuksellinen ja provosoimaton tapahtuma, johon unioni ei voi vaikuttaa ja jolla on vakavia unionin laajuisia vaikutuksia sen maatalan saatavuuteen, joka tarvitaan unionin elintarvikkeiden kulutuksen edellyttämän maataloustuotannon varmistamiseen, komissio hyväksyy hätätilanteessa välttämättömiä ja perusteltuja täytäntöönpanosäädöksiä. Tällaisilla täytäntöönpanosäädöksillä voidaan väliaikaisesti keskeyttää 11 artiklan asiaankuuluvien säännösten soveltaminen siinä määrin kuin ja niin pitkäksi aikaa kuin se on täysin välttämätöntä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.**
- 2. Edellä 1 kohdan nojalla hyväksytyjen täytäntöönpanosäädösten voimassaoloaika on enintään 12 kuukautta. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen erityisten ongelmien jatkuvat tätä pidempään, komissio voi esittää asiaankuuluvan säädösehdotuksen kyseisen voimassaoloajan uudistamiseksi.**
- 3. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 1 kohdan nojalla annetuista säädöksistä kahden työpäivän kuluessa niiden hyväksymisestä.**

28 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja

LIITE I

MAA-, RANNIKKO- JA MAKEANVEDEN EKOSYSTEEMIT – 4 ARTIKLAN 1 JA 4 KOHDASSA TARKOITETUT LUONTOTYYPIT JA LUONTOTYYPPIRYHMÄT

Jäljempänä olevaan luetteloon sisältyvät kaikki 4 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitetut direktiivin 92/43/ETY liitteessä I luetellut maa-, rannikko- ja makeanveden luontotyytit sekä kuusi näiden luontotyyppien ryhmää eli 1) kosteikot (rannikko ja sisämaa), 2) niityt ja muut laidunalueet, 3) jokien, järvien sekä tulva- ja ranta-alueiden luontotyytit, 4) metsät, 5) arojen, nummien ja pensaikkojen luontotyytit sekä 6) kallioiden ja dyynien luontotyytit.

1. RYHMÄ 1: Kosteikot (rannikko ja sisämaa)

Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin koodi	Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin nimi
Rannikon ja suolamaiden luontotyypit	
1130	Jokisuistot
1140	Muta- ja hiekkamatalikot, joita merivesi ei peitä laskuveden aikana
1150	Rannikon laguunit
1310	<i>Salicornia</i> ja muut mudassa ja hiekassa elävät yksivuotiset kasvit
1320	<i>Spartina</i> -merenrantaniityt (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330	Atlantin alueen suolaniityt (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340	Sisämaan suolaniityt
1410	Mediterraanisen alueen suolaniityt (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	Mediterraanisen ja termo-atlanttisen alueen suolamaan pensastot (<i>Sarcocornetea fruticosae</i>)
1530	Pannonian suola-arot ja marskimaat
1650	Itämeren boreaaliset kapeat murtovesilahdet
Kosteat nummet ja suoniityt	
4010	Pohjois-Atlantin alueen kosteat <i>Erica tetralix</i> -kasvuiset nummet
4020	Lauhkean vyöhykkeen kosteat <i>Erica ciliaris</i> - ja <i>Erica tetralix</i> -kasvuiset nummet
6460	Troodoksen suoniityt

Suot, nevat ja letot	
7110	Keidassuot
7120	Muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot
7130	Peittosuot
7140	Vaihtumissuot ja rinnesuot
7150	Turvekerrosten <i>Rhynchosporion</i> -painaumat
7160	Fennoskandian lähteet ja lähdesuot
7210	Luhtaletot, joissa <i>Cladium mariscus</i> -kasvillisuutta ja <i>Caricion davallianae</i> -lajeja
7220	<i>Cratoneurion</i> -huurresammallähteet, joissa muodostuu kalkkiliejusaostumia
7230	Letot
7240	Alpiiniset <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i> -pioneerikasvustot
7310	Aapasuot
7320	Palsasuot
Kosteat metsät	
9080	Fennoskandian metsäluhdet
91D0	Puustoiset suot

2. RYHMÄ 2: Niityt ja muut laidunalueiden luontotyypit

Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin koodi	Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin nimi
Rannikoiden ja dyynien luontotyypit	
1630	Itämeren boreaaliset rantaniityt
21A0	Machairit

Nummien ja pensaikkojen luontotyypit	
4030	Eurooppalaiset kuivat nummet
4040	<i>Erica vagans</i> -kasvuiset kuivat Atlantin rannikkonummet
4090	Kotoperäiset oro-mediterraaniset piikkipensaistonummet
5130	Nummien ja kalkkipitoisten niittyjen <i>Juniperus communis</i> -katajikat
8240	Paljaat kalkkikivikalliot
Niityt	
6110	Kivikkoiset, kalkkivaikutteiset tai emäksiset <i>Alyso-Sedion albi</i> -niityt
6120	Kuivat kalkkipitoiset niityt
6130	Kalamiininiityt, joissa <i>Violetalia calaminariae</i> -kasvillisuutta
6140	Pyreneiden silikaattialustan <i>Festuca eskia</i> -niityt
6150	Alpiiniset ja boreaaliset silikaattialustan niityt
6160	Oroiberiaaniset <i>Festuca indigesta</i> -niityt
6170	Alpiiniset ja subalpiiniset kalkkiniityt
6180	Makaronesian mesofiiliset niityt
6190	Pannonian kivikkoniityt (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Puoliluontaiset kuivat niityt ja pensaikot kalkkipitoisilla alustoilla (<i>Festuco-Brometalia</i>)
6220	Ruohoja ja yksivuotisia kasveja kasvavat <i>Thero-Brachypodietea</i> -pseudostepit
6230	Runsaslajiset <i>Nardus</i> -niityt vuoristoalueiden silikaattialustoilla (ja Manner-Euroopan vuorten alapuolisilla alueilla)
6240	Subpannonian aroniityt

6250	Pannonian lössimaiden aroniityt
6260	Pannonian hiekka-arot
6270	Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
6280	Alvarit ja kalkkivaikutteiset kalliokedot
62A0	Itäisen submediterranaisen alueen kuivat niityt (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Kyproksen serpentiininiityt
62C0	Ponto-Sarmatian arot
62D0	Oro-Moesian happamat niityt
6410	<i>Molinia</i> -niityt kalkki-, turve- ja savialustoilla (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420	Välimeren alueen korkeakasvuiset kosteat <i>Molinio-Holoschoenion</i> -niityt
6510	Alankojen niitetyt niityt (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	Vuoristojen niitetyt niityt
Dehesat ja metsittyneet niityt	
6310	Dehesat, jossa ainavihantaa <i>Quercus</i> spp.-puustoa
6530	Fennoskandian lehdes- ja vesaniityt
9070	Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet

3. RYHMÄ 3: Jokien, järvien sekä tulva- ja ranta-alueiden luontotyytit

Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyytin koodi	Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyytin nimi
Joet ja järvet	
3110	Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120	Läntisen Välimeren hiekkakenttien niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, joissa on <i>Isoetes</i> spp. -kasvillisuutta
3130	Niukka-keskiravinteiset järvet, joissa <i>Littorelletea uniflorae</i> - ja/tai <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> -kasvillisuutta
3140	Kovat niukka-keskiravinteiset vedet, joissa vedenalaista <i>Chara</i> spp. -kasvillisuutta
3150	<i>Magnopotamion</i> - tai <i>Hydrocharition</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet
3170	Mediterraanisen alueen tilapäiset lammikot
3180	Turloughit
3190	Kipsikarstien järvet
31A0	Transilvanian kuumien lähteiden lootuskasvustot
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit
3220	Alpiiniset joet ja niiden penkereiden ruohokasvillisuus
3230	Alpiiniset joet ja niiden <i>Myricaria germanica</i> -valtainen kasvillisuus
3240	Alpiiniset joet ja niiden <i>Salix elaeagnos</i> -valtainen puuvartinen kasvillisuus

3250	Välimeren alueen läpi vuoden virtaavat joet, joissa on <i>Glaucium flavum</i> -valtaista kasvillisuutta
3260	Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on <i>Ranunculion fluitantis</i> - ja <i>Callitricho-Batrachium</i> -kasvillisuutta
3270	Vuorten alapuolisten jokien <i>Chenopodion rubri</i> p.p.- ja <i>Bidention</i> p.p. - kasvillisuus
3280	Välimeren alueen läpi vuoden virtaavat <i>Paspalo-Agrostidion</i> -kasvustoiset joet, joissa riippuvaa <i>Salix</i> - ja <i>Populus alba</i> -kasvustoa
3290	Välimeren alueen osan vuotta virtaavat joet, joissa <i>Paspalo-Agrostidion</i> - kasvillisuutta
32A0	Karstijokien kalkkikiviputoukset Dinaarisilla alpeilla
Tulvaniityt	
6430	Kostea suurruohokasvillisuus tasangoilla ja vuoristoissa alpiiniseen vyöhykkeeseen asti
6440	Jokilaaksojen <i>Cnidion dubii</i> -tulvaniityt
6450	Pohjoiset, boreaaliset tulvaniityt
6540	Submediterranean alueen <i>Molinio-Hordeion secalini</i> -niityt

Tulva- ja rantametsät	
9160	Subatlanttiset ja Keski-Euroopan <i>Carpinion betuli</i> -tammi- tai tammi- valkopyökkimetsät
91E0	<i>Alnus glutinosa</i> - ja <i>Fraxinus excelsior</i> -tulvametsät (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Sekametsät, joissa <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> tai <i>Fraxinus angustifolia</i> , suurten jokien varsilla (<i>Ulmenion minoris</i>)
92A0	<i>Salix alba</i> - ja <i>Populus alba</i> -kasvuiset galleriametsät
92B0	Välimeren alueen osan vuotta kuivina olevien vesireittien rantakasvustot, joihin kuuluu <i>Rhododendron ponticum</i> , <i>Salix</i> ym.
92C0	<i>Platanus orientalis</i> - ja <i>Liquidambar orientalis</i> -metsät (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Eteläiset jokivarsien galleriametsät ja tiheiköt (<i>Nerio-Tamaricetea</i> ja <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370	<i>Phoenix</i> -palmulehdot

4. RYHMÄ 4: Metsät

Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin koodi	Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin nimi
Boreaaliset metsät	
9010	Boreaaliset luonnonmetsät
9020	Fennoskandian hemiboreaaliset luontaiset jalopuumetsät (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> tai <i>Ulmus</i>), joissa paljon epifyyttejä
9030	Maankohoamisrannikon primäärisuksessiovaiheiden luonnontilaiset metsät
9040	Tunturikoivikot, joissa <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>czerepanovii</i> -kasvillisuutta
9050	Fennoskandian boreaaliset lehdot, joissa <i>Picea abies</i> -kasvillisuutta
9060	Harjumuodostumien metsäiset luontotyyppit
Lauhkean alueen metsät	
9110	<i>Luzulo-Fagetum</i> -pyökkimetsät
9120	Atlanttiset happamat pyökkimetsät, joissa <i>Ilex</i> ja joskus myös <i>Taxus</i> pensaskerroksessa (<i>Quercion robori-petraeae</i> tai <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130	<i>Asperulo-Fagetum</i> -pyökkimetsät
9140	Keski-Euroopan <i>Acer</i> - ja <i>Rumex arifolius</i> -subalpiiniset pyökkimetsät
9150	Keski-Euroopan kalkkimaiden <i>Cephalanthero-Fagion</i> -pyökkimetsät
9170	<i>Galio-Carpinetum</i> -tammi/valkopyökkimetsät
9180	<i>Tilio-Acerion</i> -rinne-, vyörymä- ja raviinimetsät
9190	Hiekkatasankojen vanhat happamat <i>Quercus robur</i> -metsät

91A0	Brittein saarten <i>Ilex</i> - ja <i>Blechnum</i> -kasvustoiset vanhat tammimetsät
91B0	Termofiiliset <i>Fraxinus angustifolia</i> -kasvuiset metsät
91G0	Pannonian metsät, joissa <i>Quercus petraea</i> ja <i>Carpinus betulus</i> -puustoa
91H0	Pannonian metsät, joissa <i>Quercus pubescens</i> -puustoa
91I0	Eurosiperialaiset tammi-sekametsät, joissa <i>Quercus</i> spp. -puustoa
91J0	Brittein saarten <i>Taxus baccata</i> -metsät
91K0	Illyrian <i>Fagus sylvatica</i> -metsät (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Illyrian tammi-valkopyökkimetsät (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
91M0	Pannonian-Balkanin turkintammi- ja talvitammimetsät
91P0	Pyhän Ristin vuoriston pihtametsät (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	Länsi-Karpaattien kalkkimaiden metsämänniköt (<i>Pinus sylvestris</i>)
91R0	Dinaarien dolomiittien metsämäntymetsät (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Läntisen Mustanmeren alueen pyökkimetsät
91T0	Keski-Euroopan jäkäläiset mäntymetsät
91U0	Sarmatian arojen mäntymetsät
91V0	Daakian pyökkimetsät (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Moesian pyökkimetsät
91X0	Dobrogean pyökkimetsät
91Y0	Daakian tammi-/valkopyökkimetsät
91Z0	Moesian hopealehmusmetsät
91AA	Valkotammimetsät
91BA	Moesian saksanpihtametsät
91CA	Rodopien ja Balkanin vuorijonon metsämäntymetsät

Välimeren alueen ja Makaronesian metsät	
9210	Apenniinien <i>Taxus</i> - ja <i>Ilex</i> -kasvuiset pyökkimetsät
9220	Apenniinien <i>Abies alba</i> -kasvuiset pyökkimetsät ja <i>Abies nebrodensis</i> -kasvuiset pyökkimetsät
9230	Galician ja Portugalin <i>Quercus robur</i> - ja <i>Quercus pyrenaica</i> -metsät
9240	Pyreneitten niemimaan <i>Quercus faginea</i> - ja <i>Quercus canariensis</i> -metsät
9250	<i>Quercus trojana</i> -metsät
9260	<i>Castanea sativa</i> -metsät
9270	Kreikan <i>Abies borisii-regis</i> -kasvuiset pyökkimetsät
9280	<i>Quercus frainetto</i> -metsät
9290	<i>Cupressus</i> -metsät (<i>Acero-Cupression</i>)
9310	Aigeian alueen <i>Quercus brachyphylla</i> -metsät
9320	<i>Olea</i> - ja <i>Ceratonia</i> -metsät
9330	<i>Quercus suber</i> -metsät
9340	<i>Quercus ilex</i> - ja <i>Quercus rotundifolia</i> -metsät
9350	<i>Quercus macrolepis</i> -metsät
9360	Makaronesian laakeripuumetsät (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)
9380	<i>Ilex aquifolium</i> -metsät
9390	<i>Quercus alnifolia</i> -pensaikot ja pienpuutammistot
93A0	<i>Quercus infectoria</i> -tammistot (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)

Vuoristojen havumetsät	
9410	Happamat vuoristojen <i>Picea</i> -metsät alpiiniseen vyöhykkeeseen asti (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420	Alpiiniset <i>Larix decidua</i> - ja <i>Pinus cembra</i> -metsät
9430	Vuorten ja subalpiiniset <i>Pinus uncinata</i> -metsät
9510	Eteläisten Apenniinien <i>Abies alba</i> -metsät
9520	<i>Abies pinsapo</i> -metsät
9530	(Sub)mediterraaniset kotoperäisiä euroopanmustamäntyjä kasvavat mäntymetsät
9540	Mediterraanisen alueen kotoperäisiä mesogeenisiä mäntyjä kasvavat mäntymetsät
9550	Kanarian saarten kotoperäiset mäntymetsät
9560	Kotoperäiset <i>Juniperus</i> spp.-metsät
9570	<i>Tetraclinis articulata</i> -metsät
9580	Mediterraaniset <i>Taxus baccata</i> -metsät
9590	<i>Cedrus brevifolia</i> -metsät (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Oro-mediterraaniset mäntysiemenmetsät

5. RYHMÄ 5: Arojen, nummien ja pensaikkojen luontotyypit

Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyypin koodi	Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyypin nimi
Suola- ja kipsiarot	
1430	Typpipitoiset suolamaan pensastot (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510	Mediterraanisen alueen suola-arot (<i>Limonietalia</i>)
1520	Pyreneitten niemimaan alueen kipsiarot (<i>Gypsophiletalia</i>)

Lauhkean alueen nummet ja pensaikot	
4050	Makaronesian kotoperäiset nummet
4060	Alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat
4070	<i>Pinus mugo</i> - ja <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>) -kasvuiset pensaikot
4080	Subarktiset <i>Salix</i> spp. -pensaikot
40A0	Subkontinentaaliset Pannonian pensastot
40B0	<i>Rodopien Potentilla fruticosa</i> -pensaikot
40C0	Ponto-Sarmatian vuosittain varisevat pensaikot
Sklerofyyttiset pensaikot (matorral)	
5110	Kalkkikivirinteiden vakiintuneet, kserotermofiiliset <i>Buxus sempervirens</i> -kasvustot (<i>Berberidion</i> p.p.)
5120	Vuorten <i>Cytisus purgans</i> -kasvustot
5140	Merellisten kosteiden nummien <i>Cistus palhinhae</i> -kasvustot
5210	<i>Juniperus</i> spp. -puustoinen matorral
5220	<i>Zyziphus</i> -puustoinen matorral
5230	<i>Laurus nobilis</i> -puustoinen matorral
5310	<i>Laurus nobilis</i> -tiheiköt
5320	Lähellä kalliotörmä kasvavat matalat <i>Euphorbia</i> -kasvustot
5330	Termomediterraaninen ja esiaavikko-pensasto
5410	Läntisen Välimeren kallionpäälyys-phrygana (<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i>)
5420	<i>Sarcopoterium spinosum</i> -phryganat
5430	Kotoperäinen <i>Euphorbio-Verbascion</i> -phryganat

6. RYHMÄ 6: Kallioiden ja dyynien luontotyypit

Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin koodi	Direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetty luontotyyppin nimi
Rantakalliot, rannat ja luodot	
1210	Rantavallien yksivuotinen kasvillisuus
1220	Kivikkoisten rantojen monivuotinen kasvillisuus
1230	Atlantin ja Itämeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot
1240	Välimeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot ja -törmät kotoperäisine <i>Limonium</i> spp. -lajeineen
1250	Makaronesian rannikoiden kasvipeitteiset rantatörmät kotoperäisine kasveineen
1610	Itämeren harjusaaret ja niiden hiekka-, kallio- ja kivikkorantojen sekä vedenalainen kasvillisuus
1620	Itämeren boreaaliset luodot ja saaret
1640	Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta
Rannikoiden ja sisämaan dyynit	
2110	Liikkuvat alkiovaiheen dyynit
2120	Rannikon liikkuvat <i>Ammophila arenaria</i> -rantakauradyynit ("valkoiset dyynit")
2130	Rannikoiden kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit ("harmaat dyynit")
2140	Kiinteät kalkittomat <i>Empetrum nigrum</i> -variksenmarjadyynit
2150	Atlanttiset kanervavaltaiset kalkittomat, kiinteät dyynit (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160	<i>Hippophaë rhamnoides</i> -kasvustoiset dyynit

2170	Dyynit, joissa <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180	Atlanttisen, kontinentaalisen ja boreaalisen alueen metsäiset dyynit
2190	Dyynien kosteat soistuneet painanteet
2210	<i>Crucianellion maritimae</i> -kasvustoiset kiinteät dyynit
2220	<i>Euphorbia terracina</i> -kasvustoiset dyynit
2230	<i>Malcolmietalia</i> -kasvustoiset niittydyynit
2240	<i>Brachypodietalia</i> -kasvustoiset niittydyynit yksivuotisine kasveineen
2250	Rannikon dyynit, joissa <i>Juniperus</i> spp.
2260	Sklerofyyttiset <i>Cisto-Lavenduletalia</i> -dyynipensaikot
2270	Mäntylajeilla <i>Pinus pinea</i> ja/tai <i>Pinus pinaster</i> metsittyneet dyynit
2310	Kuivat <i>Calluna</i> - ja <i>Genista</i> -nummet/dyynit
2320	Kuivat <i>Calluna</i> - ja <i>Empetrum nigrum</i> -nummet/dyynit
2330	<i>Corynephorus</i> - ja <i>Agrostis</i> -kasvustoiset sisämaan dyyniniityt
2340	Pannonian sisämaan dyynit
91N0	Pannonian sisämaan hiekkadyynipensaikot (<i>Junipero-Populetum albae</i>)

Kallioiset luontotyypit	
8110	Vuorten kvartsipitoiset vyörySORaikot ja -lohkareikot lumirajalla (<i>Androsacetalia alpinae</i> ja <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120	Kalkkipitoiset, vuorten vyörySORaikot ja -lohkareikot alpiinisessa vyöhykkeessä (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130	Läntisen Välimeren ja termofiiliset vyörySORaikot ja -lohkareikot
8140	Itäisen Välimeren vyörySORaikot ja -lohkareikot
8150	Itäisen Välimeren vyörySORaikot ja -lohkareikot
8160	Keski-Euroopan ylänköjen kvartsipitoiset vyörySORaikot ja -lohkareikot
8210	Keski-Euroopan kukkuloiden ja vuorten kalkkipitoiset vyörySORaikot ja -lohkareikot
8220	Kasvipeitteiset kalkkikalliot Kasvipeitteiset silikaattikalliot
8230	Kallioiden pioneerikasvillisuus (<i>Sedo-Scleranthion</i> tai <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>)
8310	Yleisöltä suljetut luolat
8320	Laavakentät ja luonnononkalot
8340	Ikijäätiköt

LIITE II

MERTEN EKOSYSTEEMIT – 5 ARTIKLAN 1 JA 2 KOHDASSA TARKOITETUT LUONTOTYYPIT JA LUONTOTYYPPIRYHMÄT

Jäljempänä olevaan luetteloon sisältyvät 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut merelliset luontotyypit sekä seitsemän näiden luontotyyppien ryhmää eli 1) meriheinäpohjat, 2) makrolevämetsät, 3) simpukkapohjat, 4) leväkalkkipohjat, 5) sieni-, koralli- ja koralleja tuottavat pohjat, 6) merenalaiset lähteet ja 7) pehmeät sedimentit (enintään 1 000 metrin syvyydessä). Lisäksi esitetään suhde direktiivin 92/43/ETY liitteessä I lueteltuihin luontotyyppeihin.

Käytetty merellisten luontotyyppien luokitus, joka on eriytetty merten luonnonmaantieteellisten alueiden mukaan, perustuu Euroopan luontoa koskevaan tietojärjestelmään (EUNIS), jonka Euroopan ympäristökeskus on tarkistanut vuonna 2022 merellisten luontotyyppien typologiaa varten. Tiedot yhteydestä direktiivin 92/43/ETY liitteessä I lueteltuihin luontotyyppeihin perustuvat Euroopan ympäristökeskuksen vuonna 2021 julkaisemaan asiakirjaan⁵¹.

⁵¹ EUNIS, merten luontotyyppien luokittelu 2022. [EUNIS marine habitat classification 2022.Euroopan ympäristökeskus](#).

1. Ryhmä 1: Meriheinäpohjat

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MA522	Meriheinäniityt Atlantin litoraalin hiekkapohjalla	1140; 1160
MA623	Meriheinäniityt Atlantin littoraalin liejupohjalla	1140; 1160
MB522	Meriheinäniityt Atlantin infralitoraalin hiekkapohjalla	1110; 1150; 1160
Itämeri		
MA332	Itämeren hydrolitoraalin karkea sedimentti, jolle on ominaista vedenalainen kasvillisuus	1130; 1160; 1610; 1620
MA432	Itämeren hydrolitoraalin sekasedimentti, jolle on ominaista vedenalainen kasvillisuus	1130; 1140; 1160; 1610
MA532	Itämeren hydrolitoraalin hiekkapohja, jolle ovat tunnusomaisia vedenalaiset juurtuneet kasvit	1130; 1140; 1160; 1610
MA632	Itämeren hydrolitoraalin liejupohja, jolle ovat tunnusomaisia vedenalaiset juurtuneet kasvit	1130; 1140; 1160; 1650
MB332	Itämeren infralitoraalin karkea sedimentti, jolle ovat tunnusomaisia vedenalaiset juurtuneet kasvit	1110; 1160
MB432	Itämeren infralitoraalin sekasedimentti, jolle ovat tunnusomaisia vedenalaiset juurtuneet kasvit	1110; 1160; 1650
MB532	Itämeren infralitoraalin hiekkapohja, jolle ovat tunnusomaisia vedenalaiset juurtuneet kasvit	1110; 1130; 1150; 1160
MB632	Itämeren infralitoraalin liejusedimentti, jolle ovat tunnusomaisia vedenalaiset juurtuneet kasvit	1130; 1150; 1160; 1650

Mustameri		
MB546	Meriheinän ja juurakollisen levän niityt Mustanmeren makean veden vaikutuksen alaisella infralitoraalin liejuisella hiekkapohjalla	1110; 1130; 1160
MB547	Mustanmeren meriheinäniityt kohtalaisen avoimella ylemmän infralitoraalin puhtaalla hiekkapohjalla	1110; 1160
MB548	Mustanmeren meriheinäniityt alemman infralitoraalin hiekkapohjalla	1110; 1160
Välimeri		
MB252	Lajin <i>Posidonia oceanica</i> eliöyhteisö	1120
MB2521	Raitamaisten <i>Posidonia oceanica</i> -niittyjen ekomorfoosi	1120; 1130; 1160
MB2522	Valliriutan <i>Posidonia oceanica</i> -niittyjen ekomorfoosi	1120; 1130; 1160
MB2523	Kuolleiden <i>Posidonia oceanica</i> -"mattojen" fasies ilman runsasta epifloraa	1120; 1130; 1160
MB2524	Assosiaatio lajin <i>Caulerpa prolifera</i> kanssa <i>Posidonia</i> - pohjalla	1120; 1130; 1160
MB5521	Assosiaatio lajin <i>Cymodocea nodosa</i> kanssa tasakokoisen hienon hiekan pohjalla	1110; 1130; 1160
MB5534	Assosiaatio lajin <i>Cymodocea nodosa</i> kanssa pintakerroksen liejuisella hiekkapohjalla suojatuissa vesissä	1110; 1130; 1160
MB5535	Assosiaatio lajin <i>Zostera noltei</i> kanssa pintakerroksen liejuisella hiekkapohjalla suojatuissa vesissä	1110; 1130; 1160
MB5541	Assosiaatio lajin <i>Ruppia cirrhosa</i> ja/tai <i>Ruppia maritima</i> kanssa hiekkapohjalla	1110; 1130; 1160
MB5544	Assosiaatio lajin <i>Zostera noltei</i> kanssa euryhaliinisessa ja eurytermisessä ympäristössä hiekkapohjalla	1110; 1130; 1160
MB5545	Assosiaatio lajin <i>Zostera marinan</i> kanssa euryhaliinisessa ja eurytermisessä ympäristössä	1110; 1130; 1160

2. Ryhmä 2: Makrolevämetsät

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MA123	Merilevâyhteisöt Atlantin litoraalin kalliolla täydessä suolapitoisuudessa	1160; 1170; 1130
MA125	Fucales-lahkoon kuuluvat makrolevälajit Atlantin litoraalin kalliolla vaihtelevassa suolapitoisuudessa	1170; 1130
MB121	Merilevâyhteisöt Atlantin infralitoraalin kalliolla	1170; 1160
MB123	Merilevâyhteisöt Atlantin infralitoraalin sedimentin vaikutuksen alaisella tai sen vuoksi häiriintyneellä kalliolla	1170; 1160
MB124	Merilevâyhteisöt Atlantin infralitoraalin kalliolla vaihtelevassa suolapitoisuudessa	1170; 1130; 1160
MB321	Merilevâyhteisöt Atlantin infralitoraalin karkealla sedimentillä	1160
MB521	Merilevâyhteisöt Atlantin infralitoraalin hiekalla	1160
MB621	Kasvipeitteiset yhteisöt Atlantin infralitoraalin liejulla	1160
Itämeri		
MA131	Itämeren hydrolitoraalin kallio ja lohkarieet, joille ovat tunnusomaisia monivuotiset levät	1160; 1170; 1130; 1610; 1620
MB131	Monivuotiset levät Itämeren infralitoraalin kalliolla ja lohkarieilla	1170; 1160
MB232	Itämeren infralitoraalin pohjat, joille on ominaista simpukkasora	1160; 1110
MB333	Itämeren infralitoraalin karkea sedimentti, jolle on ominaista monivuotinen levä	1110; 1160
MB433	Itämeren infralitoraalin sekasedimentti, jolle on ominaista monivuotinen levä	1110; 1130; 1160; 1170

Mustameri		
MB144	Mytilidia-simpukkavaltainen Mustanmeren paljas ylemmän infralitoraalin kallio, jolla rakkoleviä	1170; 1160
MB149	Mytilidia-simpukkavaltainen Mustanmeren kohtuullisen avoin ylemmän infralitoraalin kallio, jolla rakkoleviä	1170; 1160
MB14A	Rakkolevät ja muut levät Mustanmeren suojatulla ylemmän infralitoraalin kalliolla, hyvin valoa saava	1170; 1160
Välimeri		
MA1548	Assosiaatio lajin <i>Fucus virsoides</i> kanssa	1160; 1170
MB1512	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira tamariscifolia</i> ja <i>Saccorhiza polyschides</i> kanssa	1170; 1160
MB1513	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>Spicata</i>) kanssa	1170; 1160
MB151F	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira brachycarpa</i> kanssa	1170; 1160
MB151G	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira crinita</i> kanssa	1170; 1160
MB151H	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira crinitophylla</i> kanssa	1170; 1160
MB151J	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira sauvageauana</i> kanssa	1170; 1160
MB151K	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira spinosa</i> kanssa	1170; 1160
MB151L	Assosiaatio lajin <i>Sargassum vulgare</i> kanssa	1170; 1160
MB151M	Assosiaatio lajin <i>Dictyopteris polypodioides</i> kanssa	1170; 1160
MB151W	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira compressa</i> kanssa	1170; 1160
MB1524	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira barbata</i> kanssa	1170; 1160
MC1511	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira zosteroides</i> kanssa	1170; 1160
MC1512	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira usneoides</i> kanssa	1170; 1160
MC1513	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira dubia</i> kanssa	1170; 1160
MC1514	Assosiaatio lajin <i>Cystoseira corniculata</i> kanssa	1170; 1160

MC1515	Assosiaatio lajin <i>Sargassum</i> spp.:n kanssa	1170; 1160
MC1518	Assosiaatio lajin <i>Laminaria ochroleuca</i> kanssa	1170; 1160
MC3517	Assosiaatio lajin <i>Laminaria rodriguezii</i> kanssa detritaalisella pohjalla	1160

3. Ryhmä 3: Simpukkapohjat

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MA122	Lajin <i>Mytilus edulis</i> ja/tai merirokon yhteisöt aallokolle alttiina olevalla Atlantin litoraalin kalliolla	1160; 1170
MA124	Simpukka- ja/tai merirokkoyhteisöt merilevien kanssa Atlantin litoraalin kalliolla	1160; 1170
MA227	Simpukkariutat Atlantin litoraalivyöhykkeellä	1170; 1140
MB222	Simpukkariutat Atlantin infralitoraalivyöhykkeellä	1170; 1130; 1160
MC223	Simpukkariutat Atlantin circalitoraalin vyöhykkeellä	1170
Itämeri		
MB231	Itämeren infralitoraalin pohjat, joilla esiintyy vallitsevana lajina epibenttiset simpukat	1170; 1160
MC231	Itämeren circalitoraalin pohjat, joilla esiintyy vallitsevana lajina epibenttiset simpukat	1170; 1160; 1110
MD231	Itämeren ulkomeren circalitoraaliset biogeeniset pohjat, joille ovat tunnusomaisia epibenttiset simpukat	1170
MD232	Itämeren ulkomeren circalitoraalin simpukkasorapohjat, joille ovat tunnusomaisia simpukat	1170
MD431	Itämeren ulkomeren circalitoraalin sekapohjat, joille ovat tunnusomaisia makroskooppiset epibenttiset bioottiset rakenteet	
MD531	Itämeren ulkomeren circalitoraalin hiekkapohjat, joille ovat tunnusomaisia makroskooppiset epibenttiset bioottiset rakenteet	

MD631	Itämeren ulkomeren circalitoraaliset liejupohjat, joille ovat tunnusomaisia epibenttiset simpukat	
-------	---	--

Mustameri		
MB141	Selkärangatonvaltainen Mustanmeren alemman infralitoraalin kallio	1170
MB143	Mytilidia-simpukkavaltainen Mustanmeren ylemmän infralitoraalin kallio, jolla foliose-levää (ei rakkolevää)	1170; 1160
MB148	Mytilidia-simpukkavaltainen Mustanmeren kohtalaisesti paljastunut ylemmän infralitoraalin kallio, jolla foliose-levää (ei rakkolevää)	1170; 1160
MB242	Simpukkapohjat Mustanmeren infralitoraalin vyöhykkeellä	1170; 1130; 1160
MB243	Osteririutat Mustanmeren alemman infralitoraalin kalliolla	1170
MB642	Mustanmeren infralitoraalin terrigeeniset liejupohjat	1160
MC141	Mustanmeren circalitoraalin kallio, jolla vallitsevina lajeina selkärangattomat	1170
MC241	Simpukkakasvustot Mustanmeren circalitoraalin terrigeenisellä liejupohjalla	1170
MC645	Mustanmeren alemman circalitoraalin liejupohjat	
Välimeri		
MA1544	Fasies lajin <i>Mytilus galloprovincialis</i> kanssa vedessä, jossa on runsaasti orgaanista ainesta	1160; 1170
MB1514	Fasies lajin <i>Mytilus galloprovincialis</i> kanssa	1170; 1160
	<i>Välimeren infralitoraalin ostereiden kasvualustat</i>	
	<i>Välimeren circalitoraalin ostereiden kasvualustat</i>	

4. Ryhmä 4: Leväkalkkipohjat

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MB322	Leväkalkkipohjat Atlantin infralitoraalin karkealla sedimentillä	1110; 1160
MB421	Leväkalkkipohjat Atlantin infralitoraalin sekasedimentillä	1110; 1160
MB622	Leväkalkkipohjat Atlantin infralitoraalin liejusedimentillä	1110; 1160
Välimeri		
MB3511	Assosiaatio aaltojen sekoittamassa karkeassa hiekassa ja hienossa sorassa olevien rhodoliittien kanssa	1110; 1160
MB3521	Assosiaatio pohjavirtojen vaikutuksen alaisessa karkeassa hiekassa ja hienossa sorassa olevien rhodoliittien kanssa	1110; 1160
MB3522	Assosiaatio leväkalkkipohjan kanssa (= assosiaatio lajien <i>Lithothamnion corallioides</i> ja <i>Phymatolithon calcareum</i>) kanssa Välimeren karkealla hiekka- ja sorapohjalla	1110; 1160
MC3521	Assosiaatio rhodoliittien kanssa rannkon detritaalisella pohjalla	1110
MC3523	Assosiaatio leväkalkkipohjan (<i>Lithothamnion corallioides</i> ja <i>Phymatolithon calcareum</i>) kanssa rannikon detritaalisella pohjalla	1110

5. Ryhmä 5: Sieni-, koralli- ja koralleja tuottavat pohjat

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MC121	Eläimistöyhteisöt Atlantin circalitoraalin kalliolla	1170
MC124	Eläinyhteisöt Atlantin circalitoraalin kalliolla vaihtelevassa suolaisuudessa	1170; 1130
MC126	Atlantin circalitoraalin luolien ja kielekkeiden yhteisöt	8330; 1170
MC222	Kylmän veden koralliriutat Atlantin circalitoraalin vyöhykkeellä	1170
MD121	Sieniyhteisöt Atlantin ulkomeren circalitoraalin kalliolla	1170
MD221	Kylmän veden koralliriutat Atlantin ulkomeren circalitoraalin vyöhykkeellä	1170
ME122	Sieniyhteisöt Atlantin ulkomeren batyaalin kalliolla	1170
ME123	Sekoitetut kylmän veden koralliyhteisöt Atlantin ylemmän batyaalin kalliolla	1170
ME221	Atlantin ylemmän batyaalin kylmän veden koralliriutta	1170
ME322	Kylmän veden sekakoralliyhteisöt Atlantin ylemmän batyaalin kallion karkealla sedimentillä	
ME324	Sienten aggregaatio Atlantin ylemmän batyaalin karkealla sedimentillä	
ME422	Sienten aggregaatio Atlantin ylemmän batyaalin sekasedimentillä	
ME623	Sienten aggregaatio Atlantin ylemmän batyaalin liejupohjalla	
ME624	Pystysuuntainen koralliriutta Atlantin ylemmän batyaalin liejupohjalla	
MF121	Kylmän veden sekakoralliyhteisöt Atlantin alemman batyaalin kalliolla	1170

MF221	Atlantin alemman batyaalin kylmän veden koralliriutta	1170
MF321	Kylmän veden sekakoralliyhteisö Atlantin alemman batyaalin kallion karkealla sedimentillä	
MF622	Sienten aggregaatio Atlantin alemman batyaalin liejupohjalla	
MF623	Pystysuuntainen korallikenttä Atlantin alemman batyaalin liejupohjalla	
Itämeri		
MB138	Itämeren infralitoraalin kallio ja lohkat, joille ovat tunnusomaisia epibenttiset sienet	1170; 1160
MB43A	Itämeren infralitoraalin sekasedimentti, jolle ovat tunnusomaisia epibenttiset sienet (Porifera)	1160; 1170
MC133	Itämeren circalitoraalin kallio ja lohkat, joille ovat tunnusomaisia epibenttiset polttiaiseläimet	1170; 1160
MC136	Itämeren circalitoraalin kallio ja lohkat, joille ovat tunnusomaisia epibenttiset sienet	1170; 1160
MC433	Itämeren circalitoraalin sekasedimentti, jolle ovat tunnusomaisia epibenttiset polttiaiseläimet	1160; 1170
MC436	Itämeren circalitoraalin sekasedimentti, jolle ovat tunnusomaisia epibenttiset sienet	1160
Mustameri		
MD24	Mustanmeren ulkomeren circalitoraalin biogeeniset luontotyypit	1170
ME14	Mustanmeren ylempi batyaalikallio	1170
ME24	Mustanmeren ylemmän batyaalin biogeeninen luontotyyppi	1170
MF14	Mustanmeren alempi batyaalikallio	1170

Välimeri		
MB151E	Fasies lajin <i>Cladocora caespitosa</i> kanssa	1170; 1160
MB151Q	Fasies lajin <i>Astroides calycularis</i> kanssa	1170; 1160
MB151α	Koralleja tuottavan biokenoosin fasies ja assosiaatio (enklaavissa)	1170; 1160
MC1519	Fasies lajin <i>Eunicella cavolini</i> kanssa	1170; 1160
MC151A	Fasies lajin <i>Eunicella singularis</i> kanssa	1170; 1160
MC151B	Fasies lajin <i>Paramuricea clavata</i> kanssa	1170; 1160
MC151E	Fasies lajin <i>Leptogorgia sarmentosa</i> kanssa	1170; 1160
MC151F	Fasies lajin <i>Anthipatella subpinnata</i> ja harvan punaisen levän kanssa	1170; 1160
MC151G	Fasies suurten sienten ja harvan punaisen levän kanssa	1170; 1160
MC1522	Fasies lajin <i>Corallium rubrum</i> kanssa	8330; 1170
MC1523	Fasies lajin <i>Leptopsammia pruvoti</i> kanssa	8330; 1170
MC251	Koralleja tuottavat alustat	1170
MC6514	Tarttuvan liejun fasies lajin <i>Alcyonium palmatum</i> ja <i>Parastichopus regalis</i> kanssa circularitoraalin liejupohjalla	1160
MD151	Välimeren jalustan reunan kallion biokenoosi	1170
MD25	Välimeren ulkomeren circularitoraalin biogeeniset luontotyypit	1170
MD6512	Tarttuvan liejun fasies lajin <i>Alcyonium palmatum</i> ja <i>Parastichopus regalis</i> kanssa alemman circularitoraalin liejupohjalla	
ME1511	Välimeren ylemmän batyaalin <i>Lophelia pertusa</i> -riutat	1170
ME1512	Välimeren ylemmän batyaalin <i>Madrepora oculata</i> -riutat	1170
ME1513	Välimeren ylemmän batyaalin <i>Madrepora oculata</i> ja <i>Lophelia pertusa</i> -riutat	1170
ME6514	Välimeren ylemmän batyaalin fasies lajin <i>Pheronema carpenteri</i> kanssa	

MF1511	Välimeren alemman batyaalin <i>Lophelia pertusa</i> -riutat	1170
MF1512	Välimeren alemman batyaalin <i>Madrepora oculata</i> -riutat	1170
MF1513	Välimeren alemman batyaalin <i>Madrepora oculata</i> ja <i>Lophelia pertusa</i> -riutat	1170
MF6511	Välimeren alemman batyaalin <i>Thenia muricata</i> peittämien hiekkaisten liejupohjien fasies	
MF6513	Välimeren alemman batyaalin <i>Isidella elongata</i> peittämien tiiviiden liejupohjien fasies	

6. Ryhmä 6: Merenalaiset lähteet

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MB128	Merenalaiset lähteet Atlantin infralitoraalin kalliopohjassa	1170; 1160; 1180
MB627	Merenalaiset lähteet Atlantin infralitoraalin liejupohjassa	1130; 1160
MC127	Merenalaiset lähteet Atlantin circalitoraalin kalliopohjassa	1170; 1180
MC622	Merenalaiset lähteet Atlantin circalitoraalin liejupohjassa	1160
MD122	Merenalaiset lähteet Atlantin ulkomeren circalitoraalin kalliopohjassa	1170
MD622	Merenalaiset lähteet Atlantin ulkomeren circalitoraalin liejupohjassa	

7. Ryhmä 7: Pehmeät sedimentit (enintään 1 000 metrin syvyydessä)

EUNIS-koodi	Luontotyyppin nimi EUNIS-luokittelussa	Tähän liittyvät direktiivin 92/43/ETY liitteessä I esitetyt luontotyyppin koodit
Atlantin alue		
MA32	Atlantin litoraalin karkea sedimentti	1130; 1160
MA42	Atlantin litoraalin sekasedimentti	1130; 1140; 1160
MA52	Atlantin litoraalin hiekka	1130; 1140; 1160
MA62	Atlantin litoraalin lieju	1130; 1140; 1160
MB32	Atlantin infralitoraalin karkea sedimentti	1110; 1130; 1160
MB42	Atlantin infralitoraalin sekasedimentti	1110; 1130; 1150; 1160
MB52	Atlantin infralitoraalin hiekka	1110; 1130; 1150; 1160
MB62	Atlantin infralitoraalin lieju	1110; 1130; 1160
MC32	Atlantin circalitoraalin karkea sedimentti	1110; 1160
MC42	Atlantin circalitoraalin sekasedimentti	1110; 1160
MC52	Atlantin circalitoraalin hiekka	1110; 1160
MC62	Atlantin circalitoraalin lieju	1160
MD32	Atlantin ulkomeren circalitoraalin karkea sedimentti	
MD42	Atlantin ulkomeren circalitoraalin sekasedimentti	
MD52	Atlantin ulkomeren circalitoraalin hiekka	
MD62	Atlantin ulkomeren circalitoraalin lieju	
ME32	Atlantin ylemmän batyaalin karkea sedimentti	
ME42	Atlantin ylemmän batyaalin sekasedimentti	

ME52	Atlantin ylemmän batyaalin hiekka	
ME62	Atlantin ylemmän batyaalin lieju	
MF32	Atlantin ylemmän batyaalin karkea sedimentti	
MF42	Atlantin alemman batyaalin sekasedimentti	
MF52	Atlantin alemman batyaalin hiekka	
MF62	Atlantin alemman batyaalin lieju	
Itämeri		
MA33	Itämeren hydrolitoraalin karkea sedimentti	1130; 1160; 1610; 1620
MA43	Itämeren hydrolitoraalin sekasedimentti	1130; 1140; 1160; 1610
MA53	Itämeren hydrolitoraalin hiekka	1130; 1140; 1160; 1610
MA63	Itämeren hydrolitoraalin lieju	1130; 1140; 1160; 1650
MB33	Itämeren hydrolitoraalin karkea sedimentti	1110; 1150; 1160
MB43	Itämeren hydrolitoraalin sekasedimentti	1110; 1130; 1150; 1160; 1170; 1650
MB53	Itämeren infralitoraalin hiekka	1110; 1130; 1150; 1160
MB63	Itämeren infralitoraalin lieju	1130; 1150; 1160; 1650
MC33	Itämeren circalitoraalin karkea sedimentti	1110; 1160
MC43	Itämeren circalitoraalin sekasedimentti	1160; 1170
MC53	Itämeren circalitoraalin hiekka	1110; 1160
MC63	Itämeren circalitoraalin lieju	1160; 1650

MD33	Itämeren ulkomeren circalitoraalin karkea sedimentti	
MD43	Itämeren ulkomeren circalitoraalin sekasedimentti	
MD53	Itämeren ulkomeren circalitoraalin hiekka	
MD63	Itämeren ulkomeren circalitoraalin lieju	
Mustameri		
MA34	Mustanmeren litoraalin karkea sedimentti	1160
MA44	Mustanmeren litoraalin sekasedimentti	1130; 1140; 1160
MA54	Mustanmeren litoraalin hiekka	1130; 1140; 1160
MA64	Mustanmeren litoraalin lieju	1130; 1140; 1160
MB34	Mustanmeren infralitoraalin karkea sedimentti	1110; 1160
MB44	Mustanmeren infralitoraalin sekasedimentti	1110; 1170
MB54	Mustanmeren infralitoraalin hiekka	1110; 1130; 1160
MB64	Mustanmeren infralitoraalin lieju	1130; 1160
MC34	Mustanmeren circalitoraalin karkea sedimentti	1160
MC44	Mustanmeren circalitoraalin sekasedimentti	
MC54	Mustanmeren circalitoraalin hiekka	1160
MC64	Mustanmeren alemman circalitoraalin lieju	1130; 1160
MD34	Mustanmeren ulkomeren circalitoraalin karkea sedimentti	
MD44	Mustanmeren ulkomeren circalitoraalin sekasedimentti	
MD54	Mustanmeren ulkomeren circalitoraalin hiekka	
MD64	Mustanmeren ulkomeren circalitoraalin lieju	

Välimeri		
MA35	Välimeren litoraalin karkea sedimentti	1160; 1130
MA45	Välimeren litoraalin sekasedimentti	1140; 1160
MA55	Välimeren litoraalin hiekka	1130; 1140; 1160
MA65	Välimeren litoraalin lieju	1130; 1140; 1150; 1160
MB35	Välimeren infralitoraalin karkea sedimentti	1110; 1160
MB45	Välimeren infralitoraalin sekasedimentti	
MB55	Välimeren infralitoraalin hiekka	1110; 1130; 1150; 1160
MB65	Välimeren infralitoraalin lieju	1130; 1150
MC35	Välimeren circalitoraalin karkea sedimentti	1110; 1160
MC45	Välimeren circalitoraalin sekasedimentti	
MC55	Välimeren circalitoraalin hiekka	1110; 1160
MC65	Välimeren circalitoraalin lieju	1130; 1160
MD35	Välimeren ulkomeren circalitoraalin karkea sedimentti	
MD45	Välimeren ulkomeren circalitoraalin sekasedimentti	
MD55	Välimeren ulkomeren circalitoraalin hiekka	
MD65	Välimeren ulkomeren circalitoraalin lieju	
ME35	Välimeren ylemmän batyaalin karkea sedimentti	
ME45	Välimeren ylemmän batyaalin sekasedimentti	
ME55	Välimeren ylemmän batyaalin hiekka	
ME65	Välimeren ylemmän batyaalin lieju	
MF35	Välimeren alemman batyaalin karkea sedimentti	
MF45	Välimeren alemman batyaalin sekasedimentti	
MF55	Välimeren alemman batyaalin hiekka	
MF65	Välimeren alemman batyaalin lieju	

LIITE III

5 ARTIKLAN 5 KOHDASSA TARKOITETUT MERIYMPÄRISTÖN LAJIT

- 1) pikkusaharausku (*Pristis clavata*);
- 2) saharausku (*Pristis pectinata*);
- 3) harmaasaharausku (*Pristis pristis*);
- 4) jättiläishai (*Cetorhinus maximus*) ja valkohai (*Carcharodon carcharias*);
- 5) pehmovalohai (*Etmopterus pusillus*);
- 6) poholaisrauskulaji (*Mobula alfredi*);
- 7) poholaisrausku (*Mobula birostris*);
- 8) kauluspoholaisrausku (*Mobula mobular*);
- 9) Guinean pikkupoholaisrausku (*Mobula rochebrunei*);
- 10) Japanin poholaisrausku (*Mobula japanica*);

- 11) silopaholaisrausku (*Mobula thurstoni*);
- 12) pikkupaholaisrausku (*Mobula eregoodootenkee*);
- 13) tropiikinpaholaisrausku (*Mobula tarapacana*);
- 14) lyhyteväpaholaisrausku (*Mobula kuhlii*);
- 15) pikkupaholaisrausku (*Mobula hypostoma*);
- 16) mustavatsarauskut (*Dipturus nidarosiensis*);
- 17) pullonokkarausku (*Rostroraja alba*);
- 18) kitararauskut (*Rhinobatidae*);
- 19) merienkeli (*Squatina squatina*);
- 20) lohi (*Salmo salar*);
- 21) meritaimen (*Salmo trutta*);
- 22) siikalaji (*Coregonus oxyrhynchus*)).

LIITE IV

LUETTELO 11 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUISTA MAATALOUDEN EKOSYSTEEMIEN BIODIVERSITEETTI- INDIKAATTOREISTA

Indikaattori	Kuvaus, yksiköt ja menetelmät indikaattorin määrittämiseksi ja seuraamiseksi
Niittyperhosindeksi	Kuvaus: Tämä indikaattori koostuu lajeista, joiden katsotaan olevan tyypillisiä eurooppalaisille niityille. Niitä esiintyy suurella osassa Eurooppaa ja ne kuuluvat useimpien perhosten seurantaohjelmien piiriin. Se perustuu lajien kehityssuuntien geometriseen keskiarvoon. Yksikkö: Indeks. Menetelmä: kuten sen on laatinut ja sitä käyttää Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, <i>Assessing Butterflies in Europe - Butterfly Indicators 1990–2018</i>, Technical report, Butterfly Conservation Europe, 2020.
Orgaanisen hiilen määrä kivennäismaata olevassa viljelysmaassa	Kuvaus: Tällä indikaattorilla kuvataan orgaanisen hiilen määrää kivennäismaata olevassa viljelysmaassa 0–30 cm:n syvyydessä. Yksikkö: tonnia orgaanista hiiltä/ha. Menetelmä: kuten esitetään asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä V IPCC:n kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevien vuoden 2006 ohjeiden mukaisesti ja tuettuna maankäytön ja maapeitteen tilastollisella pinta-alatutkimuksella Land Use and Coverage Area frame Survey (LUCAS) Soil, Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, JRC technical report, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021.

Hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä omaavan maatalousmaan osuus	Kuvaus: Hyvin monimuotoiset maisemapiirteet, <i>kuten suojakaistat, pensasaidat, yksittäiset puut ja puuryhmät, puurivit, pellonpientareet, palstat, ojat, purot, pienet kosteikot, terassiviljelmät, kiviröykkiöt, kiviaidat, pienet lammikot ja kulttuurilliset erityispiirteet</i> ovat maatalousympäristössä esiintyvän pysyvän luonnollisen tai osittain luonnontilaisen kasvillisuuden osatekijöitä, jotka tarjoavat ekosysteemipalveluja ja tukevat luonnon monimuotoisuutta. Tätä varten maisemapiirteisiin saa kohdistua mahdollisimman vähän <i>kielteisiä</i> ulkoisia häiriöitä turvallisten elinympäristöjen tarjoamiseksi erilaisille taksoneille, minkä vuoksi niiden on täytettävä seuraavat edellytykset: a) ne eivät voi olla maatalouden tuotantokäytössä (mukaan lukien laidun- tai rehutuotanto), <i>paitsi jos tällainen käyttö on tarpeen luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi [...]</i>, ja b) niitä ei pitäisi käsitellä lannoitteilla eikä torjunta-aineilla, <i>lukuun ottamatta vähäisen tuotantopanoksen käsittelyä kuivalannalla.</i> Kesantoa, <i>myös väliaikaista</i>, voidaan pitää hyvin monimuotoisena maisemapiirteenä, jos se täyttää toisen kohdan a ja b alakohdassa esitetyt kriteerit. <i>Kestäviin</i> peltometsäviljelyjärjestelmiin kuuluvia tuottavia puita <i>tai pysyvällä nurmella oleviin laajoihin vanhoihin hedelmätarhoihin kuuluvia puita</i> ja ■ pensasaitojen tuotantoelementtejä voidaan myös pitää hyvin monimuotoisina maisemapiirteinä edellyttäen, että ne täyttävät toisen kohdan b alakohdassa esitetyn kriteerin ja korjuu tapahtuu vain silloin, kun se ei vaaranna luonnon monimuotoisuuden korkeaa tasoa.
---	--

Yksikkö: Prosenttiosuus (osuus käytössä olevasta maatalousmaasta).

Menetelmä: kuten laadittu asetuksen (EU) 2021/2115 liitteessä I olevan indikaattorin I.21 mukaisesti *ajantasaisimman* LUCAS-tutkimuksen pohjalta: LUCAS for landscape elements, Ballin M. et al., *Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey (LUCAS)*, Eurostat 2018, and for land laying fallow, *Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure*, verkkojulkaisu, Eurostat, *ja tapauksen mukaan niiden hyvin monimuotoisten maisemapiirteiden osalta, jotka eivät kuulu edellä mainitun menetelmän piiriin, jäsenvaltioiden tämän asetuksen 11 artiklan 7 kohdan mukaisesti kehittämä menetelmä.*

LUCAS-menetelmää päivitetään säännöllisesti, jotta voidaan parantaa niiden tietojen luotettavuutta, joita käytetään unionissa ja joita jäsenvaltiot käyttävät kansallisella tasolla pannessaan täytäntöön kansallisia ennallistamissuunnitelmiaan.

LIITE V

KANSALLINEN VILJELYSMAIDEN LINTUINDEKSI

Kuvaus

Viljelysmaiden lintuindeksissä esitetään yhteenveto viljelymaiden yleisten ja laajalle levinneiden lintukantojen kehityssuunniista, ja sen avulla on tarkoitus arvioida Euroopan maatalouden ekosysteemien luonnon monimuotoisuuden tilaa. Kansallinen viljelysmaiden lintuindeksi on yhdistetty monilaji-indeksi, jolla mitataan viljelymaiden lintulajien suhteellisen määrän muutosvauhtia valituilla tutkimusalueilla kansallisella tasolla. Kyseinen indeksi perustuu erityisesti valittuihin lajeihin, jotka ovat riippuvaisia viljelymaan elinympäristöistä ravinnon tai pesimisen taikka molempien osalta. Kansalliset viljelysmaiden lintuindeksit perustuvat kunkin jäsenvaltion kannalta merkityksellisiin lajikokonaisuuksiin. Kansallinen viljelysmaiden lintuindeksi lasketaan perusvuoden perusteella. Perusvuoden indeksin arvoksi on tavallisesti asetettu 100. Kehityssuuntien arvot ilmentävät viljelymaiden lintujen kannan koon kokonaismuutosta vuosien mittaan.

Menetelmä: Brlík et al. (2021): Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds. Sci Data 8, 21.
<https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

’Jäsenvaltioilla, joissa viljelymaiden lintukannat ovat historiallisesti enemmän heikentyneet’ tarkoitetaan jäsenvaltioita, joissa vähintään puolella lajeista, jotka vaikuttavat kansalliseen viljelysmaiden lintuindeksiin, kannan kehityssuunta on pitkällä aikavälillä negatiivinen. Jäsenvaltioissa, joissa kantojen pitkän aikavälin kehityssuuntia koskevia tietoja ei ole saatavilla joidenkin lajien osalta, käytetään tietoja lajien eurooppalaisesta tilasta.

Nämä jäsenvaltiot ovat:

Tšekki

Tanska

Saksa

Viro

Espanja

Ranska

Italia

Luxemburg

Unkari

Alankomaat

Suomi

’Jäsenvaltioilla, joissa viljelysmaiden lintukannat ovat historiallisesti vähemmän heikentyneet’ tarkoitetaan jäsenvaltioita, joissa alle puolella lajeista, jotka vaikuttavat kansalliseen viljelysmaiden lintuindeksiin, kannan kehityssuunta on pitkällä aikavälillä negatiivinen. Jäsenvaltioissa, joissa kantojen pitkän aikavälin kehityssuuntaa koskevia tietoja ei ole saatavilla joidenkin lajien osalta, käytetään tietoja lajien eurooppalaisesta tilasta.

Nämä jäsenvaltiot ovat:

Belgia

Bulgaria

Irlanti

Kreikka

Kroatia

Kypros

Latvia

Liettua

Malta

Itävalta

Puola

Portugali

Romania

Slovenia

Slovakia

Ruotsi

Luettelo viljelysmaiden lintuindeksissä käytetyistä lajeista jäsenvaltioittain

Belgia – Flanderi	Belgia – Vallonia
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
	<i>Sylvia communis</i>
	<i>Vanellus vanellus</i>

Bulgaria
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Tšekki
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Tanska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Saksa
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Viro
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Irlanti
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

Kreikka
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirlus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Linaria cannabina</i>

<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Espanja
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Ranska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Kroatia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Italia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Kypros
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>
<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Francolinus francolinus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Latvia
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Liettua
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Luxemburg
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>

Unkari
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Malta
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Alankomaat
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>

<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Itävalta
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Puola
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Portugali
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

Romania
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>

Vanellus vanellus

Slovenia
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>

<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovakia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Suomi
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Ruotsi
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

LIITE VI

LUETTELO 12 ARTIKLAN 2 JA 3 KOHDASSA TARKOITETUISTA METSÄEKOSYSTEEMIEN BIODIVERSITEETTI- INDIKAATTOREISTA

Indikaattori	Kuvaus, yksiköt ja menetelmät indikaattorin määrittämiseksi ja seuraamiseksi
Kuolleet pystypuut	Kuvaus: Tämä indikaattori osoittaa kuolleiden pystyssä olevien puiden biomassan määrän metsässä ja muulla puustoisella maalla. Yksikkö: m³/ha. Menetelmä: kuten sen on laatinut ja sitä käyttää FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, ja kuten esitetään kansallisten metsäinventaarioiden kuvauksessa teoksessa <i>Tomppo E. et al.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010; lisäksi otetaan huomioon menetelmät, jotka esitetään asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä V kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevien IPCC:n vuoden 2006 ohjeiden mukaisesti.
Kuolleet maapuut	Kuvaus: Tämä indikaattori osoittaa kuolleiden maahan kaatuneiden puiden biomassan määrän metsässä ja muulla puustoisella maalla. Yksikkö: m³/ha. Menetelmä: kuten sen on laatinut ja sitä käyttää FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, ja kuten esitetään kansallisten metsäinventaarioiden kuvauksessa teoksessa <i>Tomppo E. et al.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010; lisäksi otetaan huomioon menetelmät, jotka esitetään asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä V kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevien IPCC:n vuoden 2006 ohjeiden mukaisesti.

Eri-ikäisrakenteisten metsien osuus	Kuvaus: Tämä indikaattori osoittaa niiden metsien osuuden puun hankintaan käytettävissä olevista metsistä, joiden ikärakenne on vaihteleva verrattuna metsien tasaiseen ikärakenteeseen. Yksikkö: Niiden puun hankintaan käytettävissä olevien metsien prosenttiosuus, joissa on eri-ikäistä puustoa. Menetelmä: kuten sen on laatinut ja sitä käyttää FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, ja kuten esitetään kansallisten metsäinventarioiden kuvauksessa teoksessa <i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.
Metsien kytkeytyneisyys	Kuvaus: Metsien kytkeytyneisyydellä tarkoitetaan metsän peittämien alueiden tiiviyyttä. Se määritetään välillä 0–100. Yksikkö: Indeks. Menetelmä: kuten sen on laatinut FAO, Vogt P., et al., <i>FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i>, JRC Technical Report, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2019.
Yleisten metsälintujen indeksi	Kuvaus: Metsälintuindikaattori kuvaa yleisten metsälintujen runsauden kehityssuuntaa eri puolilla Eurooppaa ajan mittaan. Kyseessä on yhdistetty indeksi, joka on luotu Euroopan metsäluontotyypeille ominaisten lintulajien havainnointitietojen perusteella. Indeks perustuu kunkin jäsenvaltion lajiluetteloon. Yksikkö: Indeks. Menetelmä: Brlík et al. <i>Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds</i>, Sci Data 8, 21. 2021.

Orgaanisen hiilen määrä	Kuvaus: Indikaattori kuvaa orgaanisen hiilen määrää karikkeessa ja kivennäismaaperässä 0–30 cm:n syvyydessä metsäekosysteemeissä. Yksikkö: Tonnia orgaanista hiiltä/ha. Menetelmä: kuten esitetään asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä V IPCC:n kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevien vuoden 2006 ohjeiden mukaisesti ja tuettuna maankäytön ja maapeitteen tilastollisella pinta-alatutkimuksella Land Use and Coverage Area frame Survey (LUCAS) Soil, Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, JRC technical report, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021.
<i>Sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit</i>	Kuvaus: <i>Metsän ja muun puustoisien maan osuus, jossa valtalajina (peitteisyys > 50 %) ovat luontaiset puulajit</i> Yksikkö: <i>Prosenttia</i> Menetelmä: <i>kuten sen on laatinut ja sitä käyttää FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, ja kuten esitetään kansallisten metsäinventaarioiden kuvauksessa teoksessa Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</i>
<i>Puuston monilajisuus</i>	Kuvaus: <i>Tämä indikaattori kuvaa metsäalueilla esiintyvien puulajien keskimääräistä lukumäärää.</i> Yksikkö: <i>Indeksi</i> Menetelmä: <i>Perustuu seuraaviin: FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, ja kansallisten metsäinventaarioiden kuvaukseen teoksessa Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</i>

LIITE VII

LUETTELO 14 ARTIKLAN 16 KOHDASSA TARKOITETUISTA **ENNALLISTAMISTOIMENPITEIDEN ESIMERKEISTÄ**

- 1) Ennallistetaan kosteikkoja vettämällä ojitetut turvemaat uudelleen, poistamalla turvesoiden kuivatusrakenteet, purkamalla poldereita tai lopettamalla turpeennosto.
- 2) Parannetaan hydrologisia olosuhteita parantamalla pintavesien määrää, laatua ja dynamiikkaa sekä luonnontilaisten ja osittain luonnontilaisten ekosysteemien pohjavesitasoja.
- 3) Poistetaan ei-toivotut pensaikot tai luontaiseen lajistoon kuulumattomat viljelmät niityillä, kosteikoilla, metsissä ja harvan kasvipeitteen alueella.
- 4) Sovelletaan kosteikkoviljelyä.
- 5) Palautetaan jokien meanderointi ja yhdistetään uudelleen keinotekoisesti leikatut meanderit tai juoluat.
- 6) Poistetaan pitkittäis- ja sivusuuntaiset esteet, kuten suojapenkereet ja padot, annetaan enemmän tilaa jokien dynamiikalle ja ennallistetaan vapaasti virtaavia jokiosuuksia.

- 7) Luonnonmukaistetaan jokialustat, järvet ja alankojen vesiväylät esimerkiksi poistamalla pohjan keinotekoinen alusta, optimoimalla alustan koostumus sekä parantamalla tai kehittämällä luontotyyppipeitettä.
- 8) Palautetaan luonnolliset sedimentaatioprosessit.
- 9) Luodaan rantojen puskurivyöhykkeitä, kuten rantametsiä, suojakaistoja, niittyjä tai laitumia.
- 10) Lisätään metsien ekologisia ominaisuuksia, kuten isoja, vanhoja ja kuolevia puita (lahopuut) sekä kuolleiden maa- ja pystypuiden määrät.
- 11) Pyritään monipuoliseen metsärakenteeseen *esimerkiksi lajikoostumuksen* ja iän osalta, mahdollistetaan puulajien luontainen uudistuminen ja seuraanto.
- 12) *Avustetaan alkuperäisten esiintymisalueiden ja lajien migraatiota siellä, missä se saattaa olla tarpeen ilmastonmuutossyistä.*
- 13) Lisätään metsien monimuotoisuutta *ennallistamalla* muiden kuin metsien elinympäristöjen, kuten avointen laidun- tai nummialueiden, lammikoiden tai kallioalueiden muodostamaa mosaiikkia.
- 14) Hyödynnetään ”luonnonläheistä metsätaloutta” tai ”jatkovapeitteistä metsänkasvatusta”, istutetaan luontaisia puulajeja.

- 15) Edistetään vanhojen luontaisten metsien ja kypsien metsikköjen kehittymistä, esimerkiksi luopumalla korjuusta ***tai aktiivisella hoidolla, joka edistää itsesääntelyn ja asianmukaisen häiriönsietokyvyn kehittymistä.***
- 16) Otetaan käyttöön hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä viljelysmaalla ja intensiivisesti käytetyillä laidunmailla, kuten suojakaistat, luonnonvaraisia kukkia kasvavat pientareet, pensasaidat, puut, pienet metsät, pengerseinät, lammikot sekä ekologiset käytävät ja askelkivet jne.
- 17) Lisätään maatalousmaata, johon sovelletaan maatalouden ekologisia hoitokäytäntöjä, kuten luonnonmukainen maatalous tai peltometsätalous, sekaviljely ja vuoroviljely, integroitu tuhoojatorjunta ja ravinnehuolto.
- 18) Vähennetään tarvittaessa laiduntamisintensiteettiä tai niittämistä niityillä ja otetaan uudelleen käyttöön laajaperäinen kotieläinten laiduntaminen ja laajaperäiset niittojärjestelmät siellä, missä niistä on luovuttu.
- 19) Lopetetaan kemiallisten torjunta-aineiden sekä kemiallisten lannoitteiden ja lannan käyttö tai vähennetään sitä.
- 20) Lopetetaan niittyjen kyntäminen ja nurmikasvien siementen kylväminen.

- 21) Poistetaan viljelmät aiemmista dynaamisista sisämaan dyynijärjestelmistä, jotta luonnon tuulidynamiikka voidaan palauttaa avoimien luontotyyppien hyväksi.
- 22) Parannetaan elinympäristöjen välisiä yhteyksiä, jotta mahdollistetaan lajien kantojen kehittyminen ja riittävä yksilöllinen tai geneettinen vaihdanta sekä lajien muutto ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen.
- 23) Annetaan ekosysteemeille mahdollisuus kehittää omaa luonnollista dynamiikkaansa esimerkiksi siten, että luovutaan korjuusta ja edistetään luonnonoloja ja erämaa-alueita.
- 24) Poistetaan haitalliset vieraslajit ja valvotaan niitä sekä estetään tai minimoidaan uusien haitallisten vieraslajien tuonti.
- 25) Minimoidaan kalastustoiminnan kielteiset vaikutukset meriekosysteemiin esimerkiksi käyttämällä pyydyksiä, joilla on vähemmän vaikutusta merenpohjaan.
- 26) Ennallistetaan tärkeät kalojen kutu- ja kasvualueet.
- 27) Järjestetään rakenteet tai alustat, joilla edistetään meren eliöstön paluuta koralli-, osteri- tai lohkareriuttojen palauttamisen tukemiseksi.
- 28) Ennallistetaan meriheinäniittyjä ja merilevä metsiä vakauttamalla aktiivisesti merenpohjaa, vähentämällä ja mahdollisuuksien mukaan poistamalla paineita tai harjoittamalla aktiivista kasvien lisäämistä ja istutusta.

- 29) *Merellisten luontotyyppien ekologian kannalta elintärkeiden, luontaisille lajeille ominaisten kantojen ennallistaminen tai parantaminen passiivisilla tai aktiivisilla ennallistamistoimenpiteillä, esimerkiksi istuttamalla nuoria yksilöitä.*
- 30) Vähennetään erilaisia meren pilaantumisen muotoja, kuten ravinnekuormitusta, melusaastetta ja muovijätettä.
- 31) Lisätään kaupunkien viheralueita, joilla on ekologisia piirteitä, kuten puistoja, puita ja metsämaa-alueita, ■ viherkattoja, luonnonvaraisia kukkaniittyjä, puutarhoja, puutarhaviljelyä, puistokatuja, kaupunkiniittyjä ja pensasaitoja, lammikoita ja vesistöjä, *ottaen huomioon muun muassa lajimonimuotoisuus, luontaiset lajit, paikalliset olosuhteet ja kyky sietää ilmastonmuutosta.*
- 32) Lopetetaan, vähennetään tai korjataan lääkeaineista, vaarallisista kemikaaleista, yhdyskunta- ja teollisuusjätevedestä ja muusta jätteestä, mukaan lukien roskaantuminen ja muovit, sekä valosta aiheutuvaa pilaantumista kaikissa ekosysteemeissä.
- 33) Muutetaan ympäristövaurioalueita, entisiä teollisuusalueita ja louhoksia luonnonalueiksi.
-

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskeva komission lausuma Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/...⁺ luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta hyväksymisen yhteydessä

EU ja sen jäsenvaltiot ovat 25. kesäkuuta 1998 tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen, jäljempänä 'Århusin yleissopimus', osapuolia.

Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kansallisen lainsäädännön mukaisesti asianomaiseen yleisöön kuuluvilla, joiden etua asia riittävästi koskee tai jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä uudelleen tutkittavaksi kansallisten ennallistamissuunnitelmien asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus sekä toimivaltaisten viranomaisten mahdolliset laiminlyönnit riippumatta siitä, millainen rooli asianomaisella yleisöllä on ollut tällaisten kansallisten ennallistamissuunnitelmien valmistelu- ja laatimisprosessissa. Tämän on oltava sopusoinnussa muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa ja tässä yhteydessä on noudatettava täysimääräisesti velvoitteita, joihin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet Århusin yleissopimuksen osapuolina¹.

⁺ Julkaisutoimisto: lisätään tekstiin tämän asetuksen numero ja alaviitteeseen tämän asetuksen numero, päivämäärä ja EUVL-viite.

¹ Ks. myös tiedonanto ”Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden edistäminen ympäristöasioissa EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa” (COM(2020)0643).